

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

I. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE PODLE OBECNÝCH ZÁSAD

1. Důvod předložení

- **Název**

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „návrh zákona“).

- **Identifikace problémů a cílů, kterých má být dosaženo**

Hlavním cílem návrhem zákona prováděné regulace je implementovat právo Evropských společenství a Evropské unie do právních předpisů České republiky – tedy transponovat dále uvedené směrnice, resp. reagovat na nově přijatá přímo aplikovatelná nařízení, a zároveň splnit úkoly vyplývající z usnesení vlády České republiky ze dne 9. února 2009

č. 171 k zajištění bezpečnostní situace České republiky v souvislosti s propouštěním zahraničních pracovníků v důsledku hospodářské krize. Návrh zákona dále reaguje na soudní judikaturu a na poznatky, které se objevily v aplikační praxi. Současně je cílem prováděné regulace provedení úprav souvisejících se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády ze dne 20. dubna 2009 č. 450, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. V důsledku změn hmotněprávní úpravy je dále navrhována celková rekonstrukce skutkových podstat správních deliktů, a to tak, aby právní úprava správního trestání lépe vyhovovala potřebám aplikační praxe.

► Návrhem zákona je prováděna změna příslušných zákonů zaměřená na dosažení cíle a účelu předpokládaného těmito směrnicemi:

- **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí**, jejímž cílem je upravit společné postihy a opatření vůči zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí, kteří na území členských států pobývají neoprávněně (tzv. „sankční směrnice“) - (tedy nesplňují podmínky pobytu na území členského státu), a účinně tato opatření prosazovat; **transpoziční lhůta uplyne 20. července 2011.**

Cílem Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES je upravit společné postihy a opatření vůči zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí, kteří na území členských států pobývají neoprávněně (tedy nesplňují podmínky pobytu na území členského státu), a účinně tato opatření prosazovat. Směrnice se vůbec nedotýká občanů EU, a to ani občanů těch členských států, jejichž zaměstnávání je v některých členských státech po přechodné období omezeno. Zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem je na základě směrnice zakázáno. Porušení tohoto zákazu zaměstnavatelem, a to ať již fyzickou nebo právnickou osobu, jej činí správněprávně, popř. trestněprávně odpovědným. Směrnice dále zakotvuje ustanovení upravující efektivní kontrolní činnost státních orgánů v této oblasti. Ustanovení směrnice neupravují žádné postihy, které by směřovaly proti nelegálně pobývajícím příslušníkům třetích zemí. Naopak pro tuto skupinu osob zakotvuje např. právo podávat stížnosti proti zaměstnavateli nebo se domáhat vyplacení dlužné mzdy, a to i po vycestování z členského státu.

- **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí** (tzv. „návrátová směrnice“), jež zavádí soubor pravidel platných pro všechny státní příslušníky třetích zemí, kteří nesplňují nebo přestali splňovat podmínky vstupu nebo pobytu v členském státě, s cílem stanovit jasná, průhledná a spravedlivá pravidla pro účinnou návratovou politiku jakožto nezbytnou složku dobře řízené migrační politiky; **transpoziční lhůta uplyne 24. prosince 2010.**

Tato směrnice zavádí průřezový soubor pravidel platných pro všechny státní příslušníky třetích zemí, kteří nesplňují nebo přestali splňovat podmínky vstupu nebo pobytu v členském státě, s cílem stanovit jasná, průhledná a spravedlivá pravidla pro účinnou návratovou politiku jakožto nezbytnou složku dobře řízené migrační politiky. Směrnice definuje, co je neoprávněným pobytem a co se rozumí pod pojmem navracení. Dále pak rozlišuje pojmy rozhodnutí o navracení a vyhoštění. Směrnice vychází ze základního principu, že navracení by mělo fungovat nejprve na dobrovolné úrovni – tj. dobrovolné splnění povinnosti návratu a až v případě nesplnění této povinnosti by měla přijít fáze vynucení si návratu ze strany státních orgánů. Současně směrnice zavádí společné minimum právní ochrany ve věci rozhodnutí týkajících se navracení tak, aby se zajistila účinná ochrana zájmů dotčených osob (právní pomoc, přezkum rozhodnutí o navracení apod.). Stanoví pravidla pro zajištění za účelem vyhoštění a jeho podmínky, včetně přezkumu nezákonnosti takového zajištění. Směrnice počítá s tím, že k zajištění bude přistupováno až v případě, kdy nebylo možné využít alternativních mírnějších donucovacích opatření za účelem vycestování.

- **směrnice Rady 2009/50/ES o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci** (tzv. „směrnice o modrých kartách“), která stanoví zvláštní podmínky pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí, kteří žádají o pobyt na území Evropské unie za účelem výkonu vysoce kvalifikovaného zaměstnání na dobu delší než tři měsíce, a dále vymezuje podmínky, za kterých státní příslušníci třetích zemí legálně pobývajících v členském státě mohou na základě této směrnice pobývat se svými rodinnými příslušníky v jiném členském státě; **transpoziční lhůta uplyne 19. června 2011.**

Směrnice Rady 2009/50/ES má dva cíle. Prvním je stanovit zvláštní postup pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí, kteří žádají o pobyt na území EU za účelem výkonu vysoce kvalifikovaného zaměstnání na dobu delší než tři měsíce. Druhým

cílem návrhu je vymezení podmínek, za kterých státní příslušníci třetích zemí legálně pobývající v členském státě mohou na základě této směrnice pobývat se svými rodinnými příslušníky v jiném členském státě. Návrh zakládá postup pro přijímání vysoce kvalifikovaných pracovníků (ve smyslu přesné definice tohoto pojmu) ze třetích zemí založený na společných definicích a kriteriích – zejména pracovní smlouva, uznávání profesní kvalifikace a zaručení minimální hranice mzdy. Přijatým pracovníkům bude vydáno povolení k pobytu, které jim zároveň bude sloužit jako pracovní povolení – tzv. modrá karta EU. Modrá karta EU bude odkazovat na soubor práv pracovníka ze třetí země a jeho rodinných příslušníků, včetně výhodných podmínek pro sloučení rodiny. Směrnice předpokládá možnost držitele modré karty EU pohybovat se za prací do druhého členského státu po 18 měsících legálního pobytu v prvním členském státě při splnění dalších podmínek.

Cílem regulace je sjednotit podmínky a zvýšit účelnost právní úpravy pobytu a podmínek výkonu práce „kategorie“ tzv. vysoce kvalifikovaných pracovníků v rámci Evropské unie. Zároveň má učinit pracovní trhy členských států atraktivními.

Reflexe shora uvedených směrnic vyžaduje i úpravu jiných právních předpisů, které jsou v působnosti jiných resortů. Zpracování návrhů úprav příslušných zákonů, kterými má být zajištěna změna právního řádu České republiky zaměřená na dosažení cíle a účelu předpokládaného citovanými směrnicemi, je - včetně analýzy podmínek prováděné transpozice – ponecháno v působnosti příslušných resortů.

Zejména se jedná o

- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

V této souvislosti je nezbytné zmínit, že návrhy předpisů k zajištění transpozice sankční směrnice spadajících do působnosti jiných resortů nebyly dosud předloženy, neboť Ministerstvo práce a sociálních věcí vyčkává na jednání Evropské komise, která by měla osvětlit některé otázky implementace této směrnice do vnitrostátního práva členských států EU. Toto jednání by se mělo uskutečnit v květnu roku 2010.

► Návrh zákona je i současně právním rámcem, jímž se vytváří legislativní prostor pro adaptaci, resp. provedení revize efektivnosti již provedené adaptace právního řádu České republiky na zajištění aplikace

- **nařízení Rady (ES) č. 380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí (oblast zavedení biometrických údajů do průkazů povolení k pobytu).**

Uvedené nařízení vychází ze základní premisy, že je nezbytné, aby jednotný vzor povolení k pobytu obsahoval všechny nezbytné informace a splňoval velmi vysoké technické normy, zejména pokud jde o ochranu proti padělání a pozměňování. Tím by se podle nařízení mělo přispět k předcházení nedovolenému přistěhovalectví a nedovolenému pobytu a k boji proti těmto jevům. Začlenění biometrických identifikátorů je důležitým krokem k využívání nových prvků, které zavádějí spolehlivější vazbu mezi povolením k pobytu a jeho držitelem, a tím významně přispívají k zabezpečení ochrany před zneužitím. Současně připomíná zásadu „jedna osoba - jeden doklad“, kterou má zavedenu většina členských států a podle Rady EU ještě více posiluje bezpečnost, přičemž Rada EU předpokládá, že by mělo být pro futuro zváženo, zda by tato zásada neměla být povinná pro všechny členské státy. Účelem zmíněného nařízení je výhradně stanovení bezpečnostních prvků a biometrických identifikátorů, jež se mají používat v členských státech v jednotném vzoru povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí. Je důležité připomenout, že toto nařízení stanoví pouze technické specifikace, které nejsou tajné; tyto technické specifikace musí být doplněny o další technické specifikace, které mohou zůstat utajeny proto, aby se zabránilo padělání nebo pozměňování průkazů, a které nemohou zahrnovat osobní údaje nebo odkazy na takové údaje. Nařízení ve své preambuli, konkrétně pak v odstavci 9, připomíná povinnost ochrany osobních údajů, resp. respektování směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Podle zmíněného nařízení se pořizují tyto biometrické identifikátory: fotografie poskytnutá žadatelem nebo zhotovená při předkládání žádosti a dva otisky prstů, které byly pořízeny naplocho a digitálně zaznamenány.

- **nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).**

Cílem vízového kodexu ze dne 13. července 2009 je harmonizovat společnou vízovou politiku členských států schengenské spolupráce. Cílem tohoto nařízení je sloučit a objasnit komunitární právní nástroje v oblasti víz, které jsou nyní roztříštěné a ne vždy mají podobu nařízení nebo směrnice. Sjednocením úpravy má být dosaženo dalšího rozvoje společné vízové politiky jakožto součásti mnohovevstevného systému zaměřeného na usnadnění oprávněného cestování a na boj proti nedovolenému přistěhovalectví.

Návrh nařízení vzešel z Haagského programu: „Posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii“¹⁾, který mimo jiné vyzval Evropskou komisi k přepracování Společné konzulární instrukce, což je v současné době základní komunitární předpis pro vyřizování žádostí o víza.

Vízový kodex vstoupí v účinnost 5. dubna 2010²⁾ a současně nahrazuje většinu dosavadních právních instrumentů v oblasti společné vízové politiky.

¹⁾ Haagský program stanovuje obecné priority a politické cíle v oblasti vnitřní bezpečnosti EU na období let 2005-2009.

²⁾ S výjimkou čl. 52 a čl. 53 odst. 1 písm. a) až h) a odst. 2 Vízového kodexu (jde o Výbor pro víza, oznamování Evropské komisi – ujednání o zastupování), které jsou účinné od 5. října 2009; ustanovení čl. 32 odst. 2 a 3, čl. 34 odst. 6 a 7 a čl. 35 odst. 7 (formulář pro zamítnutí víza, přezkum), která budou účinná od 5. dubna 2011, a zrušující čl. 56 odst. 2 písm. d) Vízového kodexu (jde o technické specifikace Schengenské konzultační sítě), který nabude účinnosti dnem uvedeným v článku 46 nařízení o VIS, tj. mechanismus konzultace uvedený v

Volný pohyb osob

Evropská komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. V uvedené zprávě hodnotí správnost provedení implementace dané směrnice jednotlivými členskými státy. V červenci tohoto roku byl k uvedené směrnici vydán metodický pokyn, který má členským státům posloužit k zajištění správné implementace a aplikace této směrnice. Na základě výše uvedených dokumentů předkladatel identifikoval některé nedostatky a navrhl jejich odstranění provedením regulace legislativní cestou, tedy zpracováním návrhu zákona.

V rámci legislativních úprav **souvisejících s implementací obou uvedených nařízení jsou rovněž provedeny úpravy příslušných zákonů**, kterými jsou odstraňována nejednoznačná nebo nadbytečná ustanovení, duplicitně řešící obdobnou problematiku jako uvedená nařízení.

Vzhledem k oblasti právních vztahů, které podléhají transpoziční povinnosti na základě citovaných směrnic a zajištění adaptace příslušných zákonů pro aplikaci shora uvedených nařízení, se odpovědnost za její provedení týká společně s Ministerstvem vnitra také resortů:

- zahraničních věcí (zejména vízový kodex),
- práce a sociálních věcí (zejména sankční směrnice a směrnice o modrých kartách),
- školství, mládeže a tělovýchovy (zejména směrnice o modrých kartách),
- financí (oblast správní poplatků, a to také v souvislosti se zavedením biometrických prvků do průkazů povolení k pobytu).

► Dalším cílem návrhu zákona je plnit úkoly vyplývající **z usnesení vlády České republiky č. 171/2009 k zajištění bezpečnostní situace České republiky v souvislosti s propouštěním zahraničních pracovníků v důsledku hospodářské krize**. Navrhovaná regulace především vytváří legislativní rámec pro stanovení větší spoluodpovědnosti zaměstnavatelů za řešení situace cizince, kterému v České republice poskytl zaměstnání, po skončení platnosti jeho pobytového oprávnění, a pro upřesnění podmínek pro pobyt cizinců spojený s výkonem podnikatelských aktivit tak, aby byla zajištěna efektivní kontrola ze strany státu.

Citovaným usnesením vlády bylo ministru vnitra uloženo zpracovat:

- ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem práce a sociálních věcí návrh legislativních změn ke zvýšení spoluodpovědnosti zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterému v České republice poskytl zaměstnání, po skončení platnosti jeho pobytového oprávnění,
- ve spolupráci s ministry průmyslu a obchodu a financí návrh legislativních změn upřesňujících podmínky pro pobyt cizinců spojený s výkonem podnikatelských aktivit tak, aby byla zajištěna efektivní kontrola ze strany státu.

článek 16 nařízení o VIS nahradí schengenskou konzultační síť ode dne, jakmile všechny členské státy, které ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost schengenskou konzultační síť používají, oznámí, že provedly nezbytné technické a právní úpravy pro používání VIS za účelem konzultací mezi ústředními vízovými orgány ohledně žádostí o víza podle čl. 17 odst. 2 Schengenské úmluvy.

Uvedené úkoly byly stanoveny na základě analýzy provedené v souvislosti s aktuálním vývojem spojeným s ekonomickou krizí, kdy se v imigrační oblasti a zejména v oblasti pracovní imigrace v plné míře projevily některé nedostatky a slabá místa stávající legislativy, která neumožňují adekvátně reagovat na vzniklou situaci a zejména jí účinně předcházet.

Za konkrétní nedostatky byly uvedenou analýzou označeny zejména:

- ✚ velmi liberální nastavení účelu podnikání pro udělení pobytového oprávnění a neexistence účinných mechanismů kontroly výkonu podnikatelských aktivit cizinců na území,
- ✚ minimální povinnost zaměstnavatelů, případně agentur práce, podílet se na řešení situace cizinců, kteří se ocitli v důsledku jimi nezaviněných důvodů bez pracovního uplatnění a dostávají se tak posléze do nelegálního postavení.

Za účelem předcházení vzniku takových situací je zejména nezbytné:

- ✚ zvýšit spoluodpovědnost zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterého propustil ze zaměstnání před skončením platnosti cizinci vydaného povolení k zaměstnání.

Cílem je zavést formou zákonných úprav pro tyto případy povinnost zaměstnavatele hradit případné náklady zdravotní péče poskytnuté takovému cizinci (pokud je cizinec není schopen uhradit a ani nemá sjednáno komerční zdravotní pojištění). Důvodem je skutečnost, že cizinec ukončením zaměstnání přestane spadat pod institut veřejného zdravotního pojištění. Současně by takový zaměstnavatel měl hradit náklady spojené se správním vyhoštěním, pokud cizinec po ukončení platnosti pobytového oprávnění z území České republiky nevycestoval. Vzhledem k tomu je nezbytné nově umožnit zaměstnavateli, aby se mohl vyjádřit k výběru cizince, přijímaného na pracovní pozici, která má být obsazena držitelem tzv. zelené karty.

- ✚ nově vymezit výkon podnikatelské činnosti pro potřeby prokázání účelu pobytu cizince na území České republiky a vytvoření účinného mechanismu k ověření skutečnosti, že cizinec na území skutečně podniká.

Stávající stav, kdy potvrzení, že cizinec splňuje podmínky pro vznik živnostenského oprávnění, je jediným dokladem prokazujícím účel pobytu k žádosti o vydání pobytového oprávnění za účelem podnikání, je nedostačující. Toto potvrzení dokládá pouze způsobilost k výkonu podnikatelské činnosti a nikoli již to, že cizinec podnikatelskou činnost bude oprávněn skutečně vykonávat.

posílit výměnu informací mezi dotčenými orgány a zlepšit koordinaci kontrolní činnosti

► V rámci analýzy předpokladů pro provedení regulace byly definovány další okruhy pro zpracování návrhu zákona. Jedná se o zabezpečení plnění úkolů, které vyplývají z **usnesení vlády č. 450/2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek.** Pro plnění těchto úkolů je usnesením vlády ze dne 16. 11. 2009 č. 1397 o Harmonogramu prací při realizaci citované koncepce stanovena forma, tedy provedení legislativní cestou, a to navržením změn procesních úprav stanovených zákonem č. 325/1999 Sb. a zákonem č. 326/1999 Sb. (v obou případech se jedná především

o odstranění ustanovení duplicitních se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů).

► Cílem návrhu zákona **je rovněž reagovat na soudní judikaturu, resp. nálezy v oblasti azylu a migrace, a na požadavky praxe** tak, aby bylo dosaženo optimálního stavu prováděné regulace.

- **K požadavkům praxe:**

Soubor návrhů obecně reaguje na problémy, které se objevily v praxi po přechodu agendy trvalých pobytů z Policie České republiky na Ministerstvo vnitra, a na problémy, kterým čelí policie při výkonu své činnosti v cizinecké oblasti. Návrhy lze rozdělit do tří skupin, a to návrhy spíše technického charakteru zaměřující se na nejasnosti či nadbytečnosti identifikované praxí, dále návrhy snažící se bojovat proti narůstajícímu fenoménu bezpečnostního charakteru – obcházení zákona a zneužívání institutů zákona k dočasné legalizaci pobytu pomocí podávání žádostí o povolení k pobytu, které zjevně nemohou být úspěšné, a nakonec návrhy související s výkonem policejní činnosti v oblasti cizinecké.

V průběhu analytických prací pro přípravu regulace bylo třeba reagovat na řadu nejasností anebo nepřesností v zákoně, popřípadě absenci požadovaných úprav, týkajících se cizinců i rozhodujících orgánů a dochází tak k řadě změn směřujících k vyjasnění pojmů či postupů – např. upřesnění pojmu „zletilý nezaopatřený cizinec“ a jeho aplikace obdobným způsobem jako v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, nebo umožnění nevyžadovat úřední ověření dokladu o ubytování v případě, že souhlas s ubytováním je opatřen zaručeným elektronickým podpisem. Podskupinou změn jsou i změny v oblasti slučování osob s udělenou mezinárodní ochranou (tj. azylem a doplňkovou ochranou) podle zákona o azylu s jejich rodinnými příslušníky, kdy se pro určité definované kategorie cizinců navrhuje snazší a specifický postup jak pro podání žádosti, tak pro umožnění přicestování na území České republiky.

Nejvýznamnějším okruhem změn jsou změny reagující na stále narůstající počet cizinců, kteří podáváním účelových žádostí zjevně zneužívají řízení o udělení některých druhů pobytů na území České republiky (zejména trvalého pobytu) ke krátkodobé legalizaci pobytu. Navrhovaná opatření tak mají těmto pokusům o podávání účelových žádostí zamezit. Změny se týkají zejména započítávání nepřetržitého pobytu na území podle § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, dále zpřesnění § 69 odst. 5 téhož zákona, kterým se stanoví okruh cizinců oprávněných žádat na území o trvalý pobyt podle § 68 zákona o pobytu cizinců, a mění se i režim vydávání víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území v § 33 zákona o pobytu cizinců. Druhou podskupinou změn jsou změny týkající se prokazování příjmů, což souvisí i s usnesením vlády č. 171/2009. Změny se týkají společně posuzovaných osob, způsobu prokazování příjmu a jeho charakteristiky.

Návrhy spadající do výkonu činnosti policie v oblasti cizinecké přinášejí řadu různých změn, které nemají společného jmenovatele. Například se umožňuje, aby policie v rámci pobytové kontroly mohla vstupovat do objektů zaměstnavatele, a to i samostatně bez dosud povinné součinnosti např. s úřady práce; dále se nově upravuje zánik platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, kdy se rozšiřují důvody zániku, a reaguje se rovněž na některá specifika pobytu občanů EU a jejich rodinných příslušníků.

V oblasti mezinárodní ochrany se navrhuje zpřesnění vedení evidencí, resp. informačních systémů, v duchu nově přijímaných právních předpisů v oblasti registrů a informačních systémů. Ostatní změny v oblasti mezinárodní ochrany jsou reakcí na nově přijaté právo ES/EU, resp. na judikaturu.

- **K soudní judikatuře, popřípadě soudním nálezům**

Návrhem zákona (novelizace zákona o pobytu cizinců) je současně reagováno na nález Ústavního soudu č. 47/2009 Sb. Nález je v tomto smyslu významný tím, že zrušil dnem vyhlášení ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Zrušené ustanovení vylučovalo ze soudního přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se před zahájením řízení o tomto vyhoštění cizinec zdržoval neoprávněně na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště. Zrušením uvedeného ustanovení má i tato skupina cizinců právo podat žalobu, přičemž tato má ze zákona odkladný účinek.

V návrhu zákona je rovněž zohledněna judikatura Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), zabývající se oblastí právních vztahů týkajících se náhrady nákladů správního vyhoštění - § 123 zákona o pobytu cizinců (mj. rozsudek 3 As 7/2009 – 49³) a definicí pronásledování a vymezení původců pronásledování (rozsudek 5 Azs 50/2008-62⁴).

Část návrhu zákona představuje jedno z legislativních opatření, kterým Česká republika vykonává rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. listopadu 2008 ve věci č. 298/07 Rashed proti České republice. V tomto rozsudku Evropský soud dospěl k závěru, že český právní řád nezaručuje žadatelům o mezinárodní ochranu, jsou-li v souvislosti s podáním žádosti o udělení této ochrany zbaveni svobody, urychlený soudní přezkum zbavení svobody, a je tak v rozporu s článkem 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)

- **Rizika spojená s nečinností**

Rizika spojená s nečinností vyplývají ze samotné povahy vstupních předpokladů pro realizaci shora uvedených cílů. Tam, kde se jedná o implementaci práva Evropských společenství/Evropské unie, je vyvolání vzniku rizik spojených s nečinností zcela nepřijatelné, a to nejenom z důvodů právních, ale také s přihlédnutím k negativním důsledkům ekonomickým a v neposlední řadě také v zájmu zabránění vytvoření zásadně nepřijatelného obrazu České republiky jako členského státu Evropské unie. Sama povinnost implementace s sebou nese závazek vytvoření jednotného řešení právních vztahů, o nichž bylo na úrovni Evropských společenství/Evropské unie rozhodnuto, že takové řešení je nezbytné, resp. vzhledem k jejich povaze a důsledkům případného nejednotného postupu neefektivní. Vysoké sankční dopady za neprovedení implementace, resp. nedodržení pro ni stanovených lhůt, nejsou pro státní rozpočet České republiky přijatelné a ze společenského hlediska je jejich případné uplatnění vysoce nežádoucí. Současně je nutné upozornit, že přijetím Lisabonské smlouvy došlo ke změně procesního postupu při uplatňování sankcí vůči členským státům v daném případě, kdy sankce je uplatňována přímo, tedy bez předcházejících

³) Uvedený judikát řeší otázku nákladů spojených se správním vyhoštěním, zejména pak definici „peněžních prostředků“, které vykládá jako „peněžní prostředky“, kterými cizinec fakticky disponoval a které jsou u něj zjištěny a zajištěny, přičemž podle NSS se nejedná o jakékoliv v budoucnu eventuálně získané prostředky.

⁴) NSS v uvedeném rozsudku konstatoval, že přestože je materie původců pronásledování kvalifikační směrnici formulována zcela jasně, způsob, jímž byla transponována do zákona o azylu, tak jednoznačný není, nicméně dospěl k závěru, že soukromé osoby mohou být jak původci pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak vážné újmy (§ 14a zákona o azylu).

upozornění na nedodržení konkrétních legislativních závazků členského státu a bez stanovení náhradní lhůty k jejich odstranění (čl. 260 Smlouvy).

V případě cílů, které jsou návrhem zákona realizovány na základě úkolů uložených citovanými usneseními vlády, je riziko spojené s nečinností spojeno s obdobnými důsledky, které jsou uvedeny výše, a to ve vnitrostátních podmínkách, s vyloučením finanční sankce, avšak nikoliv bez významných dopadů ekonomických. V těchto případech je nutné přihlížet k tomu, že cíle realizované na základě usnesení vlády č. 171/2009 vyplývají z jednotné koncepce řešení věcné nebo procesní problematiky, v jejímž rámci již bylo stanoveno, které úkoly je nutné řešit legislativními nástroji a které je účelnější realizovat formou ekonomických, socio-organizačních nebo informačních opatření. V tomto případě je tedy zřejmé, že nerespektování stanovených lhůt a metod představuje ohrožení celé koncepce a znemožnění její realizace nebo snížení její účinnosti, a to s dopady jednak ekonomickými, ale také s důsledky do oblasti bezpečnosti státu, zachování standardů v oblasti sociální a zdravotní péče a funkcí trhu práce. Stejně tak neprovedením těchto cílů může být ohrožena zásada efektivnosti státní správy, jejich jednotných a předvídatelných postupů a všestranné hospodárnosti jí realizovaných procesů.

V souvislosti se zabezpečením úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 171/2009 je nutné zejména upozornit na skutečnost, že v budoucnu by mohlo dojít k výraznému nárůstu nákladů, které by vznikly státu v návaznosti na ukončení pobytu cizinců v případech, kdy cizinci, kterým bylo vydáno příslušné oprávnění k pobytu za účelem zaměstnání nebo podnikání, přijdou o zdroj svých příjmů na území České republiky. Jednalo by se zejména o náklady spojené s jejich pobytem v zařízení pro zajištění cizinců a o náklady spojené s jejich následným vyhoštěním. V této souvislosti je nezbytné brát v úvahu i skutečnost, že cizinci, kteří za pobytu na území České republiky pozbudou své dosavadní uplatnění na českém trhu práce, se velmi snadno mohou dostat do situace hmotné nouze. V takovém případě jsou ohroženi nejen cizinci samotní (vyšší pravděpodobnost zneužití k nucené práci, obchodu s lidmi), ale je nezbytné počítat i s možnými negativními dopady do bezpečnostní oblasti (nárůst kriminality), ale i do jiných oblastí (např. poskytování nezbytné zdravotní péče, která nebude takovým cizincem uhrazena). Řešení následků vzniklé situace pak představuje značné finanční zatížení pro stát.

V případě neregování na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Rashed proti České republice by Česká republika porušila své povinnosti plynoucí z článku 46 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Taková situace, kdy by stát úmyslně porušoval své mezinárodněprávní závazky, a to navíc v oblasti ochrany základních práv, kde se snaží z důvodu své historické zkušenosti být na mezinárodním poli aktivní, je zcela nepřijatelná. Kromě toho se v případě nečinnosti Česká republika vystavuje nebezpečí dalších odsuzujících rozsudků ukládajících jí povinnost uhradit úspěšné protistraně náklady řízení a náhradu škody, v těchto případech pak zejména nemajetkové újmy.

2. Návrh variant řešení

VARIANTY K TRANSPOZIČNÍ ČÁSTI

Varianta 1

Nulová varianta

Jak je již uvedeno v části 1, vzhledem k právním podmínkám předpokladů, na jejichž základě je regulace především prováděna, nulová varianta v tomto případě vůbec nepřipadá v úvahu [viz část 4 bod 2 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)]. Vzhledem

k faktu, že jde o transpozici, resp. reflexi nově přijatých opatření EU v oblasti azylu a migrace (transpozici tří směrnic a reflexi dvou nařízení), kde jako členský stát EU má Česká republika povinnost implementovat právo ES/EU, odstraňovat rozpory české legislativy apod., **nulová varianta**, tj. netransponování, v případě směrnic, nebo ponechání rozporné úpravy v případě nařízení, nepřichází v úvahu kromě jiného (viz část 1) také v důsledku možné žalovatelnosti České republiky kvůli netransponování. Včasná a řádná implementace nabyla na větší důležitosti se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost. Nová úprava řízení o porušení Smlouvy v čl. 260 Smlouvy o fungování Evropské unie podstatným způsobem zvyšuje riziko finančních sankcí za neplnění legislativních závazků. Oproti předcházející právní úpravě bude Evropská komise moci navrhnout za nesplnění tzv. notificační povinnosti (povinnosti oznámit opatření provádějící směrnici) uložení paušální částky nebo penále již při prvním předložení věci Evropskému soudnímu dvoru.

Nová právní úprava řízení o porušení Smlouvy tak představuje pro Českou republiku značné riziko možných finančních sankcí. V této souvislosti je třeba uvést, že sankce uložené v minulosti jiným členským státům EU byly velmi vysoké a do budoucna mohou představovat poměrně značnou zátěž pro státní rozpočet.

Varianta 2

Legislativní řešení

Jak vyplývá z odůvodnění „nulové varianty“, pro danou oblast regulace přichází v úvahu výlučně varianta legislativní, přičemž v tomto případě podstatnou částí prováděné analýzy bylo stanovení jejího rozsahu a postižení plného kontextu regulované problematiky v dalších zákonech tak, aby regulace byla skutečně účinná a jí sledovaného cíle bylo komplexně dosaženo v požadovaném čase.

Varianta 3

Opatření nelegislativní povahy

Pokud by mělo být účelu navrhované regulace dosaženo nelegislativní cestou, nelze tak učinit pro primárně stanovené cíle regulace. Tato varianta se však bude týkat následného provedení regulace po jejím přijetí, kdy ekonomické a organizační nástroje nepochybně přispějí ke zvýšení účinnosti přijaté regulace.

VARIANTY K USNESENÍ VLÁDY Č. 171/2009

Varianta 1

Nulová varianta

Ponechání stávající právní úpravy. S ohledem na závažnost problémů identifikovaných analýzou provedenou v souvislosti s propouštěním zahraničních pracovníků v důsledku hospodářské krize, přijetí této varianty není vhodné.

Varianta 2

Novela zákona o pobytu cizinců

Využití této formy regulace pro splnění úkolů uložených citovaným usnesením vlády vyplývá přímo z jeho ukládací části (legislativní úkoly uložené Ministru vnitra).

Podstata této varianty spočívá v tom, že z důvodu výkonu výdělečné činnosti bude cizincům vydáváno oprávnění k pobytu na území České republiky pouze za účelem „zaměstnání“ nebo „podnikání“. Nadále již nebude vydáváno oprávnění k pobytu za účelem „účasti v právnické osobě“. Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání bude cizinci uděleno až po provedení zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence (pro účely udělení tohoto víza bude za podnikání rovněž považováno členství cizince ve statutárním orgánu obchodní společnosti nebo družstva). Za účelem dokončení řízení u živnostenského nebo jiného úřadu a jeho zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence bude cizinci umožněn pobyt na základě uděleného víza k pobytu do 90 dnů; u cizinců nepodléhajících vízové povinnosti, v rámci bezvízového pobytu.

Zaměstnavatel bude spoluodpovědný za řešení situace cizince, kterého v České republice zaměstnával a v době platnosti vydaného povolení k zaměstnání s ním ukončil zaměstnání (a to nikoliv z důvodů ležících na straně zaměstnance). S ohledem na zásadní výhrady (zejména ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva práce a sociálních věcí) bylo dohodnuto kompromisní řešení spočívající v tom, že zaměstnavatel (resp. zprostředkovatel zaměstnání) bude povinen hradit náklady případné zdravotní péče poskytnuté cizinci, a to pouze v období od skončení zaměstnání do doby, na kterou bylo cizinci vydáno povolení k zaměstnání, a pokud po skončení zaměstnání nezajistil cizinci úhradu nákladů spojených s vycestováním cizince z území České republiky, bude povinen uhradit i náklady spojené se správním vyhoštěním dotčeného cizince.

Zaměstnavatelům bude umožněno vyjádřit se k obsazení pracovní pozice (určené pro držitele zelené karty) konkrétním cizincem, a to ještě před rozhodnutím správního orgánu o vydání zelené karty. Úprava se navrhuje v návaznosti na opatření ke zvýšení spoluodpovědnosti zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterého propustí ze zaměstnání před skončením platnosti cizinci vydaného povolení k zaměstnání. Případný nesouhlas zaměstnavatele bude obligatorním důvodem nevydání zelené karty.

K vyloučení, resp. maximální míry omezení případných pochybností o skutečném účelu pobytu cizince na území, které mohou být zjištěny na zastupitelském úřadu již při podání žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů, bude zastupitelským úřadům uložena povinnost, aby v případě žadatele o udělení víza za účelem podnikání byly pohovorem s cizincem detekovány skutečnosti, vypovídající o skutečném účelu jeho pobytu na území České republiky.

Variantá 3

Novela zákona o pobytu cizinců, včetně novely některých dalších zákonů

Tato varianta vedle řešení navrhovaného ve variantě 2 předpokládá i řešení problémů, které vyžadují novelu i některých dalších zákonů, které spadají do věcné působnosti jiných resortů.

V návaznosti na zavedení opatření, podle kterého jednou ze základních podmínek pro udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání bude předložení dokladu o zápisu cizince do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence, bude nezbytné provést dílčí změnu živnostenského zákona a obchodního zákoníku.

Novelou zákona o zaměstnanosti bude znovu zaveden institut vydávání „oprávnění k zaměstnávání cizinců“, který byl zrušen novelou provedenou zákonem č. 382/2008 Sb. (tj. novelou v souvislosti se zavedením institutu „zelených karet“).

Pokud jde o zaměstnávání cizinců – účastníků v právnické osobě (zejména družstevníků), je žádoucí, aby cizinci vykonávající práci pro družstvo (kteří za současného stavu nemusí mít uzavřenu pracovní smlouvu) spadali pod stejný režim jako běžný zaměstnanec. Družstva by se v těchto případech měla dostat do postavení „zaměstnavatele“ se všemi důsledky (tj. včetně povinnosti úhrady sociálního a zdravotního pojištění, oprávnění úřadů práce provádět kontrolu dodržování pracovně právních předpisů, ale i nově navrhované odpovědnosti za úhradu nákladů spojených se správním vyhoštěním cizince, s nímž byl v době platnosti povolení k zaměstnání ukončen pracovní poměr).

Podle vyjádření Ministerstva práce a sociálních věcí „společníci a družstevníci“ mohou pro společnost/družstvo konat činnosti mimo pracovněprávní vztah, pokud výkon činnosti nenaplňuje znaky závislé práce (vyplývá z jejich postavení společníka/družstevníka podle obchodního zákoníku). Podle názoru tohoto ministerstva však není možné uložit všem společníkům/družstevníkům povinnost, že musí být zaměstnanci, pokud chtějí pro danou právnickou osobu vykonávat činnost, která nemá znaky závislé práce podle § 2 odst. 4 zákoníku práce. Z toho důvodu ani nelze požadovat, aby družstevníci/společníci k žádosti o vydání povolení k zaměstnání předkládali pracovní smlouvu. Se zřetelem k uvedeným skutečnostem obchodní společnost nebo družstvo, jde-li o činnost prováděnou společníkem/družstevníkem mimo pracovněprávní vztah, nemá postavení zaměstnavatele. Bez zohlednění této skutečnosti by se na tyto případy nevztahovala navrhovaná opatření k zavedení spoluodpovědnosti zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterému v České republice poskytl zaměstnání. Z tohoto důvodu se navrhuje doplnění § 178a zákona o pobytu cizinců o definici pojmu „zaměstnání“ a „zaměstnavatel“ pro účely tohoto zákona.

Pravomoc celních orgánů v oblasti kontrol nezákonného zaměstnávání cizinců by se měla rozšířit i na oblast správního trestání tak, aby v rámci své kontrolní činnosti byly při zjištění nezákonného zaměstnávání cizinců oprávněny vést řízení o uložení pokuty.

Uvedená otázka spadá do působnosti Ministerstva financí, kterému bylo v této souvislosti současně doporučeno posoudit i možnost rozšíření pravomoci celních orgánů o kontrolní činnost podnikatelských aktivit cizinců. Změna je provedena úpravou zákona o zaměstnanosti.

VARIANTY K USNESENÍ VLÁDY č. 450/2009

Varianta 1

Nulová varianta

Zvolení této varianty znamená nerespektovat Koncepti budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, tj. nebudou odstraněny duplicity se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, resp. k jejímu provedení přijaté usnesení vlády ze dne 16. 11. 2009 č. 1397 o Harmonogramu prací při realizaci Konceptu budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek (v harmonogramu je stanoveno provedení tohoto úkolu v rámci plánu legislativních prací, do kterého byla zařazena rovněž novelizace zákona č. 325/1999 Sb. a zákona č. 326/1999 Sb.).

Tato varianta nepřichází v úvahu.

Varianta 2

Změna zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu

V rámci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, budou odstraněny duplicity se správním řádem (realizační úkoly uložené usnesením vlády č. 1397/2009).

VARIANTY K SOUDNÍ JUDIKATUŘE, RESP. K SOUDNÍM NÁLEZŮM

Varianta 1

Nulová varianta

Zvolení této varianty představuje nereagovat na uvedenou soudní judikaturu, což je sice možné, ale nelze ponechávat v právní nejistotě adresáty uvedených problematických norem a vystavovat Českou republiku případným soudním sporům. Nevykonání rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Rashed proti České republice by znamenalo porušení mezinárodněprávního závazku České republiky a též riziko zbytečných finančních nákladů za prohrané obdobné spory. Z tohoto důvodu je nulová varianta nepřijatelná.

Varianta 2

Novela zákona o pobytu cizinců, zákona o azylu a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Tato varianta vychází z analýzy účelnosti procesních ustanovení v uvedených zákonech; na základě jejích výsledků je pak nutné provést novelizaci těchto zákonů tak, aby bylo dosaženo cíle regulace (zejména provedení specifikace problematických oblastí, např. soudní přezkum rozhodnutí o správním vyhoštění, včetně stanovení lhůt soudům). Tato varianta je opět jediná reálně možná. Pro adresáty norem by mělo být přínosem i konkretizování povinnosti hradit výdaje vzniklé České republice v souvislosti s vyhošťováním cizince, popř. specifikace problematických otázek, které vyvolávala aplikace institutu doplňkové ochrany. Evropský soud pro lidská práva v rozsudku ve věci Rashed proti České republice dospěl k závěru, že české právní předpisy nezajišťují žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří byli v souvislosti s podáním žádosti o tuto ochranu zbaveni svobody (§ 46a a § 73 zákona o azylu), že soud urychleně na základě jejich žádosti přezkoumá zákonnost jejich zbavení svobody. Praxe ukázala, že ani poté, co novela zákona o azylu provedená zákonem č. 434/2007 Sb. stanovila, že tyto žaloby budou soudy projednávat přednostně, soudy nerozhodují ve lhůtách, které lze ve smyslu čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod považovat za urychlené rozhodnutí. Je proto nezbytné, aby pro rozhodnutí soudu byla stanovena v zákoně pevná lhůta.

VARIANTY K POŽADAVKŮM PRAXE

Varianta 1

Nulová varianta

Volba této varianty představuje nerespektovat požadavky praxe. Problémy objevivší se v praxi tak zůstanou neřešeny, v důsledku čehož bude dále narůstat zneužívání institutů zákona a budou přetrvávat související nežádoucí společenské jevy (oblast bezpečnosti, zneužívání systémů zdravotní a sociální péče apod.). Tato varianta není vhodná.

Varianta 2

Změna zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu.

Novelizace zákonů jsou standardním řešením, kterým se reaguje na požadavky aplikační praxe. Reagovat na požadavky aplikační praxe je nezbytné i s ohledem na blížící se přechod agendy dlouhodobých pobytů z policie na Ministerstvo vnitra. Odstranění aplikačních problémů tak přispěje k hladšímu přechodu agendy, a proto tato varianta se jeví jako optimální.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Transpoziční část předloženého návrhu

■ Identifikace nákladů a přínosů

Pokud vzniknou nové náklady v souvislosti s navrhovanou novelizací v transpoziční části (lze zmínit zavádění biometrických údajů do průkazů o povolení k pobytu), je nutné konstatovat, že tyto náklady by vznikly bez ohledu na předkládanou novelizaci, tj. vznikly by již v souvislosti s přímou aplikovatelností Nařízení Rady (ES) č. 380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí. Nicméně pro ilustraci dále v tabulce uvádíme předpokládané náklady na zavedení biometrických údajů do ePKP pro období 2010 – 2016 (hrubý odhad):

Rámcová finanční náročnost projektu ePKP

A) Přípravná fáze: 2010 – prosinec 2011

Č	Položka	Cena
1	Pořízení Centrálního systému zpracování dat pro výrobu ePKP (CSZDV ePKP), vč. testovacího a produkčního prostředí	180 mil. Kč
2	Tvorba a licence aplikačního SW pro CSZDV ePKP	150 mil. Kč
3	Technické vybavení pracovišť OAMP a SCP, projekt a instalace (celkem je počítáno s nutností vybavit 57 pracovišť, roční souběžný provoz do prosince 2012, od 1. 1. 2013 budou všechna pracoviště v gesci OAMP)	52 mil. Kč
4	Výroba testovacích ePKP a specimen, testy aplikace, akceptační řízení	20 mil. Kč
5	Další náklady – NCA, CVCA (národní certifikační autorita), bezpečnostní testy,	35 mil. Kč

	certifikace aj.	
6	Řízení projektu	15 mil. Kč
7	Vybavení a zprovoznění dohledového centra, Hot-line	30 mil. Kč
Předpokládané výdaje v rámci přípravné fáze		482 mil. Kč

B) Provozní fáze: leden 2012 – prosinec 2016

Č	Položka	Cena
1	Provoz a údržba CSZDV ePKP (HW, krabicový SW, aplikační SW a databáze ePKP)	80 mil. Kč/rok
2	Provoz certifikačního pracoviště NCA	8 mil. Kč/rok
3	Provoz dohledového centra, Hot-line	28 mil. Kč/rok
Provozní výdaje za roky 2012 - 2016		464 mil. Kč
4	Vlastní průkazy ePKP - výroba	
	2012	37,5 mil. Kč
	2013	37,5 mil. Kč
	2014	37,5 mil. Kč
	2015	37,5 mil. Kč
	2016	37,5 mil. Kč
Náklady na výrobu dokladů celkem		187,5 mil. Kč
Předpokládané výdaje v rámci provozní fáze do roku 2016		651,5 mil. Kč
Předpokládané výdaje celého projektu ePKP		1133,5 mil. Kč
Předpokládaný průměrný náklad na 1 vydaný doklad		Cca 1512 Kč
Návratnost investic 2012-2016		1350 mil. Kč
Předpokládaný rozdíl mezi výdaji a příjmy v letech 2010 – 2016		216,5 mil. Kč

Uvedené provozní náklady budou kompenzovány navýšením správního poplatku, přičemž vzhledem k zapojení obecních úřadů do procesu vydávání ePKP bude žadatel za pořízení biometrických údajů platit přímo na obecním úřadě 500 Kč.

Dalším předpisem EU, který přináší nové náklady, je návratová směrnice, která požaduje zajistit určitým kategoriím cizinců neodkladnou a následnou zdravotní péči. Jedná se o cizince podle § 9a a o cizince, kterým byla stanovena doba k vycestování z území podle

§ 50a odst. 4 nebo § 118 odst. 3 novely zákona o pobytu cizinců obsažené v tomto návrhu zákona. Vzhledem k časově velmi omezenému pobytu těchto cizinců na území České republiky je navrženo, aby zdravotní péči za tyto cizince hradilo Ministerstvo vnitra.

Pro výpočet předpokládaných nákladů, kdy se předpokládá, že maximálně 40% cizinců bude potřebovat zdravotní péči ve stanoveném rozsahu (§ 176a), byla použita data vydaná Českým statistickým úřadem pod názvem: Výsledky zdravotnických účtů v České republice v letech 2000 - 2007

- kapitola 3. Výdaje zdravotních pojišťoven, strana 17
- tabulka 3.3: Průměrné výdaje na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč).

průměrné výdaje za rok 2007 na pojištěnce	17 724 Kč
průměrné výdaje na osobu za měsíc v roce 2007	1 477 Kč
Předpokládaný počet cizinců v nové kategorii za rok	3 500
Předpokládaný maximální počet cizinců z této kategorie, kterým by měla být hrazena zdravotní péče - cca 40%	1 400
Celkové předpokládané roční náklady na zdravotní péči poskytovanou této kategorii cizinců	2 067 742 Kč

Výpočet je proveden na základě předpokladu, že cizinec se v rámci stanovené doby k vycestování zdržuje na území České republiky průměrně 1 měsíc, čemuž odpovídá předpokládaná doba poskytování zdravotní péče.

Veškeré finanční dopady na státní rozpočet na rok 2011 a léta 2012 až 2013 budou standardně promítnuty do návrhů příslušné rozpočtové kapitoly v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcími předpisy.

Případné finanční dopady na rok 2010 budou kryty z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra případně z Všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, a to v rámci jejich schválení pro tento rozpočtový rok.

Do návrhu usnesení vlády k tomuto návrhu zákona nebudou uváděny žádné požadavky na zajištění finančních prostředků mimo režim projednávání návrhu státního rozpočtu vládou.

V souvislosti se zavedením systému sledování zajištění cizinců a výkonu jejich vyhoštění na základě čl. 8 odst. 6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES vzniknou náklady Veřejnému ochránci práv (viz tabulka).

Nová agenda si vyžádá navýšení tabulkových míst pracovníků kanceláře veřejného ochránce práv o dva zaměstnance (s vysokoškolským právnickým vzděláním). Kromě běžných provozních výdajů je zapotřebí kalkulovat zvýšené náklady zejména na dopravu (v rámci faktického doprovodu vybraných případů nuceného navracení) a tlumočení (řada cizinců v zařízeních pro zajištění nehovoří žádným ze světových jazyků).

Náplní práce zaměstnanců kanceláře veřejného ochránce práv bude zejména:

- systematické navštěvování zařízení pro zajišťování cizinců,

- vyřizování individuálních stížností na podmínky v zařízeních,
- doprovod návratu vyhošťovaných cizinců (vybrané případy),
- vypracování zpráv (individuální a souhrnné),
- monitoring rozhodovací praxe správních/soudních orgánů,
- spolupráce s dotčenými subjekty (pravidelná setkání apod.).

**Náklady spojené s vytvořením a činností KVOP při zajištění sledování nuceného
navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí**

Druh nákladů	Popis nákladů	Náklady na 1 zam./1 prac. místo	Náklady na 2 zam./2 pracovní místa
Jednorázové	Nábytek a další kancelářské vybavení	-	-
Jednorázové	Výpočetní technika včetně software (z toho software 21.000,-/1 zam.)	65 000	130 000
Jednorázové	Investiční náklady	-	-
Jednorázové	Celkem	65 000	130 000
Průběžné	Platové náklady bez pojištění zaměstnavatele za kalendářní rok na jednoho zaměstnance	417 312	834 624
	Průměrný plat (nezkrácený o 4%)	34 776	34 776
Průběžné	Povinné pojistné a FKSP zaměstnavatele za kalendářní rok a 1 zaměstnance (SP25+ZP9+FKSP2=36 %)	150 232	300 465
Průběžné	Provozní náklady na jednoho zaměstnance a jeden kalendářní rok	60 000	120 000
Průběžné	Náklady spojené s náklady na dopravu při faktickém doprovodu navraceného (u vybraných případů) a tlumočení	100 000	200 000
Průběžné	Celkem	727 544	1 455 089
Výdaje	Celkem	792 544	1 585 089

■ **Konzultace**

Transpoziční část novelizace byla v období přípravy textu konzultována jak s dotčenými resorty, tak i se zástupci nevládních organizací zastupujících zájmy cizinců v České republice; účastníkům konzultací bylo umožněno svá stanoviska vyjádřit rovněž v písemné podobě tak, aby regulace byla provedena na základě jednoznačně uplatněných požadavků a doporučení.

Usnesení vlády č. 171/2009

▪ Identifikace nákladů a přínosů

Varianta 1

Nevylučuje, že by v budoucnu mohlo dojít k výraznému nárůstu nákladů, které by vznikly státu v návaznosti na ukončení pobytu cizinců v případech, kdy cizinci za přechodného pobytu na území České republiky přijdou o zdroj svých příjmů. Přijetí této varianty se proto nedoporučuje.

Varianty 2 a 3

Shodně směřují k omezení resp. vyloučení dalšího finančního zatížení pro stát.

Z hlediska zaměstnavatelů v důsledku zavedení jejich spoluodpovědnosti za řešení situace cizince, se kterým v České republice uzavřel pracovní poměr a v době platnosti povolení k zaměstnání s ním pracovní poměr rozvázal, dojde k nárůstu jejich výdajů. V této souvislosti se bude jednat zejména o náklady na dopravu cizince do státu jeho občanství, popřípadě do státu, kde má povolen pobyt. Jejich výši nelze v současné době jednoznačně vyčíslit, neboť bude záviset jednak na počtu takových cizinců, ale i na vzdálenosti konkrétní destinace. Uvedené opatření by mělo vést k tomu, aby zaměstnavatelé v budoucnu věnovali větší pozornost výběru cizinců, které budou zaměstnávat.

Varianta 3 předmětnou otázku řeší komplexně i ve vazbě na některé další zákony, a proto se navrhuje jako nejvhodnější pro schválení.

■ Konzultace

K zajištění úkolů uložených usnesením vlády č. 171/2009 byla zřízena meziresortní pracovní skupina, složená ze zástupců Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zahraničních věcí a Ředitelství služby cizinecké policie. Na základě výsledků jednání uvedené pracovní skupiny byl zpracován návrh zákona. V dalším legislativním procesu však nelze vyloučit další jednání a provedení nezbytných změn, či precizaci legislativního návrhu.

Usnesení vlády č. 450/2009

▪ Identifikace nákladů a přínosů

Navrhované změny by neměly představovat zvýšení finančních nákladů. Smyslem navrhovaných změn je odstranění nadbytečné administrativní zátěže státních orgánů i cizinců, lze tedy naopak očekávat související úsporné efekty.

■ Konzultace

Analytická část přípravy regulace i další realizační návrhy byly konzultovány s oddělením správního řízení odboru legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra, a to již v době přípravy věcných podkladů, na jejichž základě bylo přijato usnesení vlády č. 450/2009 a zejména pak usnesení vlády ze dne 16. 11. 2009 č. 1397 o Harmonogramu prací při realizaci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek.

Soudní judikatura, soudní nálezy

■ Identifikace nákladů a přínosů

V průběhu konzultací nebyly identifikovány žádné nové náklady, neboť jde o činnosti, které správní úřady, **resp. soudy v minulosti již vykonávaly.**

■ Konzultace

Navržené změny spočívající ve stanovení lhůt soudům byly konzultovány s Ministerstvem spravedlnosti. Současně požadavek stanovení lhůt soudům v souvislosti s řízeními v oblasti azylu a migrace byl opakovaně vznášen různými subjekty v rámci připomínkových řízení.

Požadavky praxe

■ Identifikace nákladů a přínosů

Při vyčíslení nákladů na rozšíření okruhu osob, kterým bude nově vydáváno **povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany** (doplnění § 42e odst. 1 zákona o pobytu cizinců), bylo základním východiskem určení počtu osob, které mohou možnost udělení tohoto povolení využít. Lze předpokládat, že v prvním roce účinnosti přijaté regulace se bude jednat maximálně o 20 osob⁵⁾, přičemž se vychází jednak z odhadů policie a jednak z dvou již několik let fungujících programů v gesci Ministerstva vnitra, které zajišťují služby pro stávající okruh oprávněných osob vymezených ustanovením § 42e zákona o pobytu cizinců.

V porovnání se stávajícími programy se nepředpokládá vynaložení žádné částky na detekci či identifikaci osob vhodných pro případné zařazení do programu. Rovněž samotný proces legalizace pobytu cílové skupiny osob není spojen se zvýšenými finančními nároky na rozpočet České republiky.

V rámci programu se však počítá se zajištěním určitého, přesně vymezeného okruhu služeb. Na základě předchozích zkušeností s fungováním obou výše uvedených programů se předpokládá, že služby nebudou osobám zajišťovány přímo pracovníky policie, která bude celý program koordinovat, nýbrž budou na základě smluv poskytovány vybranými nevládními organizacemi. Služby budou poskytovány dle aktuálního množství a potřeb cizinců zařazených do programu. Celková výše finančních prostředků potřebných pro zajištění těchto

⁵⁾ Odhadovaný počet 20 osob na období 12 měsíců roku 2010 předpokládá obměnu klientů v Programu, kdy tyto osoby budou služby v rámci Programu využívat v různém rozsahu a v různých časových úsecích. U kurzů českého jazyka se pak může jednat o opakovanou podporu, a to formou základního kurzu a navazujícího kurzu pro pokročilé.

služeb pro rok 2010 činí 2 900 000 Kč. Tato částka je určena jednak na úhradu nákladů ubytování a služeb souvisejících, zejména se jedná o poskytování stravy, ale také o drobnou hmotnou výpomoc, např. na školní pomůcky u rodin s dětmi, hygienické pomůcky atp., které nejsou poskytovány jako součást ubytování. Dále je pak částka určena na úhradu poskytovaných poradenských služeb a služeb souvisejících, zejména se jedná o tlumočnické služby, cestovné a režijní náklady. Počítá se s tím, že poradenství bude poskytováno i osobám, které budou zařazeny do programu, ale ubytování si budou hradit samostatně z vlastních prostředků (2 400 000 Kč). Dále je podíl této částky určen na úhradu aktivit zaměřených na podporu sociální integrace cizinců zařazených do programu, spočívajících v kurzech českého jazyka, kurzech počítačové gramotnosti, a případných rekvalifikací (300 000 Kč). Zbývající částka (200 000 Kč) je určena na úhradu služeb spojených s dobrovolným návratem cizinců po ukončení trestního řízení, resp. úhradu cen letenek nebo úhradu jiného vhodného způsobu přepravy. Dobrovolný návrat bude jako možné řešení nabízen všem cizincům během jejich zařazení do programu. Vzhledem k tomu, že významnou úsporu skutečných nákladů na realizaci již fungujících programů přinesly v minulých letech ty případy, kdy cizinec poskytl orgánům činným v trestním řízení svědectví formou neodkladného úkonu a následně zvolil dobrovolný návrat, je nezbytné možnost financování dobrovolného návratu dotčených cizinců obdobně vytvořit též v rámci programu.

Je třeba zdůraznit, že požadovaný objem finančních prostředků je vypočten na základě kvalifikovaného odhadu počtu osob, které budou služby v rámci programu čerpat. Konečná částka, která bude na tyto služby v roce 2010 vynaložena, se může lišit. Při realizaci programu však nelze vyloučit nárazové příchody více zájemových osob splňujících podmínky pro zařazení do programu, u kterých bude nutné služby zajistit. Je proto nezbytné, aby policie těmito finančními prostředky disponovala tak, aby mohla reagovat na potřeby vzniklé v rámci programu pružně, v průběhu celého roku. Případné nevynaložené finanční prostředky budou na konci roku vráceny do státního rozpočtu. V případě přečerpání odhadovaných částek pro jednotlivé položky pak bude nutné vzniklou potřebu operativně řešit přesunem v rámci celkové přidělené částky.

Celková nárokováná částka na pokrytí nákladů na služby poskytované v rámci programu pro rok 2010 činí 2 900 000 Kč. V závislosti na termínu nabytí účinnosti předkládané novely ustanovení § 42e zákona o pobytu cizinců v průběhu roku 2010 je možné tuto částku poměrně krátit. Náklady na provozování programu pro rok 2011 a následující roky nelze v tuto chvíli kvalifikovaně stanovit; přesto lze konstatovat, že podle zkušeností s fungováním obou stávajících programů není očekáván výrazný nárůst nákladů ve srovnání s rokem 2010 ani v dalších letech.

K úhradě nákladů pro rok 2010 se navrhuje navýšit rozpočtovou položku „Ostatní služby jinde neuvedené“ v rozpočtu policie o částku 2 900 000 Kč.

Přehled celkových nákladů pro rok 2010

Služby	Výše nákladů spojených s poskytováním služeb v Kč leden – prosinec 2010
Ubytování a poradenské služby poskytované nevládními organizacemi po vydání povolení k pobytu	2 400 000

Dobrovolný návrat	200 000
Služby směřující k sociální integraci	300 000
CELKEM	2 900 000

Pro úhradu ceny služeb poskytovaných v rámci Programu ze strany nevládních organizací a Mezinárodní organizace pro migraci bude využit osvědčený způsob plateb uskutečněných na základě smluv o poskytování služeb, uzavřených mezi jednotlivými organizacemi a policií. Smlouvy budou samostatně uzavírány jednak na poskytování služeb ve formě poradenství, včetně služeb souvisejících, dále pak na poskytování služeb ve formě ubytování a služeb souvisejících, včetně služeb vedoucích k sociální integraci a služeb souvisejících. Úhrada bude uskutečněna vždy až po předložení průběžné zprávy a faktury, které budou schváleny příslušnými odpovědnými pracovníky policie.

Změna podmínek pro vyplacení jednorázového finančního příspěvku podle § 42 zákona č. 325/1999 Sb. přinese náklady v maximální výši 625 200 Kč ročně.

Pro výpočet byly použity částky životního minima podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

1 osoba	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	Dospělá	3 126	1	
celkem		3 126	1	3 126

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	2. dospělá	2 600	1	
celkem		5 480	2	2 740

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
----------------	--------------------------------	----------------------	------------	-----------------------------

	Dospělá	2 880	1	
	dítě ve věku do 6 let	1 600	1	
celkem		4 480	2	2 240

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	Dospělá	2 880	1	
	dítě ve věku od 6 do 15 let	1 960	1	
celkem		4 840	2	2 420

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	Dospělá	2 880	1	
	dítě ve věku od 15 do 26 let	2 250	1	
celkem		5 130	2	2 565

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	2. dospělá	2 600	1	
	dítě ve věku do 6 let	1 600	1	
celkem		7 080	3	2 360

2 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	

	2. dospělá	2 600	1	
	dítě ve věku od 6 do 15 let	1 960	1	
celkem		7 440	3	2 480

3 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	2. dospělá	2 600	1	
	dítě ve věku od 15 do 26 let	2 250	1	
celkem		7 730	3	2 577

4 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	2. dospělá	2 600	1	
	dítě ve věku od 6 do 15 let	1 960	1	
	dítě ve věku od 15 do 26 let	2 250	1	
celkem		9 690	4	2 423

4 osoby	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	dítě ve věku do 6 let	1 600	1	
	dítě ve věku od 6 do 15 let	1 960	1	
	dítě ve věku od 15 do 26 let	2 250	1	
celkem		8 690	4	2 173

5 osob	počet osob v pořadí podle věku	životní minimum v Kč	počet osob	Průměr na osobu v Kč
	1. dospělá	2 880	1	
	2. dospělá	2 600	1	
	dítě ve věku do 6 let	1 600	1	
	dítě ve věku od 6 do 15 let	1 960	1	
	dítě ve věku od 15 do 26 let	2 250	1	
celkem		11 290	5	2 258

Průměrná výše finančního částky životního minima na osobu	2 487 Kč
Maximální finanční částka životního minima na osobu	3 126 Kč
Odhad osob s nárokem na jednorázový finanční příspěvek podle § 42 zákona č. 325/1999 Sb. (přibližný odhad)	200
Výše jednorázového finančního příspěvku pro oprávněné osoby na rok (kalkulace při průměrné výši)	497 467 Kč
Výše jednorázového finančního příspěvku pro oprávněné osoby na rok (kalkulace při maximální výši)	625 200 Kč

Pro výpočet nákladů na vyplacení jednorázového finančního příspěvku osobám s uděleným azylem nebo doplňkovou ochranou byly použity částky životního minima podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Výpočet byl proveden s ohledem na počet osob s uděleným azylem nebo doplňkovou ochranou v letech 2006 až 2009.

Další změny navržených zákonů v důsledku požadavků praxe nebudou mít finanční dopady na Ministerstvo vnitra ani na policii, s níž byla uvedená otázka konzultována.

Změna § 87a zákona č. 325/1999 Sb. týkající se poskytování zdravotní péče cizincům, o jejichž žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo řízení zastaveno z důvodu nepřipustnosti žádosti podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb. (tj. z důvodu příslušnosti jiného členského státu Evropské unie k posuzování žádosti), do doby jejich vycestování z území bude mít dopad na systém veřejného zdravotního pojištění.

Pro výpočet nákladů byla použita data vydaná Českým statistickým úřadem pod názvem: Výsledky zdravotnických účtů v ČR v letech 2000 - 2007

- kapitola 3. Výdaje zdravotních pojišťoven, strana 17
- tabulka 3.3: Průměrné výdaje na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč).

průměrné výdaje za rok 2007 na pojištěnce	17 724 Kč
průměrné výdaje na osobu za 3 měsíce v roce 2007 *)	4 431 Kč
Předpokládaný počet cizinců v nové kategorii	45
Předpokládaný počet cizinců z této kategorie, kterým by měla být hrazena zdravotní péče - cca 20%	9
Celkové náklady na zdravotní péči	39 879 Kč

*) Výpočet je proveden na základě předpokladu, že cizinec, řízení o jehož žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno z důvodu nepřipustnosti podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb. (tj. z důvodu příslušnosti jiného členského státu Evropské unie k posuzování žádosti) vycestuje z území České republiky ve lhůtě, která činí maximálně 6 měsíců (v praxi se současnosti řádově jedná o setrvání na území ČR maximálně 1 den). Kalkulace předpokládaných nákladů vychází z předpokladu, že zdravotní péče bude poskytnuta cca 20% cizinců v tomto postavení, přičemž rozhodným obdobím, ve kterém může dojít k poskytnutí zdravotní péče jsou 3 měsíců.

Ostatní změny nebudou mít do systému veřejného zdravotního pojištění finanční dopad.

■ Konzultace

Návrhy vycházejí ze strany Ministerstva vnitra, Ředitelství služby cizinecké policie, resp. jiných dotčených subjektů (včetně nevládních organizací).

Ministerstvo vnitra se pravidelně účastní jednání Výboru pro práva cizinců a rovněž se několikrát ročně setkává se zástupci nevládních organizací nad nejrůznějšími problémy. Jak na zasedáních výboru, tak na jiných setkáních, jsou diskutovány aktuální problémy a navrhovány změny zákona o pobytu cizinců, měny zákona o azylu a dalších zákonů. Ministerstvo vnitra bylo dopisem ze dne 9. října 2009 osloveno Sdružením pro integraci a migraci, Organizací pro pomoc uprchlíkům a Multikulturním centrem Praha se souhrnným materiálem obsahujícím náměty, které si dle názoru těchto organizací zaslouží reflexi v chystané novelizaci zákona o pobytu cizinců, zákona o zaměstnanosti či v novelizaci dalších souvisejících právních předpisů. Materiál se týkal působnosti také dalších resortů (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti). Ministerstvo vnitra materiál analyzovalo a řadu podnětů v návrhu zohlednilo.

■ Implementace a vynucování

Transpoziciční část předloženého návrhu

Za transpozici, resp. reflexi výše uvedených právních předpisů EU je odpovědné Ministerstvo vnitra. Za vynucování je odpovědné zejména Ministerstvo vnitra, policie, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství,

mládeže a tělovýchovy a úřady práce. Vzhledem k tomu, že transpozice se stane součástí existujících zákonů, jimiž jsou mechanismy vynucování již účinně řešeny, je zřejmé, že budou využity i pro nově konstituované právní vztahy. Z tohoto důvodu proto také není nutné pro tuto oblast stanovovat výši a zdroje finančních prostředků pro její realizaci, neboť bude využito stávající struktury organizace a personálního, věcného a finančního zajištění.

Usnesení vlády č. 171/2009

Za implementaci uvedeného usnesení je odpovědné Ministerstvo vnitra. Za vynucování je odpovědné zejména Ministerstvo vnitra, policie, Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, úřady práce a celní orgány, obecní úřady s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou zajištěny na základě části IV. bodu 5 písm. a) usnesení vlády č. 171/2009 (budou čerpány z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky Vládní rozpočtová rezervy – celkově pro realizaci celého projektu podle tohoto usnesení je vyčleněna finanční částka ve výši 60 716 tis. Kč).

Usnesení vlády č. 450/2009

Za implementaci navrhovaných opatření je odpovědné Ministerstvo vnitra. Za vynucování je odpovědné zejména Ministerstvo vnitra a policie.

Finanční prostředky pro zajištění této implementace jsou realizovány na základě usnesení vlády č. 450/2009, resp. usnesení vlády č. 1397/2009.

Soudní judikatura, soudní nálezy

Za reflexi uvedené judikatury je odpovědné Ministerstvo vnitra. Za vynucování je odpovědné zejména Ministerstvo vnitra, policie, Ministerstvo práce a sociálních věcí, úřady práce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu. Vzhledem k tomu, že se jedná o provedení regulace v rámci přezkumu dosavadních právních předpisů (ve smyslu RIA), tedy pro zvýšení jejich efektivnosti, nepředpokládají se nároky na čerpání zvláštních finančních prostředků.

Požadavky praxe

Za implementaci navrhovaných opatření je odpovědné Ministerstvo vnitra. Za vynucování je odpovědné zejména Ministerstvo vnitra a policie. Rovněž pro tuto oblast není nutné vyhledávat nové finanční prostředky, naopak lze očekávat sekundární efekt úspor v souvisejících administrativních oblastech. Vzhledem k tomu, že se jedná o provedení regulace v rámci přezkumu dosavadních právních předpisů (ve smyslu RIA), tedy pro zvýšení jejich efektivnosti, nepředpokládají se nároky na čerpání zvláštních finančních prostředků.

■ Přezkum účinnosti

Přezkum účinnosti navrhované regulace je jednak přímo závislý na provedení přezkumu ze strany EU, resp. provedení změn v nařízeních a směrnici, pro jejichž implementaci je regulace prováděna. Pokud se jedná o nástroje přezkumu účinnosti regulace v právním řádu České republiky, jsou stanoveny jednak průběžně prováděnými analytickými studiemi a statistickým zjišťováním pro oblast pobytu cizinců na území České republiky

podle zákona č. 325/1999 Sb. a zákona č. 326/1999 Sb. V tomto smyslu je přezkum prováděn v pravidelných cyklech, tedy v intervalech 12 měsíců, kdy jsou tyto zprávy publikovány.

Současně je možné v rámci legislativních úkolů vlády reagovat na aktuální potřeby praxe a její upozornění na případné nedostatky v regulace nebo případně její neefektivnosti.

4. Návrh řešení

ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ

Transpoziční část předloženého návrhu

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Vzhledem k výše uvedenému nepřichází v úvahu žádná jiná varianta, než je reflexe uvedených opatření EU do českého právního řádu při zachování jejich smyslu a úmyslů zákonodárce v EU, tj. Rady EU, resp. Evropského parlamentu (více viz zvláštní část důvodové zprávy).

Usnesení vlády č. 171/2009

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

V souladu s provedeným vyhodnocením a v souladu s výsledky dosud provedených konzultací s dotčenými subjekty se navrhuje realizovat třetí variantu.

Usnesení vlády č. 450/2009

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Vzhledem k úkolům stanoveným v usnesení vlády č. 450/2009 je nutné realizovat druhou variantu.

Soudní judikatura, resp. soudní nálezy

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Z důvodu právní jistoty adresátů norem je vhodné provést analýzu z pohledu regulace problematických ustanovení zákona o pobytu cizinců, resp. zákona o azylu a navrhnout jejich konkrétní změnu.

Požadavky praxe

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

V souladu s provedeným vyhodnocením a v souladu s výsledky dosud provedených konzultací s dotčenými subjekty se navrhuje realizovat **druhou variantu**, a to zejména z důvodů, že odstranění aplikačních problémů přispěje k hladšímu přechodu agendy dlouhodobých pobytů z policie na Ministerstvo vnitra a k minimalizaci prostoru pro dnes vzniklé nejasnosti a další negativní aspekty (předvídatelnost a jednoznačnost právní normy).

ODŮVODNĚNÍ POUŽITÉ FORMY RIA („malá RIA“)

Podle části 5 procesních pravidel Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace se velká RIA neprovádí v případě, že se právním předpisem implementuje právo ES. Současně s ohledem na uvedený bod procesních pravidel Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace bude velká RIA provedena vždy, když malá RIA identifikuje alespoň jeden z následujících kvantitativních nebo kvalitativních dopadů. Tj. zejména by návrh zákona měl mít významné jednorázové dopady ve výši alespoň 30 mil Kč za rok nebo na jednu skupinu subjektů, popř. by měl mít kumulované dopady (opakované nebo součet několika jednorázových) ve výši alespoň 140 mil. Kč, nebo by navrhovaný zákon měl mít dopady mající za důsledek znevýhodnění některé sociální skupiny a její uplatnění ve společnosti, dopady na hospodářskou soutěž či by musel zásadním způsobem pozměnit podmínky fungování trhu.

Hlavním smyslem předkládaného návrhu změn níže uvedených zákonů je implementace práva ES/EU. Pokud budou vznikat požadavky na výdaje ze státního rozpočtu (viz identifikace nákladů a zajištění jejich zdrojů), tak je to zejména v souvislosti se zaváděním biometrických údajů do průkazů o povolení k pobytu, nicméně tato povinnost vzniká již z přímo aplikovatelného předpisu ES/EU (nařízení) a nevzniká tak v důsledku navržených změn příslušných právních norem, konkrétně pak zákona č. 326/1999 Sb.

Ostatní změny jdoucí nad rámec práva ES/EU obsažené v předkládané novelizaci nespádají pod výše uvedené kvantitativní nebo kvalitativní dopady, pro které musí být provedena velká RIA (bližší zdůvodnění je přímo uvedeno v textu).

KONTAKTY

PhDr. Tomáš Haišman

ředitel odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra

tel. 974 832 500

e-mail: opu@mvcv.cz

JUDr. Andrea Fáberová

vedoucí oddělení azylové a migrační legislativy

odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra

tel. 974 832 489

e-mail: opueu@mvcv.cz

II. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Předložený návrh zákona je v plně souladu s ústavním pořádkem České republiky. V jednotlivých částech pak rovněž narovnává problémy identifikované Ústavním soudem, resp. dále upravuje v souladu s nálezem Ústavního soudu č. 47/2009 Sb. situaci, která vznikla po zrušení ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. S přihlédnutím

k regulovaným právním vztahům a jejich citlivosti vůči jejich adresátům byla zvýšená pozornost věnována zajištění souladu regulace s úpravou souvisejících základních lidských práv a svobod, a to včetně důsledného zajištění ochrany osobních údajů (hlava druhá, oddíl první Listiny základních lidských práv a svobod), hospodářských, sociálních a kulturních práv (hlava čtvrtá Listiny základních práv a svobod), nebo práv na soudní a jinou právní ochranu (hlava pátá Listiny základních práv a svobod), pokud nejsou přiznána výslovně státním občanům České republiky.

Předložený návrh je z hlediska principů rovnosti mužů a žen zcela neutrální (návrh respektuje směrnici Rady 79/7/EHS a směrnici Rady 86/378/EHS a vztahuje se stejně na obě pohlaví).

Návrh novely zákona nemá dopad na životní prostředí.

III. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, JIMIŽ JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Při přípravě navržených změn zákonů z důvodů vymezených výše v textu (transpozičních, požadavků praxe atd. apod.) měl předkladatel na paměti také závazky vyplývající z mezinárodního práva veřejného. V této souvislosti je vhodné připomenout zejména článek 5 Úmluvy o ochraně lidských práv (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.), který jasně vymezuje limity omezení svobody jedince a který je relevantní pro posouzení vhodnosti transpozice návratové směrnice. V této souvislosti je vhodné poukázat na článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv – ochrana soukromí, popř. Protokol č. 7 připojený ke zmíněné úmluvě, zejména pak článek 1 uvedeného protokolu upravujícího procesní záruky týkající se vyhoštění cizinců. Samozřejmě předkladatel neopominul ani relevantní judikaturu⁶.

Dále z oblasti mezinárodního práva veřejného nejde nepřipomenout ochranu zájmů dítěte, tj. Úmluvu o právech dítěte (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.).

Návrh není v rozporu s mezinárodněprávními závazky České republiky.

IV. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PRÁVEM EU/ES

Cílem předkladatele bylo zajištění implementace uvedených právních předpisů EU/ES a odstranění rozporů s právem EU/ES tam, kde se dosavadní právní úprava na základě provedeného přezkumu ukázala jako ne zcela efektivní (případ reflexe schválených a publikovaných nařízení).

Předkládaný návrh zákona, včetně netranspozičních ustanovení, je plně v souladu s právem EU/ES.

⁶⁾ Právě s ohledem na citovaný Protokol č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod stojí mj. za to připomenout judikát Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Maaouia vs. Francie* č. 39652/98 ze dne 5. 10. 2000. Ve vztahu k čl. 5 odst. 4 Úmluvy jde především o výše zmíněný rozsudek *Rashed* proti České republice a dále např. rozsudek ze dne 21. října 1986 ve věci č. 9862/82 *Sanchez-Reisse* proti Švýcarsku či rozhodnutí ze dne 2. června 2005 ve věci č. 52467/99 *Ntumba Kabongo* proti Belgii.

Zvláštní část

K ČÁSTI PRVNÍ – Změna zákona o pobytu cizinců na území České republiky

K bodům 1 a 2 - k § 9 odst. 5 a § 9a

V souladu s článkem 2 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí je navrhováno tuto směrnici neaplikovat na případy, kdy dojde k odepření vstupu na území České republiky. Je proto nutné v právním řádu České republiky zajistit, aby těmto osobám byla poskytována práva obsažená v článku 4 odst. 4 citované směrnice. Navrhuje se tak výjimka z povinnosti vycestovat, byl-li cizinec odepřen vstup na území, a to v případech bezprostředního ohrožení života cizince a obdobných situacích, kdy je mu nutné poskytnout neodkladnou zdravotní péči. Vzhledem k možným souvisejícím důsledkům převozu cizince do zdravotnického zařízení, kdy dojde ke vstupu cizince na území České republiky, který by k tomu jinak nebyl oprávněn, je nezbytné, aby policie měla povinnost takového cizince do zdravotnického zařízení doprovázet, střežit jej po dobu poskytování zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení a následně jej dopravit zpět na hraniční přechod.

Takový cizinec je oprávněn zdržovat se na území pouze po dobu nezbytně nutnou. Setrvání cizince na území se nepovažuje za pobyt ve smyslu cizineckého zákona a na cizince se stále hledí jako na cizince, kterému byl odepřen vstup na území, tzn. jako na cizince zdržujícího se v tranzitním prostoru mezinárodního letiště. Pro účely poskytnutí zdravotní péče a rozsahu oprávnění policie se na takového cizince hledí jako na cizince zajištěného podle Hlavy XI. Poskytne se mu tedy i stejný rozsah zdravotní péče, který je definován v § 176.

K bodu 3 - k § 12

Navrhovaná změna odráží fakt, že postupy a podmínky udělování krátkodobých víz budou po vstupu v platnost upraveny přímo použitelným předpisem ES/EU, kterým je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 4 - k § 13 odst. 2

V současné době je ze strany cizince běžnou praxí při řízení o udělení povolení k pobytu obcházení povinnosti stanovené § 13 zákona o pobytu cizinců. V souvislosti s prokazováním zajištění prostředků k pobytu na území cizinec sice formálně naplní povinnost danou zákonem a při jednání na příslušném Inspektorátu cizinecké policie předloží finanční prostředky v zákonem požadované výši, nicméně ve skutečnosti těmito prostředky nedisponuje, pouze si je krátkodobě na příslušné jednání vypůjčí. Výjimkou tak nejsou situace, kdy k předáváním finančních prostředků dochází přímo v prostorách služeben cizinecké policie a shodné finanční prostředky využije i několik žadatelů.

Rovněž z praktického hlediska není žádoucí, aby cizinci předkládali správnímu orgánu finanční obnosy v řádech desettisíců korun v hotovosti. Prostředky k dlouhodobému pobytu tak bude nadále možné předkládat výpisem z účtu na jméno cizince, jiným dokladem (např.

pozváním) nebo platnou mezinárodně uznávanou platební kartou, kterou bude nutné na požádání doplnit i výpisem z účtu na jméno cizince, neboť karta sama o sobě není zárukou disponibilní částky na účtu.

K bodům 5 a 6 - k § 15 odst. 1 a § 15 odst. 2

Navrhovaná změna má zajistit soulad zákona o pobytu cizinců s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení stanoví postupy a podmínky udělování krátkodobých víz pro průjezd přes území členských států nebo předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující tři měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období. Nařízení také upravuje v článku 14 odst. 4 možnost členských států požadovat od žadatelů předložení *dokladu o převzetí finančních nákladů souvisejících s pobytem cizince nebo ubytování v soukromí prostřednictvím formuláře příslušného členského státu*. Český překlad vízového kodexu v článku 14 odst. 4 pro slova „and/or“ ne zcela přesně použil slovo „nebo“; cílem zmíněného ustanovení je umožnit zvoucí osobě vybrat si rozsah jí hrazených nákladů.

Tento dokument má odlišný rozsah závazku ze strany zvoucí osoby, než je tomu podle stávající úpravy rozsahu „pozvání“ podle § 15 zákona o pobytu cizinců (nedává zvoucí osobě možnost vybrat si, zda bude hradit všechny v pozvání deklarované náklady nebo pouze některé z nich).

Navrhované ustanovení z hlediska použití tohoto institutu odkazuje na přímo použitelný právní předpis ES/EU, kterým je vízový kodex. Rozsah údajů, které musí obsahovat pozvání, je v čl. 14 odst. 4 vízového kodexu stanoven demonstrativně, Česká republika nebude požadovat žádné náležitosti nad rámec tohoto výčtu. Pro účely pozvání cizince k pobytu delšímu než 3 měsíce bude nadále používán stávající tiskopis pozvání (viz návrh úpravy § 15 odst. 2).

K bodu 7 - k § 15a odst. 2

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (viz *sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

V daném případě se jedná o zajištění plné transpozice článku 7 odst. 4 citované směrnice, a to ve vztahu k rodinným příslušníkům občanů Evropské unie, kteří na území pobývají za účelem studia. Okruh rodinných příslušníků byl dosud v tomto případě formulován příliš úzce. Navrhovaná úprava v souladu s obecným přístupem v zákoně o pobytu cizinců zahrnuje do okruhu rodinných příslušníků i ty osoby, jimž jsou členské státy v souladu s čl. 3 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES jinak povinny pouze usnadnit vstup a pobyt v souladu se svými vnitrostátními předpisy.

K bodu 8 - k § 15a odst. 2 písm. a)

Definice pojmu „rodinný příslušník občana Evropské unie“ byla zapracována do zákona o pobytu cizinců zákonem č. 217/2002 Sb. (v souvislosti se zajištěním implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států). Vzhledem k požadavku explicitního vyjádření záměru směrnice 2004/38/ES byla novelou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 379/2007 Sb. (pro potřebu aplikační praxe) blíže konkretizována podmínka závislosti potomka na občanu Evropské unie (tj. vedle podmínky příbuzenského vztahu byla doplněna podmínka, že musí být občanem Evropské unie nebo jeho manželem „vyživovaný“).

Pro účely zákona o pobytu cizinců se za „nezaopatřeného přímého příbuzného ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takového příbuzného manžela občana Evropské unie“ (§ 15a) mimo jiné považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který se soustavně připravuje na budoucí povolání.

Pojem „soustavná příprava dítěte na budoucí povolání“ je definován v § 12 až 15 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, – aniž by toto vymezení bylo časově ohraničeno dosažením určitého věku dítěte.

Návrh směřuje k tomu, aby pro tyto případy byla stanovena horní věková hranice obdobně jako je tomu pro účely zákona o státní sociální podpoře, tj. toto ustanovení vztahovat pouze na cizince mladší 26 let.

K bodům 9, 10, 14, 17 a 18 - k § 17 písm. b) a c); § 17a; § 18 písm. e); § 20; § 22 až 26 a § 27 až 29b

Navrhovaná změna odráží skutečnost, že postupy a podmínky udělování krátkodobých víz budou po jeho vstupu v platnost upraveny přímo použitelným předpisem ES/EU; tímto předpisem je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Z tohoto důvodu se navrhuje zrušit ustanovení upravující krátkodobá víza. Za krátkodobé vízum se považuje vízum pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující tři měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období. V § 17 je proto v písmeně b) uvedeno, že krátkodobá víza jsou udělována podle vízového kodexu.

K zajištění realizace vízového kodexu je nezbytné vnitrostátně stanovit orgán, u kterého je cizinec oprávněn požádat o prodloužení platnosti krátkodobého víza (viz návrh úpravy § 20; v rámci policie bude působnost svěřena oblastním ředitelství služby cizinecké policie, resp. od 1. ledna 2013 Inspektorátům cizinecké policie).

S ohledem na změny navrhované v souvislosti s vízovým kodexem je v ustanovení § 20 řešena možnost udělení víza na hraničním přechodu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie (zohledněna stávající úprava podle § 26 odst. 6 a § 27 odst. 5).

Navrhované ustanovení § 20 odst. 5 konkretizuje důvody, pro které lze neudělit krátkodobé vízum rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který bude na území cestovat spolu s tímto občanem Evropské unie nebo cestovat za ním, které jsou oproti standardním důvodům podstatně užší. Na tohoto žadatele se nevztahuje povinnost předložit podpůrné doklady a doklad o cestovním zdravotním pojištění dle čl. 10 odst. 3 písm. e) a f)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). I v případě rodinných příslušníků občanů Evropské unie se uplatní ustanovení vízového kodexu o nepřipustnosti žádosti. Zastupitelský úřad je povinen rodinného příslušníka občana Evropské unie písemně informovat o důvodech neudělení krátkodobého víza a o oprávnění žádat o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e a o následné možnosti soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení víza. Úprava vychází z předpokladu, že podání žaloby je podmíněno vyčerpáním institutu nového posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e. Důvody neudělení víza musí být uvedeny konkrétně, a to důvody právní i faktické. Požadavek na plné sdělení důvodů vyplývá ze Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování Směrnice 2004/30/ES o právu občanů a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států ze dne 2. července 2009.

Víza, o jejichž udělení je zažádáno na vnějších hranicích, upravuje nově vízový kodex v článku 35. V předmětném článku není obsaženo speciální ustanovení vztahující se k rodinným příslušníkům. Nicméně při transpozici směrnice 2004/38/ES bylo konstatováno, že se nařízení Rady (ES) č. 415/2003 o udělování víz na hranicích včetně udělování takových víz projíždějícím námořníkům (bude zrušeno vízovým kodexem) na rodinné příslušníky občanů EU, kteří uplatňují právo volného pohybu, nevztahuje.

Kromě toho k zajištění realizace vízového kodexu je nezbytné vnitrostátně stanovit působnost orgánu, který je oprávněn udělovat víza na hraničním přechodu (v rámci policie bude působnost i nadále svěřena ředitelství služby cizinecké policie). V souladu s článkem 32 odst. 2 a článkem 34 odst. 6 vízového kodexu bude důvod neudělení víza, resp. zrušení jeho platnosti, sdělováno cizinci formou jednotného formuláře (vzor stanoví příloha VI vízového kodexu).

K bodu 11 - k § 17b

Navrhovaná úprava odráží skutečnost, že článek 56 odst. 2 písm. e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), zrušuje nařízení Rady (ES) č. 1091/2001 ze dne 28. května 2001 o volném pohybu s dlouhodobým vízem, kterým byl zaveden speciální druh dlouhodobého víza (vízum typu D+C). Vypouští se rovněž označení dlouhodobého víza typu D, neboť toto označování vycházelo z označování typů víz písmeny ve Společné konzulární instrukci

K bodu 12 - k § 18 písm. d) bod 4

Opatřením se umožní bezproblémový pobyt nezletilých cizinců, kteří byli na základě předběžného opatření soudu umístěni do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Podle § 76a odst. 4 občanského soudního řádu může takové opatření trvat nejvýše po dobu 6 měsíců. Úprava se vztahuje i na další obdobné situace, tj. umístění dítěte na základě předběžného opatření do ústavu pro péči o děti nebo svěření dítěte do péče fyzické osoby na základě předběžného opatření příslušného orgánu nebo rozhodnutí orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Jedná se o obdobnou úpravu, jaká je již obsažena pro jiné konkrétní situace v ustanoveních § 18 písm. d) body 1 až 3 zákona o pobytu cizinců.

K bodu 13 - k § 18 písm. d) bod 7

Upřesnění dokladu, na jehož základě může rodinný příslušník občana Evropské unie pobývat na území České republiky bez víza.

K bodu 15 – k § 19 odst. 1 písm. e)

Zrušení § 19 odst. 1 písm. e) souvisí s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) a s ním souvisejícím zrušením § 12 zákona o pobytu cizinců.

K bodu 16 - § 19 odst. 1

Jedná se o formulační úpravu zohledňující skutečnost, že na ukončení přechodného pobytu na území, k němuž se nevyžaduje vízum, se nevztahují části druhá a třetí správního řádu.

K bodu 19 – k poznámkám pod čarou 7d, 8 a 8a

Jedná se o legislativně technickou úpravu související se zrušením ustanovení, v nichž byly poznámky pod čarou založeny.

K bodu 20 - k § 30 odst. 2 a 4

V souvislosti s transpozicí směrnice Rady 2009/50/ES o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci se rozšiřuje okruh cizinců, kteří budou na zastupitelském úřadu žádat o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Z tohoto důvodu se tak rozšiřuje i okruh cizinců, kterým bude z moci úřední vydáváno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem cesty do České republiky, kde převezmou modrou kartu EU.

K bodu 21 - k § 30 odst. 3

Za účelem usnadnění volného pohybu cizinců pobývajících na území České republiky po schengenském prostoru se zkracuje doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů. Tímto opatřením se cizinci umožní získat dříve povolení k pobytu, které podle schengenského *acquis* opravňuje k pobytu na území ostatních schengenských států až na dobu 3 měsíců, aniž by musel mít vízum dotčeného státu.

K bodu 22 – k § 30 odst. 4

V souvislosti se zavedením biometrických údajů do průkazů o povolení k pobytu se prodlužuje doba pobytu na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k pobytu tak, aby bylo možné v této době provést všechny úkony spojené s vydáním průkazu.

K bodu 23 - k § 30 odst. 5

Zrušení ustanovení je důsledkem toho, že článek 56 odst. 2 písm. e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), zrušuje nařízení Rady (ES) č. 1091/2001 ze dne

28. května 2001 o volném pohybu s dlouhodobým vízem, kterým byl zaveden speciální druh dlouhodobého víza (vízum typu D+C).

K bodu 24 – k § 30 odst. 5 a § 31 odst. 3

Změna je vyvolána nutností založit poznámku pod čarou odkazující na směrnici Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu.

K bodu 25 - k § 31 odst. 4

Stávající právní úprava umožňuje cizinci vydat oprávnění k pobytu za účelem podnikání podle živnostenského zákona již v okamžiku, kdy cizinci ke splnění všech podmínek k provozování živnosti chybí pouze oprávnění k pobytu na území České republiky. Nově bude vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání udělováno až poté, co cizinec bude oprávněn na území České republiky podnikat, tj. v souladu s živnostenským zákonem nejdříve dnem jeho zápisu do živnostenského rejstříku. V ostatních případech bude k vydání oprávnění k pobytu za účelem podnikání vyžadován předchozí zápis cizince do obchodního rejstříku, resp. do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence osob podnikajících podle jiných právních předpisů.

Na dobu nezbytnou k dokončení řízení u živnostenského úřadu a zajištění zápisu cizince do živnostenského rejstříku bude cizinci udělováno vízum k pobytu do 90 dnů (obdobně pro případy zápisu do shora uvedených rejstříků, seznamu nebo evidencí). V případě cizince nepodléhajícího vízové povinnosti bude umožněno uvedené skutečnosti dořešit v rámci bezvízového pobytu (policie pro tyto účely bude na požádání cizince vydávat potvrzení o oprávněnosti pobytu pobývat na území České republiky přechodně bez víza). Úprava provedená v zákoně o pobytu cizinců vyžaduje též změnu živnostenského zákona. Změna navrhovaná v této souvislosti navazuje na návrh novely živnostenského zákona, který je součástí návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se snižováním administrativní zátěže podnikatelů. Návrh tohoto zákona je projednáván v komisích Legislativní rady vlády.

Pro úplnost se uvádí, že dotčený cizinec v rámci bezvízového pobytu nebude moci provozovat živnost (nebo obdobnou podnikatelskou činnost), neboť v takovém případě by se již jednalo o „výdělečnou činnost“, kterou podle dohod o zrušení vízové povinnosti lze realizovat pouze na základě víza. Z tohoto důvodu bude na vůli cizince, aby v případech, kdy po splnění vnitrostátních podmínek (§ 21 odst. 4 obchodního zákoníku) bude chtít zahájit podnikatelské aktivity na území České republiky, požádal o udělení víza k pobytu do 90 dnů.

K bodu 26 - k § 31 odst. 6 až 8

Vzhledem ke zranitelnosti azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany podle zákona o azylu a k obtížím při slučování členů rodiny, které byly zaznamenány v praxi, se navrhovaným odstavcem 6 usnadňuje určitým kategoriím rodinných příslušníků azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany možnost se sloučit v režimu pobytu na vízum k pobytu nad 90 dnů. Manžel azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany, pokud manželství vzniklo před vstupem azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území České republiky, a nezletilé dítě takové osoby nebo nezletilé dítě manžela azylanta nebo

osoby požívající doplňkové ochrany nejsou povinni předložit doklad o zajištění prostředků k pobytu na území.

V praxi se objevují případy, kdy rodinní příslušníci v zemi původu nemají cestovní doklad a ani si ho nemohou obstarat. Proto se opět speciálním kategoriím cizinců umožňuje, aby namísto cestovního dokladu předložily pro účely podání žádosti o udělení víza nad 90 dnů i jiný doklad totožnosti než cestovní doklad. Pro tyto případy bude umožněno cizinci na zastupitelském úřadu vydat cestovní průkaz totožnosti (viz návrh úpravy § 114 odst. 7).

V zájmu samotného cizince, ale i České republiky je, aby cizinci, který hodlá na území dlouhodobě pobývat, byla zaručena odpovídající kvalita bydlení. Tímto cílem je rovněž veden předkládaný návrh nového § 91 odst. 7. Běžnou praxí v současné době je, že řada cizinců předkládá doklad o zajištění ubytování obsahující skutečnosti, jejichž pravdivost nelze ověřit. Rovněž dochází k situacím, kdy cizinci dokladují ubytování v objektech, které nejsou určeny pro bydlení nebo pro ubytování, a žijí tak v podmínkách nesplňujících hygienické nebo bezpečnostní standardy bydlení. V některých případech k tomuto může docházet i bez vědomí samotného cizince, kterému je ubytování zajišťováno jeho zaměstnavatelem. Podmínka označení číslem popisným rovněž přispěje k odstranění nesrovnalostí mezi datovými fondy informačního systému cizinců a informačního systému evidence obyvatel. (Pro potřeby zákona o pobytu cizinců může podle stávající právní úpravy cizinec s dlouhodobým pobytem mít jako místo pobytu uveden i objekt neoznačený číslem popisným. Tato skutečnost vedla k problémům v evidenci cizince v informačním systému evidence obyvatel, jenž místem pobytu rozumí pouze stavbu - objekt, „který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je podle zvláštního právního předpisu určen pro bydlení, ubytování nebo rekreaci“.) Potvrzení o souhlasu s ubytováním musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem oprávněné osoby; úřední ověření podpisu nebude vyžadováno v případě, kdy je doklad o zajištění ubytování zaslán elektronicky a opatřen zaručeným elektronickým podpisem oprávněné osoby; pokud by bylo zasláno prostřednictvím datové schránky oprávněné osoby, nemusí být opatřeno ani jejím zaručeným elektronickým podpisem (srov. § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů).

Pokud jde o úpravu odstavce 8 se zřetelem k navrhovanému zjednodušení postupu ve velice citlivé oblasti slučování rodin azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany, bude policie ve všech případech, kdy se jedná o udělení dlouhodobého víza za tímto účelem, povinna vyžádat vyjádření Ministerstva vnitra. Vyjádření nebude pro policii závazné, ale policie k němu musí při rozhodování přihlídnout.

K bodu 27 - k § 31 odst. 9

Znění novelizačního bodu zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodu 28 – k § 31 odst. 9, § 42 odst. 3, § 42b odst. 4, § 42d odst. 3, § 42f odst. 4 a § 46 odst. 1

Navrhovaná úprava zmírňuje požadavky na prokazování cestovního zdravotního pojištění. Doklad o zaplacení pojistného bude překládán pouze na požádání, tj. zejména v případě pochybností o předloženém dokladu o cestovním zdravotním pojištění, resp. o době jeho platnosti.

K bodu 29 - k § 33 odst. 1 písm. c)

Navrhované ustanovení upravuje vydání víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území. Návrh směřuje k řešení případů, kdy cizinec je držitelem platného oprávnění k pobytu, ale před vydáním rozhodnutí o jeho žádosti o trvalý pobyt uplyne platnost jeho dosavadního pobytového oprávnění. Dosud mnoho cizinců spoléhalo pouze na kladný výsledek řízení, což však v případě negativního rozhodnutí znamenalo, že na území České republiky již nemohli požádat o prodloužení platnosti dosavadního oprávnění k pobytu a že tak byli odkázáni na odjezd z území České republiky nebo se zcela zbytečně ocitli v nelegálním postavení.

Vízum za účelem strpění pobytu na území bude vydáván pouze cizinci, který splňuje podmínky k tomu, aby žádost o povolení trvalého pobytu mohl podat za svého pobytu na území České republiky. Žádost o vydání povolení k trvalému pobytu nebude umožněno na území podat cizinci, který je držitelem výjezdního příkazu – viz návrh úpravy § 69 odst. 5.

K bodu 30 - k § 33 odst. 5

Cílem navrhované změny je zamezit účelovým podáváním žádostí s cílem získat automaticky vízum za účelem strpění s platností na dobu 6 měsíců. Po provedené úpravě bude toto vízum možné udělit i s kratší dobou platnosti a cizinec bude muset prokazovat, že i nadále trvá překážka vycestování z území České republiky, která byla důvodem vydání tohoto víza.

K bodu 31 – k § 35 odst. 2 a § 180i odst. 2

Změna je vyvolána nutností založit poznámku pod čarou odkazující na zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a příslušná nařízení Rady.

K bodu 32 - k § 37 odst. 1 písm. a)

Navrhovanou úpravou se zužuje okruh případů, kdy je odsouzení cizince za spáchání úmyslného trestného činu obligatorním důvodem pro zrušení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů, respektive povolení k dlouhodobému pobytu. V případech odsouzení cizince za úmyslný trestný čin, na něž nedopadne § 37 odst. 1 písm. a), bude možno zrušit platnost víza k pobytu nad 90 dnů, respektive povolení k dlouhodobému pobytu za podmínky přiměřenosti dopadu do soukromého a rodinného života podle § 37 odst. 2 písm. b), neboť cizince přestal splňovat podmínku trestní záchovalosti (§ 174). Změna je odůvodněna dopady stávající úpravy na cizince pobývajících na území České republiky dlouhodobě.

K bodu 33 - k § 37 odst. 2 písm. a) a § 46e odst. 1 písm. d)

Na základě poznatků aplikační praxe se explicitně vyjadřuje další důvod pro zrušení platnosti příslušného oprávnění k pobytu, a to o případy, kdy cizincem předložený doklad je sice pravý, avšak dodatečně se zjistí, že obsahuje údaje, které neodpovídají skutečnosti. Musí se však jednat o údaje podstatné pro posouzení žádosti (takovým údajem v některých případech nebude např. údaj o rodinném stavu).

K bodu 34 - k § 37 odst. 2 písm. g)

Navrhovanou úpravou se sleduje zajistit, aby policie mohla zahájit řízení o zrušení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů, resp. povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny v případě, kdy cizinec neprokáže schopnost úhrady nákladů zdravotní péče zákonem stanoveným způsobem. Změna formulace souvisí se změnami úpravy dokladu o cestovním zdravotním pojištění provedenými v § 180j.

K bodu 35 - k § 39

Zrušení ustanovení je důsledkem toho, že článek 56 odst. 2 písm. e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), zrušuje nařízení Rady (ES) č. 1091/2001 ze dne 28. května 2001 o volném pohybu s dlouhodobým vízem, kterým byl zaveden speciální druh dlouhodobého víza (vízum typu D+C).

K bodu 36 - k § 40 odst. 1 a 2

Navrhovaná změna odráží skutečnost, že postupy a podmínky udělování krátkodobých víz budou po jeho vstupu v platnost upraveny přímo použitelným předpisem ES/EU; tímto předpisem je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Z tohoto důvodu se navrhuje zrušit ustanovení upravující krátkodobá víza. Za krátkodobé vízum se považuje vízum pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující tři měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období.

K bodům 37 a 39 - k § 40 odst. 3; § 42 odst. 3, § 42b odst. 4 a § 42d odst. 3;

Znění novelizačních bodů zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodu 38 - k § 42 odst. 1 a § 43 odst. 1

V návaznosti na zkrácení doby platnosti dlouhodobého víza z dosavadního 1 roku na 6 měsíců se navrhovaným opatřením umožňuje, aby cizinec mohl za tohoto pobytu na území České republiky podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu.

K bodu 40 - k § 42 odst. 6

Navrhovaná úprava je důsledkem změn nezbytných v souvislosti se zavedením průkazů o povolení k pobytu, které budou obsahovat nosič dat s biometrickými údaji, do praxe.

K bodům 41 a 42 - k § 42a odst. 3 a § 42a odst. 7 písm. f)

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se umožňuje podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny rodinnému příslušníkovi držitele modré karty EU, který pobýval s držitelem modré karty EU v jiném členském státě a následuje ho na území. Žádost musí být podána do jednoho měsíce ode dne vstupu na území.

Držiteli modré karty EU a jeho rodinným příslušníkům bude umožněno sloučení rodiny bez stanovení minimální doby předchozího pobytu na území.

K bodu 43 – k § 42b odst. 1 písm. c) a § 70 odst. 2 písm. g)

Zrušuje se požadavek předložit k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny nebo povolení trvalému pobytu souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce, s trvalým pobytem dítěte na území, pokud nejde o společné soužití rodiny s tímto rodičem nebo zákonným zástupcem, pokud již dítě pobývá na území. Tento požadavek v praxi komplikuje řízení o žádostech dětí, jejichž matky mají obtíže s obstaráním souhlasu otce dítěte. Zmírnění tohoto požadavku možnostmi prokázat existenci důvodů na vůli žadatele nezávislých bránících předložení tohoto souhlasu řeší problém pouze částečně. Udělením povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu dítěti nijak nezpochybňuje práva druhého rodiče k dítěti, včetně jeho možnosti požádat o svěřeni dítěte do péče.

K bodu 44 - k § 42b odst. 2

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví náležitosti k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, kterou podává rodinný příslušník držitele modré karty EU. Jde o situaci, kdy rodinný příslušník pobýval s držitelem modré karty EU v jiném členském státě a následuje ho na území České republiky.

K bodům 45 a 47 - k § 42c odst. 3 písm. b); § 42c odst. 6;

Znění novelizačních bodů zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodu 46 - k § 42c odst. 3 písm. c)

Navrhované ustanovení řeší jednu z náležitostí žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu Evropské unie, konkrétně doklad prokazující dostatečnou výši příjmů. Obdobně jako u navrhovaných změn k ustanovení § 71 odst. 1 (určování úhrnného příjmu cizince a společně s ním posuzovaných osob pro účely žádosti o povolení k trvalému pobytu), se pro účely posuzování příjmů pro účely žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu navrhuje zahrnout pouze osoby pobývající na území České republiky, a to vzhledem k tomu, že se požaduje prokázání prostředků k pobytu na území a náklady na živobytí mimo území České republiky mohou být zcela jiné než v České republice.

Dále se navrhuje rozšířit okruh společně posuzovaných osoby na všechny kategorie osob ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Bude tak možné pro účely žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu zahrnout i osoby uvedené v § 4 odst. 1 písm. d) zákona o životním a existenčním minimu, tj. osoby, které sice nejsou příbuznými v linii přímé, ale které spolu žijí ve společném bytě a uhrazují společně náklady na své životní potřeby. V praxi se jedná např. o druhu a družku nebo v případě žadatele - nezletilého dítěte by se za společně posuzovanou osobu považovala nejen matka dítěte, ale též nevlastní otec dítěte, který s nimi prokazatelně žije a který zejména nese náklady na život rodiny.

K bodu 48 - k § 42e odst. 1

Stávající úprava vydávání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany se vztahuje pouze na úzký okruh cizinců a vylučuje možnost využít v trestním řízení spolupráci i dalších cizinců, kteří by se mohli ocitnout v analogické situaci vůči jiným druhům stejně závažné kriminality. Z tohoto důvodu vyplynula potřeba rozšířit okruh osob, kterým bude uvedené povolení vydáváno, a to o „cizince, jejichž spolupráce s orgány činnými v trestním řízení je významná pro předejití, prověřování anebo vyšetřování zločinu nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva“.

Takové případy by sice bylo možné řešit za využití institutu udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu podle § 33 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, ale tento pobytový status neposkytuje dotčenému cizinci tolik výhod motivujících ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, jako je tomu v případě cizince s povoleným dlouhodobým pobytem za účelem ochrany na území.

V současné době pro podporu uvedených cizinců existují v rámci Ministerstva vnitra dva programy:

- Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, a
- Program podpory při potírání nelegální migrace.

Pro nově navrhovanou skupinu cizinců, kterým bude vydáváno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, se předpokládá vznik dalšího specifického programu, vedeného v působnosti Policie České republiky. Podle odhadu by se v prvním roce fungování tohoto nového programu mělo jednat cca o 10 až 20 osob.

K bodům 49 a 50 - k § 42e odst. 6

Stávající právní úprava neumožňuje Ministerstvu vnitra zajistit ubytování pro cizince, kterému již bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území. Zajištění ubytování je však nedílnou součástí cizinci poskytovaných služeb a v praxi je i těmto cizincům poskytováno. Pro případy, kdy bude dotčený cizinec na území České republiky pobývat společně s rodinnými příslušníky, je navrhováno umožnit poskytnutí ubytování i těmto rodinným příslušníkům, nikoli však obligatorně, ale fakultativně.

K bodu 51 – k § 42f odst. 1

Změna souvisí se založením poznámky pod čarou odkazující na Směrnici rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu.

K bodům 52 a 57 - § 42f odst. 4; § 42h odst. 3;

Znění novelizačního bodu zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodům 53, 54 a 55 - k § 42g odst. 4, 6 a 10

Nově se zaměstnavateli umožňuje, aby se před rozhodnutím správního orgánu o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání ve zvláštních případech

(zelené karty) mohl vyjádřit, zda souhlasí s tím, aby dotčená pracovní pozice byla obsazena cizincem, který o ni projevil zájem. Případný nesouhlas zaměstnavatele bude obligatorním důvodem nevydání zelené karty.

Tato zásada se zavádí v návaznosti na navrhovaná opatření ke zvýšení spoluodpovědnosti zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterého propustí ze zaměstnání před skončením platnosti cizinci vydaného povolení k zaměstnání.

K bodu 56 - k § 42g odst. 12

Zrušení § 42g odst. 12 souvisí s novou koncepcí vydávání průkazů o povolení k pobytu obsahujících nosič dat s biometrickými údaji (viz odůvodnění § 117a).

K bodu 58 - k § 42i a § 42j

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se zavádí speciální druh povolení k dlouhodobému pobytu, který bude vydáván cizincům za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Definuje se pojem „vysoká kvalifikace“. Česká republika nevyužije možnost danou směrnicí, aby se za vysokou kvalifikaci ve zvláštních případech považovala i odborná praxe, která je na srovnatelné úrovni s vysokoškolskou nebo vyšší odbornou kvalifikací a která souvisí s povoláním nebo odvětvím uvedeným v pracovní smlouvě, pokud trvala alespoň 5 let. Do pojmu „vysoká kvalifikace“ je zahrnuto vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, pokud studium trvalo aspoň 3 roky.

Ministerstvo práce a sociálních věcí povede podle navrhovaného § 37b zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli modré karty.

Stanovuje se, ve kterých případech lze žádost podat na zastupitelském úřadě, a kdy Ministerstvu vnitra.

Pokud jde o výkon regulovaného povolání, Ministerstvo vnitra rozhodne o vydání modré karty EU na základě stanoviska příslušného uznávacího orgánu. Podmínky pro výkon regulovaného povolání jsou stanoveny v zákoně č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů. Dalšími předpisy upravujícími tuto oblast jsou zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

Stanovují se důvody zamítnutí žádosti o vydání modré karty EU. Vymezuje se okruh cizinců, jimž nemůže být modrá karta vydána. Pokud jde o cizince, který není oprávněn podat žádost o vydání modré karty (§ 42i odst. 1), bude řízení o žádosti zastaveno podle § 169 odst. 8 písm. g). Pokud držitel modré karty EU v době její platnosti ukončí zaměstnání, je povinen tuto skutečnost ve stanovené lhůtě oznámit Ministerstvu vnitra. Lhůta 3 pracovních dnů koresponduje se lhůtou stanovenou v § 103 zákona o pobytu cizinců, který upravuje mj. povinnost cizince oznamovat důležité skutečnosti související s jeho pobytem na území. Změna zaměstnavatele a pracovního zařazení podléhá během prvních dvou let pobytu držitele

modré karty EU na území České republiky předchozímu souhlasu Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra posoudí, jsou-li i nadále zachovány podmínky pro vydání modré karty EU, a vydá rozhodnutí procesním postupem podle správního řádu. Po uplynutí dvou let pobytu držitele modré karty EU na území České republiky bude tento cizinec změny zaměstnavatele a pracovního zařazení povinen nadále jen oznamovat, a to do 3 pracovních dnů. Důvodem zakotvení souhlasu Ministerstva vnitra s uvedenými změnami a oznamovací povinnosti je možnost kontroly v oblasti přístupu na trh práce.

Modrá karta EU bude vydávána ve formě standardního povolení k dlouhodobému pobytu (§ 44 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Modrá karta EU bude vydávána s dobou platnosti o 3 měsíce delší než je platnost pracovní smlouvy, nejdéle však na 2 roky- (viz § 44 odst. 7 zákona o pobytu cizinců).

Po kladném posouzení žádosti o vydání modré karty EU zastupitelský úřad z moci úřední vydá cizinci vízum k pobytu nad 90 dnů, které ho bude opravňovat ke vstupu na území České republiky, kde mu Ministerstvo vnitra vydá průkaz o povolení k pobytu.

V souladu se směrnicí 2009/50/ES jsou stanoveny náležitosti k žádosti o vydání modré karty EU.

Cizinec musí mimo jiné předložit pracovní smlouvu na plný úvazek. Možnost získat modrou kartu EU se nevztahuje na výkon práce na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES je výslovně zakotveno, že sjednaná průměrná měsíční nebo roční hrubá mzda nesmí být nižší než 1,5 násobek průměrné roční hrubé mzdy. Průměrná roční hrubá mzda bude vyhlášována sdělením Ministerstva práce a sociálních věcí (viz § 182a odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Pokud bude cizinec prokazovat úhrnný měsíční příjem rodiny podle § 42j odst. 2 ve spojení s § 42b odst. 1 písm. d), vztahuje se úhrnný příjem k členům rodiny, kteří budou pobývat společně na území.

Před vyznačením víza k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí modré karty EU je cizinec povinen předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění na dobu pobytu ode dne vstupu na území do doby, než se na něho bude vztahovat pojištění podle zvláštního právního předpisu; to neplatí, jde-li o případy uvedené v § 180i odst. 2. Po převzetí modré karty EU bude cizinec v režimu veřejného zdravotního pojištění.

Obdobně jako v případě udělování zelené karty bude Ministerstvo vnitra informovat zaměstnavatele o tom, že cizinec splnil podmínky pro vydání modré karty a následně o skutečnosti, že cizinec převzal průkaz o povolení k pobytu.

K bodu 59 - k § 43 odst. 2

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, stanoví členským státům povinnost nastavit podmínky, za kterých je možno prodloužit pobytové oprávnění cizince, který se stal obětí některých trestných činů souvisejících s neoprávněným zaměstnáváním (čl. 6 odst. 5, ve spojení s čl. 13 odst. 4 a čl. 9 odst. 1 písm. c) a e) citované směrnice). Jako zcela nevhodné a nesystematické se jeví případné umožnění prodloužení platnosti pobytového oprávnění za účelem ochrany z tohoto důvodu, neboť tím by došlo k popření smyslu příslušného pobytového oprávnění. Nejvhodnějším řešením v těchto případech je cizinci umožnit získat za tímto účelem vízum k pobytu nad 90 dnů, resp. povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění. Náležitosti k žádosti pak mohou být definovány národním právem (směrnice speciální podmínky prodloužení

ponechává na členských státech). Je žádoucí, aby cizinec, který hodlá na území vyčkat do ukončení pracovně – právního sporu se zaměstnavatelem, prokázal k tomuto účelu nejen skutečnost probíhajícího řízení, ale i dostatek finančních prostředků k pobytu na území, zajištění ubytování a zdravotní pojištění.

K bodu 60 - k § 44 odst. 1 (zrušení)

Navrhovaná úprava je provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Vydání dokladu místo písemného vyhotovení rozhodnutí upravuje § 151 správního řádu.

K bodu 61 – k § 44 odst. 1

Změna zohledňuje s účinností od 1. prosince 2010 vydávání modrých karet Ministerstvem vnitra a zčásti odstraňuje duplicitu právní úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců se správním řádem.

K bodům 62 až 66 - k § 44 odst. 1 a § 44 odst. 2 a 3

Navrhované změny souvisí se zaváděním biometrických údajů do průkazů o povolení k pobytu s účinností od 1. května 2011. Biometrické údaje budou pořizovány na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností (využití stávajícího systému pořizování biometrických údajů žadatelů – státních občanů České republiky – o vydání cestovního pasu obsahujícího nosič dat s biometrickými údaji), z tohoto důvodu bude cizincům orgánem rozhodujícím o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu vydáno potvrzení o splnění podmínek pro jeho vydání, s nímž se dostaví na obecní úřad. Průkaz o povolení k pobytu bude i nadále vydáván namísto písemného vyhotovení rozhodnutí o vydání povolení k pobytu, a to v souladu s § 151 správního řádu. Průkaz o povolení k pobytu bude cizinec přebírat u orgánu, který rozhodoval o jeho žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Do okamžiku převzetí průkazu bude cizinec, který žádal o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na zastupitelském úřadu, pobývat na území na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k pobytu udělovaného z moci úřední podle § 30 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Cizinec žádající o vydání povolení k dlouhodobému pobytu podle § 42 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, tj. cizinec pobývajících na území České republiky na základě víza k pobytu nad 90 dnů, bude nadále pobývat na území na toto vízum, jež se podle § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců považuje za platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podané žádosti.

Odstavce 1 a 3 jsou opětovně novelizovány s účinností od 1. ledna 2013, kdy působnost k rozhodování o povolení k dlouhodobému pobytu přechází v plném rozsahu na Ministerstvo vnitra.

K bodu 67 - k § 44 odst. 4 písm. c)

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem zrušení § 44 odst.1.

K bodu 68 - k § 44 odst. 7 až 10

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví doba platnosti modré karty EU o 3 měsíce delší než je platnost pracovní smlouvy, nejdéle na 2 roky. V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví fikce platnosti modré karty EU, jejímž cílem je zajistit oprávněnost pobytu držitele modré karty EU a rovněž umožnit navázání pobytů z jednotlivých členských států za účelem splnění podmínky 5 let nepřetržitého pobytu na území států Evropské unie jako držitele modré karty EU, která je významná pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta ES.

Navrhovaná úprava řeší jednak případ, kdy platnost modré karty EU uplyne před vydáním rozhodnutí o jejím prodloužení, jednak případ, kdy platnost modré karty EU vydané jiným členským státem již uplynula a zároveň o žádosti o vydání modré karty EU, která byla podána v České republice, dosud nebylo rozhodnuto, a rovněž situaci, při které cizinec s modrou kartou EU, kterou vydala Česká republika, požádá o modrou kartu EU jiný členský stát z území České republiky a během tohoto řízení uplyne platnost této modré karty EU. V důsledku uvedených skutečností je rovněž upravena oprávněnost pobytu do doby vycestování držitele modré karty EU z území České republiky, pokud jiný členský stát žádosti vyhověl. Pokud však jiný členský stát žádost o vydání modré karty EU zamítne, je třeba považovat platnost modré karty EU za platnou po dobu dalších 3 měsíců, aby v souladu se směrnicí 2009/50/ES byla cizinci ponechána možnost si v této lhůtě najít nové zaměstnání. Obdobný postup se použije na rodinné příslušníky držitele modré karty EU.

K bodu 69 - k § 44a odst. 1 písm. c)

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem zrušení § 44 odst. 1.

K bodu 70 - k § 44a odst. 1 písm. f)

Návrh souvisí s transpozicí směrnice 2009/50/ES. Platnost modré karty EU může být opakovaně prodloužena, a to vždy maximálně o 2 roky.

K bodu 71 - k § 44a odst. 3

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem úpravy provedené v § 46 odst. 8.

K bodům 72 a 77 - k § 44a odst. 4, § 44a odst. 6 písm. b) a § 46 odst. 1; § 45 odst. 6 písm. e);

Znění novelizačních bodů zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou § 180i a § 180j.

K bodu 73 – k § 44a odst. 6 písm. b)

Navrhovaná úprava zmírňuje požadavek na prokazování cestovního zdravotního pojištění. Doklad o zaplacení pojistného bude překládán pouze na požádání, tj. zejména v případě pochybností o předloženém dokladu o cestovním zdravotním pojištění, resp. o době jeho platnosti.

K bodům 74 a 75 – k § 44a odst. 11 až 14

K odstavci 11 - ustanovení § 44a se doplňuje o prodloužení modré karty EU. Modrou kartu EU lze prodlužovat, a to vždy nejdéle na 2 roky. K žádosti o prodloužení modré karty EU je třeba předložit náležitosti podle § 42j odst. 1, s výjimkou fotografie a dále s výjimkou náležitostí požadovaných podle § 31 odst. 5 (tj. výpisu z rejstříku trestů domovského státu a lékařské zprávy, že netrpí závažnou nemocí uvedenou v právním předpisu vydaném Ministerstvem zdravotnictví) .

K odstavci 12 až 15 - údaje v průkazu o povolení pobytu, který bude mít v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1030/2002, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 380/2008, formu karty s integrovaným nosičem dat (elektronickým čipem), není možné nijak doplňovat či měnit. To se vztahuje i k údajům o době platnosti povolení k pobytu, resp. platnosti průkazu o povolení k pobytu. Při prodloužení platnosti povolení k pobytu je tak nutné vydat průkaz nový. Procedura vydání nového průkazu o povolení k pobytu bude obdobná jako u vydání prvního průkazu (viz odůvodnění k ustanovení § 117a).

Ustanovení § 44a odst. 4 je novelizováno rovněž s účinností od 1. ledna 2013, kdy působnost k rozhodování o povolení k dlouhodobému pobytu přechází v plném rozsahu na Ministerstvo vnitra.

K bodu 76 - k § 45 odst. 1

Cílem navrhované úpravy je eliminovat případy, kdy cizinec za pobytu na území České republiky může žádat o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem, než který mu byl dříve povolen. Změna se navrhuje zejména s ohledem na situaci, která vznikla v roce 2009 po přijetí opatření, kdy v důsledku hospodářské krize byla přijata opatření k ukončení pobytu na území propuštěným zahraničním pracovníkům. Namísto sledovaného cíle, aby ti cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání, vycestovali z území České republiky, došlo k tomu, že řada z nich požádala o změnu účelu svého pobytu, tj. žádala o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání.

K bodu 78 - k § 46 odst. 1

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem změny provedené v § 31 odst. 4.

K bodu 79 - k § 46 odst. 2

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí stanoví členským státům povinnost nastavit podmínky, za kterých je možno prodloužit pobytové oprávnění cizince, který se stal obětí některých trestných činů souvisejících s neoprávněným zaměstnáváním (čl. 6 odst. 5, ve spojení s čl. 13 odst. 4 a čl. 9 odst. 1 písm. c) a e) citované směrnice). Jako zcela nevhodné a nesystematické se jeví případné umožnění prodloužení platnosti pobytového oprávnění za účelem ochrany z tohoto důvodu, neboť tím by došlo k popření smyslu tohoto pobytového oprávnění. Nejúčelnějším řešením je v tomto případě umožnit cizinci získat za tímto účelem vízum k pobytu nad 90 dnů, resp. povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění. Náležitosti k žádosti pak mohou být definovány národním právem (směrnice speciální podmínky prodloužení ponechává na členských státech). Je žádoucí, aby cizinec, který hodlá na území vyčkat do ukončení

pracovně – právního sporu se zaměstnavatelem, prokázal k tomuto účelu nejen skutečnost probíhajícího řízení, ale i dostatek finančních prostředků k pobytu na území, zajištění ubytování a zdravotní pojištění.

K bodům 80 až 82 - k § 46 odst. 3, 4 a 5

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem změny provedené v § 56 odst. 1 písm. g).

K bodům 83 a 84 - k § 46 odst. 7 a 8

Náležitosti k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání jsou upraveny ve shodě s náležitostmi vyžadovanými k žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za stejným účelem pobytu. Odlišným způsobem je definován pouze obsah dokladu potvrzujícího dostatečnost finančních prostředků cizince za jeho pobytu na území České republiky [řešeno obdobně jako je tomu v případě vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, resp. vydání povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu Evropské unie – viz § 42b odst. 1 písm. d) a § 42c odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců]. U cizince, který je statutárním orgánem, resp. členem statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva, se nově požaduje předložení dokladů o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá vymahatelné daňové nedoplatky nebo nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Úprava náležitostí k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání byla sloučena do jednoho odstavce.

K bodu 85 - k § 46 odst. 8 a § 46a odst. 2

Legislativně technická změna v návaznosti na úpravu provedenou zákonem č. 274/2008 Sb., tj. přenesení působnosti v oblasti vydávání povolení k dlouhodobému pobytu od 1. ledna 2013 z policie na Ministerstvo vnitra.

K bodu 86 - k § 46a odst. 2 písm. c)

Navrhovanou úpravou se sleduje zajistit, aby policie mohla zahájit řízení o zrušení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů, resp. povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny v případě, kdy cizinec zákonem stanoveným způsobem neprokáže schopnost úhrady nákladů zdravotní péče. Změna formulace souvisí se změnami úpravy dokladu o cestovním zdravotním pojištění provedené v § 180j.

K bodu 87 - k § 46a odst. 2 písm. f) a § 46d odst. 2 písm. f)

Na základě poznatků aplikační praxe se explicitně vyjadřuje další důvod pro zrušení platnosti příslušného oprávnění k pobytu, a to pro případy, kdy cizincem předložený doklad je sice pravý, avšak dodatečně se zjistí, že obsahuje pro posouzení žádosti podstatné údaje, které neodpovídají skutečnosti.

K bodu 88 - k § 46a odst. 2 písm. m)

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví důvody pro zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny v případě rodinných příslušníků držitele modré karty EU.

K bodu 89 – k § 46b odst. 2 písm. e)

Jedná se o úpravu související s vymezením způsobů prokazování schopnosti cizince uhradit náklady zdravotní péče.

K bodu 90 - k § 46c odst. 6

Dosavadní právní úprava duplicitně upravuje zrušení platnosti dlouhodobého pobytu za účelem ochrany na území a stanovení lhůty pro vycestování a vydání výjezdního příkazu, a to v ustanoveních odstavce 2 a 6, naopak postrádá řešení otázky udělení výjezdního příkazu po zániku platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území.

K bodu 91 – k § 46e odst. 2 písm. b)

Jedná se o úpravu související s vymezením způsobů prokazování schopnosti cizince uhradit náklady zdravotní péče.

K bodu 92 - k § 46f

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví důvody pro zrušení platnosti modré karty EU.

V odst. 1 písm. f) je v souladu se směrnicí 2009/50/ES zakotvena ochranná tříměsíční lhůta, během které si držitel modré karty EU může najít nové zaměstnání. Platnost dosavadní modré karty EU zůstává zachována, pokud držitel modré karty EU předloží Ministerstvu vnitra novou pracovní smlouvu, která splňuje náležitosti uvedené v § 42j odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Již nebude třeba dokládat další náležitosti (jako např. doklad potvrzující vysokou kvalifikaci nebo doklad o odborné způsobilosti k výkonu regulovaného povolání), které držitel modré karty EU již předložil při podání žádosti o modrou kartu EU.

Pokud Ministerstvo vnitra rozhodne o zrušení platnosti modré karty EU, cizinci udělí výjezdní příkaz a stanoví lhůtu k vycestování.

K bodu 93 - k § 47 odst. 1

Vzhledem ke zkrácení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů se mění lhůta pro podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu na nejdříve 90 dní před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů.

K bodu 94 - k § 48 písm. e), f)

Navrhovanou úpravou je rozšířen okruh cizinců pro případy úhrady jim poskytované zdravotní péče, pokud tato úhrada není zajištěna jiným způsobem, než podle tohoto ustanovení, a to o případy, kdy dotčený cizinec pobývá na území České republiky jako rodinný příslušník cizince s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území,

a případy dětí umístěných na základě předběžného opatření příslušného orgánu do náhradní výchovy.

K bodu 95 - k úpravě nadpisu hlavy III dílu 5

Zohledňuje zavedení nového institutu – rozhodnutí o povinnosti opustit území – v souvislosti s transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

K bodu 96 - k § 50 odst. 1, § 87b odst. 3, § 87c odst. 2, § 87p v nadpisu a odstavci 1 a 2, § 87u odst. 2, § 87v odst. 2, 3 § 87w, § 87x odst. 1 a 2, § 87z odst. 1 a 2, § 103 písm. d), § 158 odst. 1 písm. a) bod 2., § 158a odst. 1 písm. a) a § 169 odst. 3;

Upřesňuje se název dokladu vydávaného rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, tak, aby odpovídal článku 10 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Jedná se o nápravu nepřesné transpozice citované směrnice provedené zákonem č. 161/2006 Sb.; způsob transpozice byl ovlivněn tím, že návrh zákona byl připravován v době, kdy nebyl k dispozici oficiální překlad této směrnice.

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

K bodu 97 - k § 50 odst. 2

Navrhovanou úpravou se Ministerstvu vnitra umožňuje vydat výjezdní příkaz nejen po zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území nebo platnosti povolení k trvalému pobytu, ale rovněž v případě zániku platnosti takového oprávnění. Jedná se například o případy, kdy je cizinci zrušena platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany podle § 42e odst. 1 zákona o pobytu cizinců, a tím ze zákona současně zanikne platnost oprávnění k pobytu vydaného jeho rodinnému příslušníkovi (viz § 46c odst. 5 ve spojení s § 42e odst. 5). V takovém případě není vhodné ukončení pobytu rodinného příslušníka cizince, který pomohl orgánům činným v trestním řízení, řešit správním vyhoštěním, a z tohoto důvodu se navrhuje takovému cizinci umožnit vycestování na výjezdní příkaz. Obdobným případem je situace, kdy cizinci zanikne platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany uplynutím doby platnosti a neexistuje důvod pro prodloužení tohoto povolení.

K bodu 98 - k § 50a

Navrhované ustanovení má za cíl transponovat článek 6 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, který předpokládá speciální postup pro takové cizince, kteří na území České republiky pobývají neoprávněně, ale mají platné povolení nebo oprávnění k pobytu v jiném členském státě Evropské unie. Takovým cizincům policie namísto rozhodnutí o správním vyhoštění vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území a stanoví jim k opuštění území České republiky určitou dobu (odstavec 1 a 4). Rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky deklaruje neoprávněný pobyt cizince na území a ukládá povinnost opustit ve stanovené době území České republiky, aniž by za neoprávněný pobyt byla cizinci stanovena sankce v podobě zákazu vstupu. Následkem neoprávněného pobytu na území České republiky v těchto případech není vydání rozhodnutí o správním vyhoštění se zákazem vstupu, ale vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky bez omezení vstupu na toto území. Pokud cizinec povinnost opustit území nesplní, bude policie postupovat stejně jako u ostatních neoprávněně pobývajících cizinců, tedy v souladu s § 119 zákona o pobytu cizinců vydá rozhodnutí o správním vyhoštění. Současně se zakotvuje oprávnění policie vydat rozhodnutí o správním vyhoštění v případech, kdy by cizinec mohl závažným způsobem narušit bezpečnost státu nebo veřejný pořádek.

Rozhodnutí o povinnosti opustit území se bude vydávat i dalším kategoriím cizinců, kterým se dnes v podstatě nemusí vydávat rozhodnutí o správním vyhoštění. Vzhledem k tomu, že tyto kategorie cizinců se po splnění zákonných podmínek zajišťují (podle § 124b nebo § 129), doba k vycestování z území České republiky začne běžet po ukončení zajištění, pokud cizinec nebude dopraven na hraniční přechod k vycestování policií.

Vzhledem k čl. 2 odst. 3 Směrnice 2008/115/ES se ustanovení § 50a nevztahuje na rodinné příslušníky občanů Evropské unie.

K bodům 99 až 103 a 107 - k úpravě nadpisu Hlavy III dílu 6; § 51 odst. 1; § 51 odst. 2, § 52 odst. 1 písm. b) a c), § 55 v nadpisu a odstavci 1, 2 a 3, § 56 v nadpisu, § 56 odst. 1 písm. b) a i), § 56 odst. 2, § 56 odst. 3, § 57 odst. 1, 2 a 4, § 58 v nadpisu, § 60 odst. 1, 2, 5 a 6, § 62 v nadpisu a odstavci 1; § 51 odst. 3, 4 a 5, § 56 odst. 1, 2 a § 58 odst. 1; § 52 odst. 1 písm. a), § 56 odst. 1 písm. a) a i), § 57 odst. 1 a 3, § 58 odst. 2, § 60 odst. 1, 2, 3, 4 a 6; § 54

Navrhované opatření je důsledkem skutečnosti, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) upravuje oblast udělování krátkodobých víz. Z tohoto důvodu se dotčená ustanovení budou nadále vztahovat pouze na dlouhodobá víza. S ohledem na nutnost upravit dílčí otázky týkající se krátkodobých víz jsou v zákoně o pobytu cizinců na příslušných místech rozlišovány pojmy „krátkodobé vízum“ a „dlouhodobé vízum“ (v případě, že tomu tak není, vztahuje se dotčené ustanovení na oba druhy víz).

K bodu 104 - k § 52 odst. 1 písm. c)

Vzhledem k vydání vyhlášky, která stanoví výčet států, jejichž státní příslušníci budou oprávněni požádat o udělení dlouhodobého víza, vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na jiném zastupitelském úřadu než ve státě, jehož je cizinec občanem, popřípadě jenž vydal cestovní doklad, jehož je cizinec držitelem, nebo ve státě, ve kterém má cizinec povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt, se úprava § 52 odst. 2 písm. c) jeví jako nadbytečná.

K bodu 105 - k § 52 odst. 2

Ve statistikách nelegální migrace dlouhodobě figurují občané některých třetích států. S nelegální migrací úzce souvisí další protizákonné aktivity, zejména organizovaný zločin, terorismus, obchod s lidmi. V podmínkách zrušení kontrol na vnitřních hranicích v rámci "schengenského prostoru" představuje nelegální migrace v některých případech bezpečnostní riziko nejen pro území České republiky, ale i pro území celého schengenského prostoru.

V souvislosti s řešením uvedené nežádoucí situace se navrhuje vydat novou vyhlášku, která stanoví výčet států, jejichž státní příslušníci budou oprávněni požádat o udělení dlouhodobého víza, vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na jiném zastupitelském úřadu než ve státě, jehož je cizinec občanem, popřípadě jenž vydal cestovní doklad, jehož je cizinec držitelem, nebo ve státě, ve kterém má cizinec povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Tato vyhláška nahradí stávající vyhlášku č. 462/2008 Sb., kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o udělení víza, vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu pouze na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je cizinec občanem, popřípadě jenž vydal cestovní doklad, jehož je cizinec držitelem, nebo ve státě, ve kterém má cizinec povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Nová vyhláška výčet států vymezí pozitivním způsobem, tj. budou v ní zařazeny státy, jejichž občané nejsou pro Českou republiku migračně riziková. Jedná se zejména o státní příslušníky zemí, jejichž občané jsou od vízové povinnosti osvobozeni (viz nařízení Rady ES č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni).

Opatření má přispět k tomu, aby bylo více využito znalostí a zkušeností pracovníků českých zastupitelských úřadů z prostředí, ve kterém působí, a z dosavadního výkonu konzulární praxe, a tyto zkušenosti tak napomohly odhalit nepravé či pozměněné cestovní a jiné doklady (např. matriční doklady) předkládané cizinci, což by mělo v konečném důsledku přispět k eliminaci některých případů nelegální migrace.

Z hlediska funkčnosti celého systému je však (kromě úpravy zákonného zmocnění k vydání příslušného seznamu států) nezbytné provést úpravu některých dalších ustanovení zákona o pobytu cizinců. Konkrétně se jedná o zrušení ustanovení § 52 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, podle kterého by i při omezení místa podání žádosti o udělení dlouhodobého víza bylo nezbytné nadále zkoumat přiměřenost tohoto opatření, a to z hlediska dopadů do soukromého či rodinného života konkrétního cizince. Bez zrušení tohoto ustanovení by nebylo možné v řadě případů opatření k omezení místa podání žádosti o udělení víza realizovat.

Vedle toho je nezbytné v souvislosti se zavedením tohoto seznamu explicitně v zákoně o pobytu cizinců stanovit povinnost cizince podat žádost o vydání příslušného pobytového oprávnění pouze na příslušném zastupitelském úřadu (v důsledku nesplnění této povinnosti v případě žádosti o udělení dlouhodobého víza bude taková žádost považována za nepřipustnou – viz návrh úpravy § 53 odst. 3; v případech žádostí o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, které jinak podléhají standardnímu správnímu řízení, bude věc na základě zvláštní úpravy usnesením odložena).

K bodu 106 - k § 53

Cizinci se zakládá povinnost podat žádost o dlouhodobé vízum na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je cizinec občanem, popřípadě jenž vydal cestovní doklad, jehož je cizinec držitelem, nebo ve státě, ve kterém má cizinec povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt,

pokud nejde o občana státu uvedeného v prováděcím předpise. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) přináší nové členění procesu zpracování žádosti o udělení krátkodobého víza. První fází je vyhodnocení, zda je žádost o udělení víza přípustná. Podle vízového kodexu (článek 19) je žádost je přípustná, pokud žadatel předloží na příslušném zastupitelském úřadě požadované náležitosti žádosti (vyplněný tiskopis žádosti o vízum, cestovní doklad, atd.). Pouze taková žádost je považována za „přípustnou“ a je přijata do řízení. V opačném případě jsou žadateli vráceny všechny předložené náležitosti, včetně správního poplatku. Cílem vízového kodexu je v tomto případě snížení byrokratické zátěže zastupitelských úřadů v případech, kdy žádost neobsahuje veškeré náležitosti nezbytné pro její odpovědné posouzení.

Institut nepřípustné žádosti se navrhuje obdobným způsobem použít i pro případy řízení o žádostech o udělení dlouhodobého víza. Podstatnou odlišností je pouze to, že v případě prohlášení o nepřípustnosti žádosti o udělení dlouhodobého víza bude zastupitelský úřad povinen o takové skutečnosti cizince vždy písemně informovat. Informace musí obsahovat konkrétní důvody, na základě kterých byla žádost shledána nepřípustnou, aby žadatel mohl vytykané nedostatky odstranit.

K bodu 108 – k § 56 odst. 1 a 2

Úprava zohledňuje skutečnost, že se § 56 vztahuje na dlouhodobá víza.

K bodům 109 a 110 - k § 56 odst.1 písm. b); § 56 odst. 1 písm. e)

Zpřesňuje se stávající dikce § 56 odst. 1 písm. b) s ohledem na skutečnost, že na řízení o udělení dlouhodobého víza se vztahuje část čtvrtá správního řádu. Podle § 154 správního řádu se na tyto případy vztahuje ustanovení § 37 a z tohoto důvodu, je-li žádost vyplněna nečitelně či neúplně, nemůže být taková skutečnost sama o sobě důvodem neudělení dlouhodobého víza. V takovém případě proto je nezbytné cizinci poskytnout přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.

Na základě poznatků aplikační praxe se v § 56 odst. 1 písm. e) explicitně vyjadřuje další důvod pro neudělení víza spočívající v tom, že cizincem předložený doklad je sice pravý, avšak obsahuje údaje, které neodpovídají skutečnosti. Musí se však jednat o údaje podstatné pro posouzení žádosti (takovým údajem v některých případech nebude např. údaj o rodinném stavu). Nepředložení náležitostí k žádosti o dlouhodobé vízum nově zakládá nepřípustnost žádosti (§ 53 odst. 3 písm. a)).

Úprava § 56 odst. 1 písm. e) má vliv i na řízení o žádostech o povolení k dlouhodobému pobytu. I v tomto případě bude při nepředložení náležitostí k žádosti postupováno podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Změna formy rozhodnutí nemá vliv na možnost pobytu cizince na území po dobu řízení o žádosti (viz § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců).

K bodu 111- k § 56 odst. 1 písm. g)

V návaznosti na změnu režimu udělování víza za účelem podnikání je nezbytné současně zrušit důvod neudělení víza – nevydání potvrzení o tom, že cizinec splňuje všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Nově bude udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání podmíněno předložením dokladu o zápisu cizince do

živnostenského rejstříku, příp. jiného rejstříku, seznamu nebo evidence. Případný pobyt za účelem řízení předcházejícímu provedení zápisu do živnostenského rejstříku bude řešen udělením víza k pobytu do 90 dnů, resp. cizinci, kteří nepodléhají vízové povinnosti, mohou tyto záležitosti řešit v rámci bezvízového pobytu.

V této souvislosti je nezbytné mít na zřeteli skutečnost, že v rámci bezvízového pobytu nemůže cizinec vykonávat na území výdělečnou činnost (viz dvojstranné dohody o zrušení vízové povinnosti a nařízení vlády o jednostranném zrušení vízové povinnosti), z tohoto důvodu takový cizinec může zahájit svoji podnikatelskou činnost až po udělení víza k pobytu nad 90 dnů. V opačném případě by porušil podmínky bezvízového pobytu a na území by se (bez ohledu na skutečnost, že má platné oprávnění k podnikání) zdržoval bez platného oprávnění k pobytu.

K bodu 112 – k § 56 odst. 1 písm. h)

Navrhované opatření je důsledkem skutečnosti, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) upravuje oblast udělování krátkodobých víz. Z tohoto důvodu se dotčená ustanovení budou nadále vztahovat pouze na dlouhodobá víza. S ohledem na nutnost upravit dílčí otázky týkající se krátkodobých víz jsou v zákoně o pobytu cizinců na příslušných místech rozlišovány pojmy „krátkodobé vízum“ a „dlouhodobé vízum“.

K bodu 113 - k § 56 odst. 1 písm. i)

Znění novelizačního bodu zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodu 114 - k § 56 odst. 1 písm. j)

Ustanovení řeší důvody neudělení víza. Stávající právní úprava umožňuje vízum neudělit mimo jiné z důvodu zahraničně politického zájmu České republiky. Cílem návrhu je výslovně zakotvit možnost neudělení dlouhodobého víza nejen z hlediska zahraničně politického, ale i v dalších situacích, které nejsou v souladu se zájmy České republiky.

K bodu 115 - k § 56 odst. 1 písm. k)

Změna je důsledkem zavedení institutu nepřípustnosti žádosti o udělení dlouhodobého víza (blíže viz odůvodnění k návrhu § 53).

K bodu 116 - k § 56 odst. 2 písm. b)

Zrušení předmětného ustanovení je důsledkem navrhované úpravy § 108 odst. 3 a § 53 odst. 3 (pokud cizinec předloží cestovní doklad, který nesplní zákonem stanovené požadavky, bude to důvodem pro posouzení žádosti o udělení dlouhodobého víza jako nepřípustné).

K bodům 117 a 118 - k § 56 odst. 4 a § 56 odst. 5 a 6

Dosavadní ustanovení § 56 odst. 4 až 6 upravovala postup v případech, kdy byla zamítnuta žádost o udělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie (institut nového posouzení důvodů neudělení víza nadřízeným správním orgánem). Tento postup zůstává zachován, je však nově zahrnut do navrhovaného § 180e.

Navrhovaná úprava nového znění § 56 odstavce 4 zakotvuje povinnost písemně informovat cizince o důvodech zamítnutí žádosti o udělení dlouhodobého víza a možnost požádat o nové posouzení žádosti nadřízený správní orgán, kterým bude Ředitelství služby cizinecké policie. V informaci musí být uvedeny konkrétní právní i faktické důvody neudělení víza, neboť tato informace má zásadní význam jak pro formulaci žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, tak pro odstranění shledaných nedostatků před případným podáním nové žádosti o vízum.

K bodu 119 – k § 57 odst. 1

Úprava zohledňuje skutečnost, že se § 57 vztahuje na dlouhodobá víza, kde není dána působnost zastupitelského úřadu k rozhodování o žádostech.

K bodům 120 a 123 – k § 57 odst.1, § 62 odst. 2; § 58 odst. 3;

Navrhované opatření je důsledkem skutečnosti, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) upravuje oblast udělování krátkodobých víz. Z tohoto důvodu se dotčená ustanovení budou nadále vztahovat pouze na dlouhodobá víza. S ohledem na nutnost upravit dílčí otázky týkající se krátkodobých víz jsou v zákoně o pobytu cizinců na příslušných místech rozlišovány pojmy „krátkodobé vízum“ a „dlouhodobé vízum“ (v případě, že tomu tak není, vztahuje se dotčené ustanovení na oba druhy víz).

K bodu 121 - k § 57 odst. 1

Znění novelizačního bodu zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou provedenou v § 180i a § 180j.

K bodu 122 - k § 57 odst. 2

Zastupitelskému úřadu se nově ukládá povinnost, aby v případě žadatele o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání provedl s cizincem pohovor. Při pohovoru by se cizinec měl blíže vyjádřit k představám o svém pobytu na území tak, aby bylo možné posoudit, zda tyto odpovídají účelu pobytu, který uvedl v žádosti o udělení víza. Záznam o pohovoru by měl mít náležitosti odpovídající § 137 odst. 3 správního řádu, který stanoví náležitosti záznamu o podání vysvětlení.

K bodům 124, 125 a 126 - k § 60 odst. 2; § 61; § 62 odst. 4

Navrhovaná změna odráží skutečnost, že postupy a podmínky udělování krátkodobých víz budou po jeho vstupu v platnost upraveny přímo použitelným předpisem ES/EU; tímto předpisem je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Z tohoto důvodu se navrhuje zrušit

ustanovení upravující krátkodobá víza. V souladu s článkem 32 odst. 2 a článkem 34 odst. 6 vízového kodexu bude důvod neudělení víza, resp. zrušení jeho platnosti, sdělováno cizinci formou jednotného formuláře (vzor stanoví příloha VI).

Vzhledem ke zkrácení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů se mění lhůta pro podání žádosti o prodloužení doby pobytu na území na dlouhodobé vízum nebo prodloužení doby jeho platnosti na nejdříve 90 dní před uplynutím doby povoleného pobytu nebo doby platnosti dlouhodobého víza.

K bodu 127 – k § 62 odst. 4

Navrhované opatření je důsledkem skutečnosti, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) upravuje oblast udělování krátkodobých víz. Z tohoto důvodu se dotčená ustanovení budou nadále vztahovat pouze na dlouhodobá víza. S ohledem na nutnost upravit dílčí otázky týkající se krátkodobých víz jsou v zákoně o pobytu cizinců na příslušných místech rozlišovány pojmy „krátkodobé vízum“ a „dlouhodobé vízum“ (v případě, že tomu tak není, vztahuje se dotčené ustanovení na oba druhy víz).

K bodu 128 - k § 63

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Podání vysvětlení upravuje § 137 správního řádu.

K bodům 129 a 130 – k § 64 odst. 1 písm. a), c)

V § 64 odst. 1 písm. a) se odstraňuje zmínka o základním vzdělávání v základní škole. Tato úprava vychází z poznatků praxe. V praxi je obtížně představitelná situace, kdy by se podávala žádost o vízum, resp. povolení k dlouhodobému pobytu výlučně za účelem studia na základní škole (nezletilé děti, na něž se vztahuje povinná školní docházka, jsou např. rodinnými příslušníky osoby, která cestuje do České republiky za jiným účelem).

Dosavadní text § 64 odst. 1 písm. c) se nahrazuje méně vágní formulací, neboť stávající text svou neurčitostí v praxi umožňoval zneužívání pobytových oprávnění. Nové znění umožní částečné zjednodušení vstupu cizinců, které Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zve ke vzdělávacím aktivitám.

K bodu 131 - k § 65 odst. 2

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem zrušení § 78 až 82 a § 86.

K bodům 132 a 133 - k § 67 odst. 1

Účelem navrhovaných změn je zpřesnění stávajícího znění § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a zamezení účelovému podávání žádostí o trvalý pobyt podle tohoto ustanovení.

Současné znění § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nedává jasnou odpověď na otázku, jaké druhy pobytu se do 4-letého nepřetržitého pobytu na území započítávají. Stanovuje se tak, jaký druh pobytu se započítává do 4 let nepřetržitého pobytu na území pro účely žádosti o povolení k trvalému pobytu. Pro zachování nepřetržitosti pobytu na území se stanoví mezidobí v délce 7 dnů mezi ukončením legálního pobytu a podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud však byl legální pobyt předcházející podání žádosti o mezinárodní ochranu zrušen, nepřetržitost pobytu zachována není. Ke zrušení pobytů relevantních pro podání žádosti o trvalý pobyt podle tohoto ustanovení dochází pouze z velice závažných důvodů a není tedy záhodno takovým osobám pobyt započítat.

Dále se navrhuje, aby se do doby dvou let řízení o mezinárodní ochraně započítávalo pouze poslední řízení o mezinárodní ochraně, pokud jich žadatel absolvoval více. Návrh reaguje na v praxi se objevující účelová jednání cizinců, kteří žádají o mezinárodní ochranu několikrát za sebou.

Zpřesňuje se též, že do 4-letého nepřetržitého pobytu na území se započítává řízení o kasační stížnosti pouze za předpokladu, že je kasační stížnost podána v zákonné lhůtě stanovené soudním řádem správním.

K bodu 134 – k § 67 odst. 7

Navrhovanou úpravou se pro výjimečné situace zavádí možnost z důvodů hodných zvláštního zřetele prominout podmínku pro udělení povolení k trvalému pobytu podle § 67 spočívající v tom, že nejméně poslední dva roky probíhalo poslední řízení o udělení mezinárodní ochrany. Změna je navrhována zejména s ohledem na princip slučování rodin (např. podmínky pro udělení trvalého pobytu splňují rodiče, nikoli však jejich dítě narozené na území).

K bodu 135 – k § 68 odst. 2

Jedná se o terminologickou úpravu související s tím, že vízum k pobytu nad 90 dnů je jediným typem dlouhodobého víza.

K bodu 136 - k § 68 odst. 4

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanoví, že do období 5 let nepřetržitého pobytu na území České republiky vyžadovaného pro získání trvalého pobytu na tomto území se započítává i pobyt na modrou kartu EU, resp. pobyt na povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny s držitelem modré karty EU. Započítává se jak pobyt na území České republiky, tak pobyt v jiných členských státech, přičemž na území České republiky musí cizinec pobývat po dobu nejméně dvou let (důsledek ustanovení § 42i – možnost mobility držitelů modrých karet EU mezi jednotlivými členskými státy EU). Do doby 5 let nepřetržitého pobytu na území členských států se nezapočítává doba pobytu na území jiného členského státu Evropské unie, pokud na jeho území držitel modré karty EU vydané tímto členským státem Evropské unie pobýval po dobu kratší než 18 měsíců.

Do požadované doby nepřetržitého pobytu se v souladu se směrnicí 2009/50/ES započítávají i doby nepřítomnosti držitele modré karty EU a jeho rodinných příslušníků na území ostatních států Evropské unie, pokud jednotlivá období nepřítomnosti nepřesáhla 12 po sobě jdoucích měsíců a pokud v souhrnu nepřesáhla 18 měsíců.

K bodu 137 - k § 69 odst. 5

Navrhovaná změna souvisí s navrhovanými změnami v § 33 odst. 1 písm. c). Cílem je zamezit věcnému projednávání účelových žádostí podaných cizinci, kteří pobývají na území České republiky např. na základě výjezdního příkazu. Pobyt na základě výjezdního příkazu se do doby 5 let nepřetržitého pobytu na území České republiky nezapočítává a cizinec nemůže získat trvalý pobyt podle § 68. Vydané vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky však cizinci umožňuje žádat i o další pobytové tituly a prodlužovat tak účelově svůj pobyt na území bez výhledu na dlouhodobější legalizaci pobytu. Řízení o takové žádosti bude zastaveno a nebude vydáváno vízum za účelem strpění pobytu na území České republiky podle § 33.

K bodům 138 až 140 - k § 70 odst. 5 písm. b); § 70 odst. 5 písm. c); § 70 odst. 6

Navrhované znění odstraňuje současnou disproporci, kdy od zkoušky z českého jazyka pro účely žádosti o trvalý pobyt je osvobozen cizinec, který zde absolvoval 1 rok školní docházky na základní či střední škole, ale na studium na vysoké škole s českým vyučovacím jazykem se takové osvobození nevztahuje. Současně se umožňuje, aby cizinec potřebnou znalost češtiny prokázal i složením jiné obecně uznávané zkoušky z českého jazyka než té, která je obsažena ve vyhlášce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V těchto případech však musí být odpovídající náročnost složené zkoušky potvrzena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Uznáno bude rovněž studium českého jazyka jako oboru studia na zahraniční vysoké škole minimálně po dobu jednoho akademického roku. Takové studium zaručuje znalosti českého jazyka na dobré úrovni. Studenti většinou museli prokázat znalost českého jazyka již při přijímací zkoušce na vysokou školu. Upravuje se rovněž postup v případě důvodné pochybnosti o tom, zda cizinec má požadovanou znalost českého jazyka.

K bodům 141 a 142 - k § 71 odst. 1

Navrhované ustanovení specifikuje doklady, kterými se prokazuje výše příjmů při podání žádosti o trvalý pobyt. Navrhovaná změna reaguje na každodenní problémy v aplikační praxi zpřesněním ustanovení tak, že příjem cizince musí být pravidelný.

Při určování úhrnného příjmu cizince a společně s ním posuzovaných osob se nově zahrnují pouze osoby pobývající na území České republiky, neboť se požaduje prokázání prostředků k pobytu na území a náklady na živobytí mimo území České republiky mohou být zcela jiné než v České republice.

Nově se stanoví, kterými doklady se prokazuje příjem cizince s tím, že potvrzení zaměstnavatele o výši průměrného výdělku nebo daňové přiznání z příjmů fyzických osob je možné nahradit výpisem z účtu, a to za období posledních nejméně 6 měsíců, aby bylo možné ověřit pravidelnost příjmu cizince. Rovněž lze předložit platební výměr daně vydávaný podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.

K bodu 143 - k § 71 odst. 2

Navrhované ustanovení zpřesňuje dikci dosavadního ustanovení § 71 odst. 2 zákona o pobytu cizinců a současně se rozšiřuje okruh případů, ve kterých se nevyžaduje úřední ověření podpisu oprávněné osoby na souhlasu se zajištěním ubytování cizince. Úřední ověření podpisu se nevyžaduje v případě, kdy je potvrzení o zajištění ubytování opatřeno zaručeným elektronickým podpisem; pokud je potvrzení dodáno prostřednictvím datové schránky

oprávněné osoby, nemusí být opatřeno ani jejím zaručeným elektronickým podpisem (srov. § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů).

K bodu 144 - k § 72

Rozšiřuje se výčet předkládaných náležitostí, které v době podání žádosti mohou být starší než 180 dnů.

K bodům 145 a 146 - k § 74 odst. 1 a 2

Navrhovaná změna procesu vydávání povolení k trvalému pobytu odpovídá nové koncepci vydávání průkazů o povolení k pobytu (viz odůvodnění k § 117a). Jde o reakci na zavádění biometrických údajů do průkazu o povolení k pobytu. Povolení k trvalému pobytu bude cizinci vydáno formou rozhodnutí, následně bude cizince povinen si vyzvednout průkaz o povolení k pobytu. Nesplnění povinností souvisejících s vydáním průkazu o povolení k pobytu je u cizince, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu, přestupkem.

K bodu 147 - k § 75 odst. 1 písm. a)

Úprava je provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Postup při nepředložení náležitostí k žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu vyplývá z § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Změna formy rozhodnutí nemá vliv na možnost pobytu cizince na území po dobu řízení o žádosti (viz § 33 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců). Speciální úprava je ponechána pro případ nepředložení dokladu o zajištění prostředků k trvalému pobytu na území, kdy se posuzuje přiměřenost dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.

K bodu 148 - k § 75 odst. 1 nové písm. a)

Na základě poznatků aplikační praxe se explicitně vyjadřuje další důvod pro zrušení platnosti příslušného oprávnění k pobytu, a to v případě, kdy cizincem předložený doklad je sice pravý, avšak dodatečně se zjistí, že obsahuje údaje podstatné pro posouzení žádosti, které neodpovídají skutečnosti.

K bodům 149 a 151- k § 75 odst. 1 písm. d) a § 75 odst. 2 písm. d)

Stávající obligatorní důvod zamítnutí žádosti o povolení trvalého pobytu se přearžuje do výčtu fakultativních důvodů, kdy je nezbytné posuzovat dopady zamítavého rozhodnutí do soukromého nebo rodinného života dotčeného cizince.

K bodu 150 - k § 75 odst. 1 písm. d), § 87e odst. 1 písm. d) a § 87k odst. 1 písm. g)

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem úpravy provedené v § 169 (zrušení stávajícího odstavce 1).

K bodu 152 - k § 75 odst. 2 písm. e)

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem úpravy provedené v § 77 odst. 2.

K bodu 153 - k § 75 odst. 3

Podle stávající právní úpravy správní orgán nebyl povinen přihlédnout k závažným skutečnostem, které odůvodňují zamítnutí žádosti o trvalý pobyt, v případě, že udělení trvalého pobytu je v zájmu České republiky nebo z důvodu plnění mezinárodního závazku. Toto ustanovení se v praxi vztahuje na úzkou skupinu osob, a i když by měl být nastaven specifický způsob zacházení, nelze pominout skutečnost, že i tyto osoby by měly být schopné prokázat splnění určitých podmínek pro získání trvalého pobytu. Navrhuje se změna současné praxe v tom smyslu, aby Ministerstvo vnitra mělo možnost přihlédnout k nesplnění určitých podmínek či existenci určitých skutečností a nemuselo tak pobyt automaticky udělit. Vzhledem k tomu, že cílová skupina je velice specifická a nepočetná a samotný důvod udělení pobytu v zájmu České republiky vyžaduje správní uvážení, není zvýšení míry správního uvážení nepodložené.

K bodu 154 - k § 77 odst. 1 písm. b)

Na základě poznatků aplikační praxe se explicitně vyjadřuje další důvod pro zrušení platnosti příslušného oprávnění k pobytu, a to v případě, kdy cizincem předložený doklad je sice pravý, avšak dodatečně se zjistí, že obsahuje údaje podstatné pro posouzení žádosti, které neodpovídají skutečnosti.

K bodu 155 - k § 77 odst. 1 písm. g)

V souladu se směrnicí 2009/50/ES Ministerstvo vnitra zruší platnost povolení k trvalému pobytu, pokud cizinec, bývalý držitel modré karty EU, nebo jeho rodinný příslušník, pobýval mimo území států Evropské unie nepřetržitě po dobu delší než 24 po sobě jdoucích měsíců.

K bodu 156 - k § 77 odst. 2 písm. e)

Navrhovaná změna souvisí s dalšími změnami týkajícími se důvodů pro zrušení některých druhů pobytu. Skutečnost, že je cizinec zařazen do informačního systému smluvních států jako osoba, již nelze umožnit vstup na území smluvních států, je nově uvedena jako samostatný důvod zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, přičemž je zdůrazněna nutnost potvrzení, že trvá důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při svém pobytu na území jiného smluvního státu ohrozit jeho bezpečnost nebo narušit veřejný pořádek. Provádění konzultací je upraveno v čl. 25 odst. 2 Schengenské prováděcí úmluvy.

K bodu 157 - k § 78 až 82

Obecná úprava průkazu povolení k pobytu se z důvodu systematičnosti přearazuje do nové hlavy IXa.

K bodu 158 - k § 83 odst. 3

V souladu se směrnicí 2009/50/ES se stanoví podmínky pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území držitelem modré karty EU a jeho rodinnými příslušníky. Bližší odůvodnění viz k novelizačnímu bodu 136 obsahujícímu úpravu § 68 odst. 4.

K bodu 159 – k hlavě IV dílu 3

Obecná úprava průkazu povolení k pobytu se z důvodu systematičnosti přearžuje do nové hlavy IXa.

K bodu 160 - § 87 odst. 9

Jedná se o legislativně technický důsledek přesunu ustanovení § 80 až 82 upravujících průkaz o povolení k pobytu do nové hlavy IXa.

K bodu 161 - k § 87d odst. 1 písm. a)

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Postup při nepředložení stanovených dokladů k žádosti vyplývá z ustanovení § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Změna formy rozhodnutí nemá u občana Evropské unie vliv na možnost jeho pobytu na území po dobu řízení o žádosti, u rodinného příslušníka občana EU vyplývá toto právo z ustanovení § 87y rovněž bez ohledu na formu rozhodnutí.

K bodu 162 – k § 87d odst. 1 písm. a), § 87d odst. 2 písm. a), § 106 odst. 3

Návrh reaguje na zákon č. 261/2007 Sb., kterým bylo s účinností od 1. ledna 2008 zrušeno ustanovení § 31 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, které upravovalo posuzování, zda se osoba stala neodůvodnitelnou zátěží systému příspěvku na péči.

K bodům 163 až 165- k § 87d odst. 1 písm. c), § 87k odst. 1 písm. c); § 87d odst. 2 písm. b); § 87e odst. 1 písm. b), § 87k odst. 1 písm. d)

Dne 25. července 2008 rozhodl Soudní dvůr (velký senát) ve věci C-127/08, jejímž předmětem byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutím High Court (Irsko) ze dne 14. března 2008 v řízení Blaise Baheten Metock, a spol. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform.

Rozsudek se týká aplikace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Ve výroku rozsudku je mj. uvedeno, že "Článek 3 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES musí být vykládán v tom smyslu, že na státního příslušníka třetí země, který je manželem nebo manželkou občana Unie, pobývajícího v členském státě, jehož není státním příslušníkem, jenž tohoto občana Unie doprovází nebo následuje, se vztahují ustanovení uvedené směrnice bez ohledu na místo a datum uzavření jejich manželství, jakož i způsob, jakým tento státní příslušník třetí země vstoupil na území hostitelského členského státu".

Podmínky vstupu a pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků jsou upraveny cizineckým zákonem. Transpozice citované směrnice do vnitrostátního práva byla zajištěna zákonem č. 161/2006 Sb.

Obsah shora uvedeného rozsudku nekoresponduje se stávající právní úpravou, neboť zákon o pobytu cizinců podmiňuje vydání povolení k pobytu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie skutečností, že není zařazen v evidenci nežádoucích osob. Do této evidence je však cizinec zařazen obligatorně na základě pravomocného rozhodnutí o jeho správním vyhoštění z území České republiky, a to i v případech, kdy důvodem správního vyhoštění byl jeho protiprávní vstup nebo pobyt na tomto území.

S ohledem na rozsudek Soudního dvora je proto potřebné zohlednit případy, kdy se takový cizinec (občan třetího státu) stane rodinným příslušníkem občana Evropské unie až poté, co rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nabylo právní moci. Je přitom nezbytné vycházet z toho, že neoprávněný vstup nebo pobyt nemůže být sám o sobě důvodem pro omezení práva pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu čl. 27 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES. Toto právo může být omezeno pouze z důvodu ochrany bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo veřejného zdraví, a to pokud tyto důvody trvají v době, kdy je o vstupu nebo pobytu rodinného příslušníka na území České republiky rozhodováno. Pokud takové nebezpečí již nehrozí, bude nezbytné dotčeného rodinného příslušníka vyřadit z evidence nežádoucích osob. Obdobně bude potřebné postupovat i v případech, kdy příslušný cizinec získá státní občanství některého jiného členského státu Evropské unie.

S ohledem na skutečnost, že do podobné situace by se mohla dostat i Česká republika, byla předmětná záležitost řešena pokynem ministra vnitra č. 23 ze dne 16. března 2009 k zajištění postupu Policie České republiky služby cizinecké policie při zajištění přímého účinku Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, v návaznosti na rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. července 2008 ve věci C-127/08.

Na uvedený rozsudek je nezbytné reagovat zapracováním navrhovaných změn do zákona o pobytu cizinců.

K bodu 166 - k § 87e odst. 3

Navrhovaná úprava zohledňuje možnost povolení přechodného nebo trvalého pobytu v případech, kdy je rodinný příslušník občana Evropské unie zařazen do schengenského informačního systému. Jedná se obdobnou úpravu, která je navrhována v § 75 odst. 4.

K bodu 167 – nadpis § 87f

Změna nadpisu § 87f souvisí se změnou jeho obsahu.

K bodu 168 - k § 87f odst. 1

Navrhovaná úprava má zajistit, aby ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka Evropské unie na jeho žádost bylo možné i za situace, kdy se na území nezdržuje společně s občanem Evropské unie. Jedná se o projev jeho vůle, zda hodlá na území České republiky nadále pobývat nebo nikoliv. Tímto způsobem budou legislativně ošetřeny i případy, kdy rodinný příslušník občana Evropské unie zůstane na území sám – např. po úmrtí manžela.

K bodu 169 - k § 87f odst. 2 písm. c)

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

V daném případě se jedná o zajištění plné transpozice článku 13 odst. 2 písm. b) citované směrnice.

K bodu 170 - k § 87h odst. 3

Zajištění souladu s článkem 16 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, podle něhož mají rodinní příslušníci občanů Evropské unie, kteří nejsou občany Evropské unie, právo získat povolení k trvalému pobytu, pokud v hostitelském členském státě pobývali nepřetržitě legálně po dobu 5 let. Navrhovaná změna odpovídá obdobné úpravě vztahující se k občanům tzv. třetích států (*viz § 68 odst. 2*).

K bodu 171 - k § 87i odst. 2

Navrhované ustanovení zpřesňuje dikci dosavadního ustanovení a současně se rozšiřuje okruh případů, ve kterých se nevyžaduje úřední ověření podpisu oprávněné osoby na souhlasu se zajištěním ubytování cizince. Úřední ověření podpisu se nevyžaduje v případě, kdy je potvrzení o zajištění ubytování opatřeno zaručeným elektronickým podpisem; pokud je potvrzení dodáno prostřednictvím datové schránky oprávněné osoby, nemusí být opatřeno ani jejím zaručeným elektronickým podpisem (srov. § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů).

K bodu 172 - k § 87k odst. 1 písm. a)

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Postup při nepředložení stanovených dokladů k žádosti vyplývá z ustanovení § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Změna formy rozhodnutí nemá vliv na možnost pobytu cizince na území po dobu řízení o žádosti (*viz § 87y zákona o pobytu cizinců*).

K bodu 173 - k § 87k odst. 2

Navrhovaná úprava zohledňuje možnost povolení přechodného nebo trvalého pobytu v případech, kdy je rodinný příslušník občana Evropské unie zařazen do schengenského informačního systému. Jedná se obdobnou úpravu jako je tomu v § 75 odst. 4.

Návrh úpravy § 87k odst. 2 současně zohledňuje legislativně technický důsledek úpravy § 87k odst.1 (zrušení písmene a).

K bodu 174 - k § 87l odst. 1 písm. b)

Navrhovaná změna souvisí s dalšími změnami týkajícími se důvodů pro zrušení některých druhů pobytu. Skutečnost, že je cizinec zařazen do informačního systému smluvních států jako osoba, již nelze umožnit vstup na území smluvních států, je nově uvedena jako samostatný důvod zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, přičemž je zdůrazněna nutnost potvrzení, že trvá důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při svém pobytu na území jiného smluvního státu ohrozit jeho bezpečnost nebo narušit veřejný pořádek. Provádění konzultací je upraveno v čl. 25 odst. 2 Schengenské prováděcí úmluvy. S ohledem na čl. 27 Směrnice 2004/38/ES musí cizinec představovat „skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti.“

K bodu 175 - k § 87n odst. 2

Zajištění souladu s článkem 8 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Potvrzení o přechodném pobytu na území občana Evropské unie by nemělo obsahovat údaj o čísle cestovního dokladu. Důsledkem uvádění tohoto údaje v „potvrzení“ je v případě vydání nového cestovního dokladu skutečnost, že „potvrzení“, jako veřejná listina, obsahuje nesprávné údaje.

Úprava vychází z hodnotící zprávy Evropské Komise vydané v lednu 2009 k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

K bodům 176, 177 a 180 - k § 87o v nadpisu a odst. 1, 2 a 3; § 87v odst. 3

Upřesňuje se název dokladu vydávaného rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, tak, aby odpovídal článku 10 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Jedná se o nápravu nepřesné transpozice citované směrnice provedené zákonem č. 161/2006 Sb.; způsob transpozice byl ovlivněn tím, že návrh zákona byl připravován v době, kdy nebyl k dispozici oficiální překlad této směrnice.

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala

Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

K bodu 178 – k § 87u odst. 1

Jedná se o úpravu transkripce jména a příjmení občana Evropské unie a jeho rodinného příslušníka při uvádění v dokladech vydávaných podle zákona o pobytu cizinců.

Úprava má odstranit nežádoucí situace, kdy cizinec je standardně veden v informačním systému cizinců pod jménem a příjmením podle údajů uvedených v jeho cestovním dokladu (přepis do latinky je proveden cizím státem podle jeho předpisů); pokud však je takovému cizinci následně vydán český matriční doklad (přepis do latinky prováděn v souladu s českým právním předpisem - tj. nařízením, může být v informačním systému veden rovněž pod jménem a příjmením obsaženým v tomto matričním dokladu (např. je-li mu následně vydáno oprávnění k pobytu na území České republiky). Pokud je takovému cizinci vydáno oprávnění k pobytu na území České republiky, bude se prokazovat oprávněním k pobytu znějícím na jméno a příjmení podle českého matričního dokladu a současně cizím cestovním dokladem, ve kterém však bude mít jméno a příjmení uvedeno podle předpisů domovského státu. Proto navrhované opatření sjednocuje rozdílnou praxi tak, aby cizinci byl zaručen volný pohyb v prostoru EU a současně aby nedocházelo k problémům s předáváním údajů v rámci právních povinností České republiky vůči třetím státům, a to včetně zajištění bezproblémové a jednoznačné identifikace cizince.

K bodu 179 - k § 87v odst. 2

Navrhovaná změna je legislativně technickým důsledkem doplnění nového důvodu skončení platnosti pobytové karty, doplněného do § 87z odst. 1 zákona o pobytu cizinců (nabytím právní moci rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému nebo přechodnému pobytu držitele průkazu).

K bodu 181 – k § 87y

Ustanovení § 87y upravuje oprávnění rodinného příslušníka občana Evropské unie pobývat na území České republiky po dobu řízení o jeho žádosti o vydání povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu. S ohledem na zneužívání tohoto institutu oprávnění pobývat na území po dobu řízení o žádosti neplatí, pokud nabylo právní moci rozhodnutí o ukončení pobytu rodinného příslušníka. V praxi se vyskytují spory o rozsah aplikace výjimek z oprávnění pobývat na území po dobu řízení o žádosti. Z tohoto důvodu se navrhuje upřesnit, že rodinný příslušník nebude moci pobývat na území, pokud nabylo právní moci rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, byl mu ukončen přechodný pobyt podle § 87f nebo podal opakovaně žádost ze stejných důvodů. Podávání opakovaných žádostí se shodnými náležitostmi za shodných podmínek bezprostředně po té, co byla zamítnuta předchozí žádost, případně řízení o ní bylo zastaveno, představuje v praxi často využívaný nástroj pro legalizaci pobytu cizince, který by jinak byl povinen z území České republiky vycestovat. Navrhovaná

úprava má zabránit zneužívání oprávnění k pobytu po dobu řízení o žádosti o vydání povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie.

K bodům 182 a 185 - k § 87z odst. 1 písm. d); § 87aa odst. 1 písm. d)

Navrhované ustanovení v dosavadní právní úpravě chybí. Jeho absence umožňuje cizincům používat průkaz o povolení k pobytu i poté co bylo pravomocně rozhodnuto o zrušení platnosti povolení k pobytu (zejména se jedná o případy, kdy je rozhodováno v nepřítomnosti cizince).

K bodu 183 - k § 87z odst. 1 písm. g)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států umožňuje občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům využívat práva volného pohybu. Z tohoto důvodu je nezbytné v zákoně o pobytu cizinců výslovně stanovit, že pouhé zrušení údaje o místě hlášeného pobytu na území České republiky nemůže být důvodem skončení platnosti průkazu o povolení k pobytu. V praxi se jedná zejména o případy, kdy rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, správnímu orgánu sdělí přechodné ukončení ubytování v České republice z důvodu jeho zaměstnání v jiném členském státu Evropské unie.

K bodům 184 a 186 – k § 87z odst. 3 a § 87aa odst. 3

Úprava souvisí se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Část textu byla vypuštěna pro nadbytečnost.

K bodům 187 a 189 - k § 91 písm. b), § 103 písm. b) a § 107 odst. 1; § 98 odst. 1

Upřesňuje se název dokladu vydávaného rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, tak, aby odpovídal článku 10 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Jedná se o nápravu nepřesné transpozice citované směrnice provedené zákonem č. 161/2006 Sb.; způsob transpozice byl ovlivněn tím, že návrh zákona byl připravován v době, kdy nebyl k dispozici oficiální překlad této směrnice.

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

K bodu 188 - k § 92

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Řízení na místě upravuje § 143 správního řádu.

K bodu 190 - k § 99 odst. 1

V § 99 se pro účely zákona definují pojmy ubytovatel a ubytování. Za ubytovatele se považuje každý, kdo sjednává ubytování za úhradu, přičemž tak může činit nejen smlouvou o ubytování podle § 754 občanského zákoníku, ale i prostřednictvím smlouvy nájemní a podnájemní nebo smlouvy s obdobným obsahem. Takovou smlouvou může být např. smlouva o zřízení věcného břemene k nemovitosti nebo bytu, která je právním titulem k jejich užívání.

Oproti stávající platné právní úpravě dochází k rozšíření obsahu pojmu ubytovatel tím, že ubytovatelem se pro účely zákona o pobytu cizinců bude rozumět nejen osoba, která poskytuje ubytování za úhradu, ale i osoba, která ubytovává více jak 5 cizinců s výjimkou případů, ve kterých lze ubytovatele a ubytované osoby považovat za osoby blízké. Smyslem této nové definice pojmu ubytovatel je zabránit v praxi častému obcházení dosavadního ustanovení, kdy právnické i fyzické osoby ubytovávají cizince (i hromadně), avšak s odkazem na skutečnost, že cizinci jsou ubytováni bezplatně, popř. za vykonávání služeb, a dochází tak k obcházení povinností podle § 100 zákona o pobytu cizinců.

K bodu 191 - k § 100 písm. d)

Současná právní úprava postrádá dostatečně objektivní kritérium, které by vylučovalo zpochybňování postupu státních orgánů v otázce posuzování přiměřenosti ubytování. Veřejnost opakovaně kritizuje stav, kdy v neúměrně malých ubytovacích prostorách je ubytováván nepřiměřeně velký počet cizinců. Současná vágní formulace - o zjevné nepřiměřenosti úrovně ubytování poskytovaného ostatními ubytovateli v objektech obdobného určení v obci, popřípadě okresu nebo kraji, v návaznosti na posuzování zejména srovnáním hygienických podmínek a počtu ubytovaných osob – neposkytuje veřejnosti akceptovatelné kritérium, zejména pokud jde o uplatnění sankce za správní delikt. Cílem doplnění výměry ubytovacího prostoru a stanovení počtu v něm ubytovaných osob je náprava dosavadního stavu. Stanovení podlahové plochy místnosti pro ubytování vychází z § 44 odst. 1 vyhlášky č. 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby.

K bodu 192 - k § 100 písm. f)

Na základě poznatků aplikační praxe se upřesňuje povinnost ubytovatele předložit domovní knihu obsahující údaje k aktuálně ubytovaným cizincům již v okamžiku zahájení kontroly prováděné policií u ubytovatele. Cílem je eliminovat případy, kdy ubytovatel domovní knihu nevedl, resp. neobsahovala údaje o všech aktuálně ubytovaných cizincích, a proto ji ubytovatel předkládal policii až dodatečně.

K bodu 193 – k § 103 písm. d)

Navrhovanou úpravou se rozšiřuje okruh povinností cizince při prokazování totožnosti v souvislosti s vydáváním průkazu o povolení k pobytu obsahujícího nosič dat s biometrickými údaji.

K bodu 194 - k § 103 písm. j)

Povinnost ohlásit nález dokladu je v zákoně o pobytu cizinců upravena pouze v případě, že doklad nalezne třetí osoba. Nově se tato povinnost stanovuje i pro cizince – držitele dokladu, obdobně jako je tato otázka upravena v zákonu o občanských průkazech a zákonu o cestovních dokladech.

K bodu 195 - k § 103 písm. k)

V souvislosti s implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES se rozšiřuje okruh cizinců, kteří jsou povinni strpět pořízení daktyloskopických otisků prstů, a to o cizince, kteří jsou účastníky řízení o povinnosti opustit území České republiky.

K bodu 196 – k § 103 písm. r)

Zpřesňuje se povinnost prokázat zajištění úhrady nákladů zdravotní péče výčtem způsobů prokázání odpovídajících zákonu o pobytu cizinců. Jde o zpřesnění v zájmu adresátů této povinnosti.

K bodu 197 - k § 103 písm. s), t) a u)

Nově se v návrhu písmene s) cizinci ukládá povinnost na požádání prokázat provozování živnosti. Tato úprava správnímu orgánu umožní zjistit, zda cizinec, kterému bylo vydání oprávnění k pobytu na území za účelem podnikání podle živnostenského zákona, živnost skutečně provozuje. Legislativní úprava je obdobná jako úprava kontrolní činnosti živnostenských úřadů (viz § 31 odst. 15 živnostenského zákona).

V souvislosti se zavedením biometrických údajů do průkazu o povolení k pobytu se navrhuje uložit cizinci povinnost strpět pořízení tzv. „ověřovacích otisků prstů“ a aktuální pořízení biometrických údajů za účelem ověření pravosti průkazu o povolení k pobytu nebo ověření totožnosti tohoto cizince jako držitele průkazu (např. při pobytové nebo hraniční kontrole). Vložením povinnosti strpět pořízení ověřovacích otisků prstů při podání žádosti má být předcházeno tomu, aby průkaz byl předán jiné osobě, než která příslušnou žádost podala. Tyto otisky budou po předání průkazu o povolení k pobytu zlikvidovány.

K bodu 198 – k § 103 písm. s)

Navrhovaná změna souvisí se změnou působnosti Ministerstva vnitra od 1.ledna 2013.

K bodu 199 a 201 – k § 104 odst. 3 písm. a); § 104 odst. 4 písm. a) a § 163 odst. 3

Jedná se o terminologické přizpůsobení Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 200 - k § 104 odst. 3

Vzhledem k nové úpravě obsažené v § 9a je nutné reagovat změnou i v tomto ustanovení, protože i v případech podle § 9a bude mít dopravce povinnost na základě pokynu policie zajistit v souladu s přímo použitelným právním předpisem Evropských společenství dopravu cizince do zahraničí, protože jde o cizince, kterému byl odepřen vstup na území České republiky. Běh lhůty pro dopravu do zahraničí se tak staví i po dobu pobytu cizince ve zdravotnickém zařízení podle § 9a.

K bodu 202 - k § 106 odst. 1 písm. a)

Rozšíření povinnosti úřadů práce informovat policii o případy, kdy v rámci své působnosti zjistí zaměstnání cizince bez příslušného oprávnění k této činnosti (tj. bez platného povolení k zaměstnání, modré nebo zelené karty). Na základě těchto informací bude možné zahájit řízení o ukončení pobytu cizince na území.

K bodům 203 a 204 – k § 106 odst. 1 písm. b) a c)

Ustanovení souvisí s navrhovaným ustanovením § 46f, které stanoví důvody pro zrušení platnosti modré karty EU. Úřady práce jsou povinny Ministerstvu vnitra oznámit, že cizinec nenastoupil na místo určené pro držitele modré karty EU; a dále ukončení zaměstnání před uplynutím doby, na kterou byla modrá karta EU vydána. Na základě tohoto oznámení pak může Ministerstvo vnitra zahájit řízení o zrušení platnosti modré karty EU.

K bodu 205 - k § 106 odst. 2

Zpřesněna informační povinnost živnostenských úřadů v případech, kdy cizinec přerušil nebo pozastavil provozování živnosti nebo pozbyl oprávnění provozovat živnost, a tedy neplní účel povoleného pobytu. Na základě těchto informací bude možné zahájit řízení o ukončení pobytu cizince na území. Současně terminologicky upraveno v souladu s živnostenským zákonem.

K bodu 206 - k § 106 odst. 3

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES a zakotvením možnosti zrušení modré karty EU v případě, že její držitel požádal o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc (§ 46f odst. 2 písm. d) zákona o pobytu cizinců) se stanoví povinnost orgánů pomoci v hmotné nouzi oznamovat policii tuto skutečnost. Zrcadlově je tato povinnost stanovena i v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 207 - k § 106 odst. 5

Navrhovaná úprava je legislativně technickým důsledkem doplnění § 106 o nové odstavce 8 a 9.

K bodu 208 - k § 106 odst. 7 až 9

Návrh odstavce 7 souvisí se zajištěním transpozice Směrnice Rady 2009/50/ES o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Informační povinnost je uložena uznávacím orgánům podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, které Ministerstvu vnitra oznámí své rozhodnutí ohledně uznání odborné kvalifikace držitele modré karty EU. V případě negativního rozhodnutí Ministerstvo vnitra zahájí řízení o zrušení platnosti modré karty EU.

V návrhu odstavce 8 a 9 se nově zavádí povinnost rejstříkového soudu a okresní správy sociálního zabezpečení sdělit policii stanovené informace, které jsou důležité pro posouzení oprávněnosti pobytu cizince na území. Pokud na základě těchto informací bude zjištěno, že cizinec přestal splňovat účel pobytu, pro který mu bylo oprávnění k pobytu vydáno, bude zahájeno řízení o ukončení jeho pobytu na území České republiky.

K bodu 209 - k § 107 odst. 5

Na základě analýzy provedené Analytickým centrem pro ochranu státních hranic a migraci, jejímž cílem bylo podat přehled o situaci studujících cizinců na území České republiky, jejich počtech a typech škol, které studují, bylo přijato doporučení rozšířit informační povinnosti vysokých škol a vyšších odborných škol. Nově se navrhuje, aby uvedené subjekty byly povinny informovat správní orgán mimo jiné i o případech, kdy cizinec s vydaným povolením k dlouhodobému pobytu za účelem studia, k tomuto studiu nenastoupil. Informace bude sloužit jako podnět k zahájení řízení o zrušení platnosti vydaného oprávnění k pobytu.

K bodu 210 - k § 107 odst. 8 až 10

Pro případy cizinců, jejichž pracovněprávní vztah skončil (tj. ukončením pracovního poměru nebo zrušením dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti) před uplynutím platnosti dříve vydaného povolení k zaměstnání, se jejich zaměstnavatelům ukládá povinnost převzít odpovědnost za případnou úhradu nákladů zdravotní péče poskytnuté ve stanoveném období takovému cizinci. Povinnost zaměstnavatele uhradit náklady zdravotní péče je omezena na případy, kdy k ukončení pracovněprávního vztahu došlo ze strany zaměstnavatele. Zákon přitom nestanovuje způsob, jakým má zaměstnavatel tuto povinnost splnit – může tak např. pro cizince sjednat zdravotní pojištění na komerční bázi. Cílem tohoto opatření je eliminace počtu případů, kdy zdravotnickému zařízení nejsou uhrazeny jím vynaložené náklady na zdravotní péči poskytnutou cizincům, neboť skončením zaměstnání cizinec přestane být účastníkem systému veřejného zdravotního pojištění.

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se zakotvuje povinnost zaměstnavatele oznámit Ministerstvu vnitra zamýšlenou změnu pracovního zařazení držitele modré karty EU. Změna pracovního zařazení podléhá schválení Ministerstvem vnitra, které posoudí, zda podmínky pro výkon vysoce kvalifikovaného zaměstnání trvají. Zatímco držitelé modré karty EU je uložena subjektivní lhůta 3 dnů pro oznámení změny pracovní pozice, zaměstnavatel musí oznámit změnu neprodleně.

Návrh odstavce 10 souvisí s transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Vzhledem k tomu, že policie není

povinná vždy střežit zajištěné cizince nebo cizince, kterým byl odepřen vstup na území, ale bylo nutné jim poskytnout neodkladnou lékařskou péči, po dobu jejich pobytu ve zdravotnickém zařízení, (ale stále jde o cizince, kteří se nemohou volně pohybovat po území), je třeba, aby zdravotnické zařízení včas policii informovalo o plánovaném propuštění cizince, aby policie mohla zajistit eskortu cizince buď do zařízení pro zajištění cizinců, nebo na hraniční přechod.

K bodu 211 - k § 108 odst. 3

Navrhovaným opatřením je sledováno stanovit shodné požadavky na cestovní doklad, jako je tomu v případě krátkodobého pobytu cizince na území České republiky, i pro účely udělení dlouhodobého víza. Pro tento účel je využito vymezení požadavků, které jsou obsaženy v článku 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 212 – k § 113 odst. 1 a 3

Jedná se o zohlednění terminologických změn provedených v zákoně o azylu.

K bodu 213 - k § 113 odst. 2

Zohledněna změna věkové hranice pro vydávání cizineckých pasů obsahujících biometrické údaje tak, aby odpovídala Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 444/2009, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2252/2004 o normách pro bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech vydávaných členskými státy.

K bodu 214 - k § 113 odst. 3

Ustanovení reaguje na případy aplikační praxe, kdy je sice potvrzeno, že existuje překážka na vůli cizince nezávislá, pro kterou cizinec není schopen si opatřit cestovní doklad domovského státu, ale z dokladů opatřených v průběhu správního řízení je zřejmé, že překážka je pouze dočasné povahy. Dále se vyskytují případy, ve kterých by si mohl cizinec cestovní doklad opatřit, avšak příslušný zastupitelský úřad se nachází mimo území České republiky. V takových případech není žádoucí cizinci vydat cizinecký pas obsahující nosič dat s biometrickými prvky s platností na 10 let, ale plně bude postačovat vydání cizineckého pasu bez tohoto nosiče dat s biometrickými prvky, a to s kratší dobou platnosti. Povahu překážky bude Ministerstvo vnitra posuzovat v rámci správního řízení.

K bodu 215 – k § 113 odst. 7 písm. b)

Ruší se omezení věkem pro vydávání cizineckých pasů nezletilým cizincům, kteří jsou oprávněni k trvalému pobytu podle § 87. Řeší se tak problém nezletilých cizinců starších 15 let, kteří si nemohou obstarat cestovní doklad, který je nezbytný pro vydání průkazu o povolení k pobytu.

K bodu 216 - k § 114 odst. 7

Rozšiřuje se okruh případů, kdy lze cizinci vydat cestovní průkaz totožnosti. Jedná se o případy, kdy je cestovní průkaz totožnosti nutný k příjezdu určitých kategorií osob na území České republiky. Tyto osoby většinou nemají cestovní doklad uznávaný Českou republikou. Jedná se o cizince, kteří jsou rodinnými příslušníky osob požívajících na území České republiky mezinárodní ochrany (viz návrh nového znění § 31 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, tj. manžel osoby požívající mezinárodní ochrany, pokud manželství vzniklo před vstupem osoby požívající mezinárodní ochrany na území, nezletilé dítě osoby požívající mezinárodní ochrany nebo nezletilé dítě manžela osoby požívající mezinárodní ochrany).

Pro vydání cestovního průkazu totožnosti je nutné, aby existovala i další skutečnost, a to, že tento cizinec nemá platný cestovní doklad a nemůže si ho z důvodů na jeho vůli nezávislých opatřit, nebo cizinci hrozí důvodné nebezpečí vážné újmy (§ 14a odst. 2 zákona o azylu) při použití cestovního dokladu, jehož je držitelem.

K bodu 217 – k hlavě IXa - § 117a až 117f

Nová hlava IXa upravuje průkaz o povolení k pobytu vydávaný cizincům, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu. Úprava vychází z dosavadních ustanovení § 78 až 82 a § 86, která doplňuje o problematiku související se zavedením biometrických údajů do průkazů o povolení k pobytu na základě Nařízení Rady (ES) č. 1030/2002, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 380/2008.

Průkaz o povolení k pobytu bude v souladu s Nařízením vydáván jako samostatný doklad ve formě karty s integrovaným nosičem dat obsahujícím biometrické údaje – údaje o zobrazení obličeje a otisky prstů. Dosavadní forma štítku vlepovaného do pasu se zrušuje.

Absence otisků prstů v průkazech o povolení k pobytu osobám mladším 6 let a osobám, u nichž z objektivních důvodů fyziologických nebo anatomických změn nelze pořídit otisky prstů, odpovídá úpravě v citovaném nařízení.

Základní povinné údaje (jméno, příjmení, státní příslušnost, číslo dokladu, doba platnosti atd.) jsou stanoveny nařízením Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení č. 380/2008. Další údaje zapisované do průkazu o povolení k pobytu jsou stanoveny v ustanovení § 117a odst. 3.

Změna formy průkazu o povolení k pobytu a zejména zavedení biometrických údajů představuje výraznou technologickou změnu v postupu vydávání průkazů o povoleních k pobytu, která vyžaduje zcela novou koncepci vydávání těchto dokladů.

Pořizování biometrických údajů je možné spolehlivě zajistit pouze prostřednictvím sofistikovaných technických zařízení (kabiny s fotografickou technikou a zařízení pro pořízení otisků prstů). Navrhované znění počítá s využitím kapacit uvedených technických zařízení, která byla instalována na obecní úřady obcí s rozšířenou působností v souvislosti se zavedením cestovních dokladů s biometrickými prvky na základě zákona č. 329/1999 Sb., resp. jeho novelizace provedené zákonem č. 136/2006 Sb., kterým se mění některé zákony na úseku cestovních dokladů.

Personalizaci („vyplnění“) dokladů ve formátu samostatné karty s integrovaným nosičem dat obsahujícím biometrické údaje v zásadě nelze zajistit stávajícím decentralizovaným způsobem, tedy místně příslušným orgánem rozhodujícím o vydání povolení k pobytu. Průkazy o povolení k pobytu tak budou personalizovány centrálně.

Nově navržený postup pro vydání průkazu o povolení k pobytu zahrnuje následující kroky:

- žádost o vydání povolení k pobytu (osobní účast cizince)
- pořízení ověřovacích otisků prstů
- posouzení žádosti příslušným orgánem (ministerstvem nebo policií) a vydání potvrzení splnění podmínek, resp. rozhodnutí v případě vydání povolení k trvalému pobytu
- pořízení biometrických údajů na obecním úřadu obce s rozšířenou působností, předání veškerých údajů centrálnímu pracovišti (osobní účast cizince)
- výroba a personalizace dokladu, předání vyhotovených dokladů příslušnému orgánu
- převzetí průkazu (osobní účast cizince)

Při prodloužení platnosti povolení k pobytu, prodloužení platnosti průkazu k pobytu, vydání nového průkazu v případě změn údajů, ztráty, zničení průkazu apod. se uplatní obdobný postup, neboť ve všech těchto případech je cizinci vydáván průkaz nový.

Lhůta pro vydání průkazu o povolení k pobytu se s ohledem na nutnost předání údajů centrálnímu pracovišti a zpětnému předání dokladů na příslušný orgán navrhuje stanovit v délce 30 dnů ode dne pořízení biometrických prvků obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Stanovená lhůta pro vydání průkazu o povolení k pobytu nemá vliv na lhůtu pro vyřízení žádosti, která vyplývá z ustanovení § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců nebo § 71 správního řádu.

Obdobně jako v případě cizineckých pasů se zavádí oprávnění cizince požádat o ověření funkčnosti nosiče dat a ověření správnosti osobních údajů uvedených ve vydávaném průkazu, včetně údajů biometrických, při převzetí průkazu (§ 117a odst. 9), jakož i oprávnění cizince požádat o ověření funkčnosti nosiče dat kdykoliv po dobu platnosti průkazu o povolení k pobytu (§ 117a odst. 10).

Využití biometrických údajů se omezuje na případy ověřování pravosti průkazu o povolení k pobytu a ověření totožnosti cizince. Zpracování dat je možné pouze způsobem uvedeným v zákoně (§ 117a odst. 11).

Zapisování údajů do průkazu o povolení k pobytu upravuje § 117b. Na rozdíl od současného stavu se stanoví výlučné použití tvaru jména příjmení cizince uvedeného latinkou v cestovním dokladu. Toto řešení směřuje k eliminaci situace, kdy cizinec je standardně veden v informačním systému cizinců pod jménem a příjmením podle údajů uvedených v jeho cestovním dokladu (přepis do latinky je proveden cizím státem podle jeho předpisů); pokud však je takovému cizinci následně vydán český matriční doklad (přepis do latinky prováděn v souladu s českým právním předpisem - tj. nařízením, může být v informačním systému veden rovněž pod jménem a příjmením obsaženým v tomto matričním dokladu (např. je-li mu následně vydáno oprávnění k pobytu na území České republiky). Pokud je takovému cizinci vydáno oprávnění k pobytu na území České republiky, bude se prokazovat oprávněním k pobytu znějícím na jméno a příjmení podle českého matričního dokladu a současně cizím cestovním dokladem, ve kterém však bude mít jméno a příjmení uvedeno podle předpisů domovského státu. Proto navrhované opatření sjednocuje rozdílnou praxi tak, aby cizinci byl zaručen volný pohyb v prostoru EU a současně aby nedocházelo k problémům s předáváním údajů v rámci právních povinností České republiky vůči třetím státům, a to včetně zajištění bezproblémové a jednoznačné identifikace cizince.

V souladu se směrnicí 2009/50/ES se stanoví, že do průkazu o povolení k pobytu bývalého držitele modré karty EU, který splňuje podmínky pro získání trvalého pobytu a přiznání statusu dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území, se uvede poznámka „BÝVALÝ DRŽITEL MODRÉ KARTY EU“

Údaje v průkazu o povolení pobytu, který bude mít v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1030/2002 formu karty s integrovaným nosičem dat, není možné nijak doplňovat či měnit. Při každé změně údajů, a to včetně prodloužení platnosti průkazu povolení k pobytu, je tak nutné vydat průkaz nový. O těchto změnách nebude orgánem příslušným k vydání povolení k pobytu vydáváno rozhodnutí, nýbrž potvrzení. Totéž platí obdobně o případech ztráty, zničení, poškození či odcizení průkazu o povolení k pobytu. Pokud se cizinec nedostaví na obecní úřad k pořízení biometrických údajů a ve stanovené lhůtě na Ministerstvu vnitra nepřevezme nový průkaz o povolení k pobytu, dopouští se přestupku. V případě vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení jeho platnosti jde o důvod pro zastavení řízení o žádosti podle § 169 odst. 8 písm. a).

Důvody skončení nebo zrušení platnosti průkazu o povolení k pobytu jsou upraveny v § 117f. Nad rámec důvodů uvedených v dosavadním § 86 je doplněn důvod pro zrušení platnosti průkazu spočívající v nefunkčnosti nosiče dat s biometrickými údaji.

K bodům 218 a 219 - k § 118 odst. 1 a § 118 odst. 2 a 3

Navrhovaná úpravu zohledňuje skutečnost, že Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES se nevztahuje na občany Evropské unie ani jejich rodinné příslušníky a nelze jim uložit zákaz vstupu na území všech členských států Evropské unie, ale pouze zákaz vstupu na území státu, který rozhodl o jeho správním vyhoštění. Kromě toho je navrhováno, aby doba k vycestování z území České republiky byla stanovena vždy, a to i v případech, kdy jde o cizince, který je zajištěn za účelem správního vyhoštění. V takovém případě začne tato lhůta běžet až po případném ukončení zajištění, pokud nebude cizinec dopraven na hraniční přechod podle § 128 odst. 1.

Opatření navrhované v odstavci 3 transponuje článek 7 citované směrnice; v daném případě je v souladu s citovanou směrnicí zvolena výhodnější národní úprava. Specifikuje se délka doby k vycestování z území České republiky, která činí 7 až 60 dnů. Zakotvují se případy, kdy je možné stanovit dobu kratší než 7 dní, a dále případy, kdy je policie oprávněna dodatečně dobu k vycestování z území České republiky zkrátit. Jedná se o případy, kdy lze cizinci uložit správní vyhoštění až na dobu 10 let (tj. z důvodů ohrožení bezpečnosti státu nebo závažného narušení veřejného pořádku).

K bodům 220, 221, 223 a 224 - k § 119 odst. 1 úvodní část, § 119 odst. 1 písm. a) bod 2 a 3; § 119 odst. 1 písm. b) bod 9; § 119 odst. 1 písm. c) bod 4

Návrh zohledňuje povinnost vydávat rozhodnutí spojená se zákazem vstupu platným pro území všech členských států. S tím souvisí i povinnost policie zařadit cizince do informačního systému členských států, aby tak členské státy byly o vydaném rozhodnutí se zákazem vstupu prostřednictvím informačního systému informovány. K povinnému zařazování do informačního systému smluvních států vyzvala členské státy i Evropská komise a oznámila, že do budoucna tuto povinnost zakotví i právním předpisem.

V návaznosti na článek 11 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, kdy délka zákazu vstupu na území členských států Evropské unie nad 5 let je výjimkou, došlo k úpravě zařazení důvodů pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění.

K bodu 222 - § 119 odst. 1 písm. b) bod 3

Důvod pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění související s neoprávněným výkonem výdělečné činnosti cizincem byl rozšířen o výkon zaměstnání bez platného oprávnění k pobytu, a to s ohledem na Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

K bodu 225 - k § 119 odst. 2

Navrhovaná úprava výslovně stanovuje postup při určení doby, po kterou nelze vyhošťovanému občanu Evropské unie nebo jeho rodinnému příslušníkovi umožnit vstup na území České republiky.

K bodu 226 – k § 119 odst. 7

Policie bude mít nově povinnost ustanovit nezletilému cizinci bez doprovodu opatrovníka již pro řízení o správním vyhoštění a nikoli až po jeho zajištění. Již při rozhodování o správním vyhoštění je vhodné s ohledem na míru zásahu do práv nezletilého cizince bez doprovodu zajistit mu vyšší procesní ochranu.

K bodu 227 - k § 119a odst. 5

Zákon neřeší zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění rodinnému příslušníkovi cizince s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, s nímž pobývá společně na území České republiky. Stávající právní úprava neřeší situace, kdy např. zletilým nezaopatřeným dětem cizince je umožněno společné soužití na území České republiky podle § 42e odst. 5 zákona o pobytu cizinců po dobu probíhajícího trestního řízení, nicméně po jeho skončení je dána možnost zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění pouze v případě cizince, který je „noselem oprávnění k pobytu za účelem ochrany“, nikoli již jeho rodinnému příslušníkovi. Tuto chybnou úpravu je proto třeba doplnit s tím, že cílem je u vybraných cizinců, kterým bude umožněn pobyt na území České republiky i po skončení trestního řízení, zajistit zachování celistvosti rodiny, která pobývala společně s cizincem na území.

K bodu 228 - k § 119a odst. 6 a 7

Úprava odstavce 6 souvisí s rozsudkem Soudního dvora (velkého senátu) ve věci C-127/08, jejímž předmětem byla žádost o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím High Court (Irsko) ze dne 14. března 2008 v řízení Blaise Baheten Metock, a spol. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform (podrobněji viz odůvodnění k návrhu úpravy § 77 odst.2 písm. e) a dalších ustanovení).

Návrh odstavce 7 souvisí s transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Zajištění vyhoštění cizince z území EU zajistí ten členský stát, do kterého je cizinec předán podle readmisní dohody.

K bodu 229 - k § 120 odst. 2

Zpřesnění důvodů správního vyhoštění občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka s ohledem na článek 28 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Navrhovaná úprava současně výslovně stanovuje postup při určení doby, po kterou nelze vyhošťovanému občanu Evropské unie nebo jeho rodinnému příslušníkovi umožnit vstup na území České republiky.

Posuzování, zda je vyhoštění nezletilého občana Evropské unie v jeho nejlepším zájmu (zohlednění požadavků Úmluvy o právech dítěte) bude součástí zjišťování stavu věci v rámci správního řízení. Policie si v rámci správního řízení vyžádá stanovisko orgánu sociálně právní ochrany dětí.

K bodu 230 - k § 120a odst. 5

Zpřesnění tak, aby se úprava vztahovala nejen na držitele víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území, ale i na cizince, kterým k tomuto účelu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu.

K bodům 231 až 233 - k § 120a odst. 7 a 8 a § 120a odst. 9

Rozšiřuje se okruh případů, kdy platnost rozhodnutí o správním vyhoštění cizince zaniká ze zákona. Současně se upřesňuje počátek běhu lhůty pro možný zánik platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění.

V případě uděleného azylu platnost rozhodnutí o správním vyhoštění zaniká automaticky po nabytí právní moci rozhodnutí, s výjimkou nejzávažnějších důvodů udělení správního vyhoštění. V takovém případě platnost rozhodnutí o správním vyhoštění zaniká po uplynutí doby stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění pro zákaz vstupu na území, tato doba se počítá ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu. Konstrukce v případě udělení doplňkové ochrany se nemění, pouze se k doplňkové ochraně přidává i dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu na území, protože ten je již jistou zárukou trvání překážky vycestování a měl by tak mít stejný režim jako doplňková ochrana, neboť jde o instituty podobné.

K bodu 234 - k § 120a odst. 10

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES, o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, ukládá členským státům povinnost systematicky a objektivně poskytovat cizincům informace o právu požadovat po zaměstnavateli vyplacení dlužné mzdy a další finančních částek, resp. informovat o národním mechanismu, jak a kde je tento nárok možno uplatnit, o právu obdržet tuto dlužnou finanční částku do země návratu na náklady zaměstnavatele a dále o právu podávat stížnosti na zaměstnavatele (nedodržení pracovních podmínek, aj.), a to před výkonem rozhodnutí o vyhoštění.

Z uvedených důvodů se navrhuje upravit povinnost poskytnout cizinci požadované informace jednak ve fázi zahájeného řízení o správním vyhoštění. Samotný obsah informace, který by měl být cizincům poskytnut, musí být vypracován Ministerstvem práce a sociálních věcí, které bude ve svých předpisech řešit konkrétní oprávnění cizince.

K bodu 235 - k § 122 odst. 6 písm. a)

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (*viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

V daném případě se jedná o zajištění plné transpozice článku 32 citované směrnice.

K bodu 236 - k § 122 odst. 7

Dne 25. července 2008 rozhodl Soudní dvůr (velký senát) ve věci C-127/08, jejímž předmětem byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutím High Court (Irsko) ze dne 14. března 2008 v řízení Blaise Baheten Metock, a spol. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform.

Rozsudek se týká aplikace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Ve výroku rozsudku je mj. uvedeno, že "Článek 3 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES musí být vykládán v tom smyslu, že na státního příslušníka třetí země, který je manželem nebo manželkou občana Unie, pobývajících v členském státě, jehož není státním příslušníkem, jenž tohoto občana Unie doprovází nebo následuje, se vztahují ustanovení uvedené směrnice bez ohledu na místo a datum uzavření jejich manželství, jakož i způsob, jakým tento státní příslušník třetí země vstoupil na území hostitelského členského státu".

Podmínky vstupu a pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků jsou upraveny cizineckým zákonem. Transpozice citované směrnice do vnitrostátního práva byla zajištěna zákonem č.161/2006 Sb.

Obsah shora uvedeného rozsudku nekoresponduje se stávající právní úpravou, neboť zákon o pobytu cizinců podmiňuje vydání povolení k pobytu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie skutečností, že není zařazen v evidenci nežádoucích osob. Do této evidence je však cizinec zařazen obligatorně na základě pravomocného rozhodnutí o jeho správním vyhoštění z území České republiky, a to i v případech, kdy důvodem správního vyhoštění byl jeho protiprávní vstup nebo pobyt na tomto území.

S ohledem na rozsudek Soudního dvora je proto potřebné zohlednit případy, kdy se takový cizinec (občan třetího státu) stane rodinným příslušníkem občana Evropské unie až poté, co rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nabylo právní moci. Je přitom nezbytné vycházet z toho, že neoprávněný vstup nebo pobyt nemůže být sám o sobě důvodem pro omezení práva pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu čl. 27 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES. Toto právo může být omezeno pouze z důvodu ochrany bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo veřejného zdraví, a to pokud tyto důvody trvají v době, kdy je o vstupu nebo pobytu rodinného příslušníka na území České republiky rozhodováno. Pokud takové nebezpečí již nehrozí, bude nezbytné dotčeného rodinného příslušníka vyřadit

z evidence nežádoucích osob. Obdobně bude potřebné postupovat i v případech, kdy příslušný cizinec získá státní občanství některého jiného členského státu Evropské unie.

S ohledem na skutečnost, že do podobné situace by se mohla dostat i Česká republika, byla předmětná záležitost řešena pokynem ministra vnitra č. 23 ze dne 16. března 2009 k zajištění postupu Policie České republiky služby cizinecké policie při zajištění přímého účinku Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, v návaznosti na rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. července 2008 ve věci C-127/08.

Na uvedený rozsudek je nezbytné reagovat zapracováním navrhovaných změn do zákona o pobytu cizinců.

K bodu 237 - k § 123

Navrhovaná úprava reaguje na rozsudky Nejvyššího správního soudu, kterými konstatoval, že za stávající právní úpravy lze k úhradě nákladů spojených se správním vyhoštěním cizince použít pouze ty finanční prostředky, které byly cizinci vzaty do úschovy v souvislosti s jeho zajištěním a umístěním do zařízení pro zajištění cizinců. Cílem nové úpravy je výslovně stanovit povinnost takovému cizinci uhradit náklady spojené s jeho správním vyhoštěním z území České republiky. Současně je zachována úprava, podle níž tato povinnost za stanovených podmínek přechází i na další osoby. Nově se zohledňuje možná existence finančních prostředků, které cizinec složil jako finanční záruku podle § 123c.

Ustanovení odstavce 2 zohledňuje Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Směrnice ve svém článku 4 odst. 3 zakotvuje liberační důvody, kdy nelze zaměstnavatele za zaměstnávání nelegálně pobývajících cizinců postihnout. Jedná se o případy, kdy zaměstnavatel splnil všechny zákonem uložené povinnosti definované ve směrnici v článku 4 odst. 1, za podmínky, že povolení k pobytu předložené zaměstnavateli cizincem nebylo zjevným padělkem. Obdobná liberační klauzule je upravena i pro případy subdodavatelů a dalších smluvních partnerů v článku 8 odst. 3 směrnice.

Směrnice ve svém článku 5 odst. 2 písm. b) zakotvuje povinnost členských států, aby náklady spojené se správním vyhoštěním nelegálně zaměstnaného cizince nesl jeho zaměstnavatel, jedná se o součást postihu za porušení zákazu zaměstnávat nelegálně pobývající cizince. Pro účely směrnice je za nelegální zaměstnání považováno zaměstnání neoprávněně pobývajícího cizince. Z uvedeného důvodu je navrženo, aby u této skupiny osob nebyly náklady na správní vyhoštění požadovány po cizinci, ale po jeho zaměstnavateli.

Článek 8 odst. 2 směrnice dále rozšiřuje okruh odpovědných subjektů o všechny subjekty ve smluvním řetězci, které věděly nebo měly a mohly vědět o zaměstnávání nelegálně pobývajících cizinců (typicky se jedná o smluvní vztahy při realizaci staveb, kdy hlavní dodavatel stavby najímá na dílčí činnosti další subjekty, které následně najímají další subjekty na doplňkové a dílčí činnosti).

Pokud jde o odstavce 4, je nově zakládána povinnost zaměstnavatelů pro případ vyhoštění cizince, jehož zaměstnání bylo ukončeno (tj. ukončením pracovního poměru nebo zrušením dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti) zaměstnavatelem před skončením platnosti dříve vydaného povolení k zaměstnání (resp. zelené nebo modré karty). Zaměstnavatelé budou v těchto případech povinni uhradit za zákonem stanovených podmínek

náklady spojené s jeho vycestováním z území. Této povinnosti se může zaměstnavatel zprostit pouze tehdy, pokud bude prokázáno, že po skončení pracovního poměru takovému cizinci uhradil dopravu do jeho domovského státu, případně do jiného státu, který cizinci povolil vstup na jeho území. Obdobně se tato povinnost zakládá i tomu, kdo cizinci zprostředkoval zaměstnání na území.

Jedná se o případy, kdy cizinec po propuštění ze zaměstnání nebude mít finanční prostředky na úhradu nákladů spojených s jeho vycestováním.

Uvedené opatření je do jisté míry obdobou případů, kdy je cizinci vydáno oprávnění k pobytu na základě pozvání fyzické nebo právnické osoby. V těchto případech se zvoucí osoba zavazuje po dobu pobytu cizince na území České republiky (tj. až do jeho vycestování) uhradit náklady spojené s obživou cizince, jeho ubytováním, poskytnutou zdravotní péčí, jakož i případné náklady spojené s pobytem a vycestováním vyhošťovaného cizince. Rozdíl je v tom, že zvoucí osoba takový závazek přijímá dobrovolně – naproti tomu zaměstnavatel, resp. tomu, kdo zaměstnání cizinci zprostředkoval, se povinnost ukládá zákonem; za zákonem stanovených podmínek se této povinnosti může zprostit (zvoucí osoba nikoli).

Úhrada nákladů spojených se správním vyhoštěním je v § 123 odst. 4 písm. a) zákona o pobytu cizinců obdobně uložena i výzkumné organizaci, která se k tomu zavázala v souvislosti s vydáním povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu (§ 42f zákona o pobytu cizinců). Příslušný závazek k úhradě nákladů spojených s pobytem a vycestováním cizince po skončení platnosti jeho oprávnění k pobytu vyplývá z § 30a odst. 1 písm. c) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

K bodům 238 až 240 – k § 123a odst. 1 a 3

Cílem navržené úpravy je nastavení rozšířeného mechanismu možností dobrovolného návratu i pro cizince, kterým dosud nebylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a kteří se sami dobrovolně rozhodnou svůj neoprávněný pobyt řešit dostavením se na policii. Současně se navrhuje vypustit podmínku být držitelem platného cestovního dokladu, jde-li o cizince s platným rozhodnutím o správním vyhoštění, pokud neuplynula lhůta stanovená k vycestování. Z praktické realizace programu dobrovolných návratů vyplynulo, že podmínka držení platného cestovního dokladu i podmínka již vydaného rozhodnutí o správním vyhoštění výrazně limitují potenciální cílovou skupinu cizinců a z možnosti dobrovolného návratu jsou tak podle stávající úpravy vyloučeni cizinci neoprávněně pobývající na území České republiky, kteří mají zájem svoji situaci řešit odjezdem z tohoto území.

Dále se doplňuje možnost podat žádost o dobrovolný návrat též přímo Ministerstvu vnitra, neboť v mnoha případech se cizinci se svojí žádostí obracejí přímo na toto ministerstvo, které zajišťuje realizaci programu dobrovolných návratů.

K bodu 241 – k úpravě názvu hlavy XI

Navrhovaná změna souvisí se zajištěním transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (nově zavedený institut zvláštního opatření za účelem vycestování).

K bodu 242 – k § 123b a § 123c

Návrh nového § 123b představuje zásadní průlom do stávající praxe zajišťování cizinců, a to s ohledem na požadavek Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES přistupovat k zajištění cizince, pouze pokud nemohou být účinně uplatněna jiná mírnější donucovací opatření (čl. 15 odst. 1). V navrhované úpravě je pro tyto případy použito slovní spojení „zvláštní opatření za účelem vycestování“.

V návrhu odstavce 1 se stanovuje mechanismus ukládání zvláštních opatření. Pokud existují skutečnosti, pro které je se domnívat, že cizinec v době stanovené k vycestování nevycestuje, policie rozhodne, zda uloží zvláštní opatření.

V odstavci 2 se zakotvuje, jaké okolnosti policie při posuzování možnosti uložit zvláštní opatření zkoumá – jedná se jednak o riziko ohrožení výkonu správního vyhoštění – tedy riziko útěku nebo skrývání se cizince; na druhou stranu policie zohlední i dopad uložení takového opatření na soukromý a rodinný život cizince na území České republiky.

V odstavci 3 se řeší situace nezletilých cizinců bez doprovodu. Takoví cizinci by neměli pobývat samostatně na zemi České republiky, proto jim není možné zvláštní opatření uložit. Postup v jejich případě tak bude takový, že budou buď převezeni do zvláštního školského zařízení pro děti-cizince, nebo budou zajištěni (při splnění podmínek).

Podle navrhovaného odstavce 4 je uložení zvláštního opatření zpravidla součástí rozhodnutí o správním vyhoštění cizince z území České republiky. Pokud zvláštní opatření nebude cizinci uloženo, policie v rozhodnutí o zajištění cizince je povinna uvést důvody, pro které nebylo použito zvláštní opatření namísto zajištění. V návrhu odstavce 6 se stanoví se druhy zvláštních opatření a specifikuje možný obsah povinnosti uložené dotčeným cizincům. Při stanovování možných druhů zvláštních opatření bylo vycházeno z praxí dalších členských států Evropské unie. Byla tak zvolena dvě zvláštní opatření. Podle navrhovaného odstavce 7 bude cizinec, který závažným způsobem poruší povinnosti uložené zvláštním opatřením, omezen na osobní svobodu, tj. zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců. Toto opatření se neuplatní, pokud cizinci zabránily ve splnění povinností uložených zvláštním opatřením důvody na jeho vůli nezávislé. Policie nebude automaticky zajišťovat cizince, který povinnost uloženou mu zvláštním opatřením poruší pouze méně významně, např. se ohlásí policii s hodinovým zpožděním.

Návrh nového § 123c zakotvuje mechanismus ukládání finanční záruky, jako jednoho z možných zvláštních opatření za účelem vycestování a nakládání s ní. Výše finanční záruky by se měla odvíjet zejména od předpokládaných případných nákladů na správní vyhoštění cizince, tj. např. i od vzdálenosti země, do které je nucen vycestovat aj.

Proces vrácení záruky je založen zejména na dohodě mezi cizincem nebo složitelem a policií. Pokud je složitelem cizinec, je možné po jeho vycestování z území České republiky zaslat na jeho náklady finanční záruku na účet cizince či využít jiných prostředků převodu peněz. Stanovují se podmínky, za kterých je možné záruky cizinci či složiteli vrátit. Požadavek osobní přítomnosti cizince na zastupitelském úřadu souvisí s prokazováním skutečnosti, že cizinec z území České republiky vycestoval.

Řešeny jsou rovněž situace případnutí finanční záruky státu a nakládání s ní.

V návrhu odstavce 7 se zakotvuje povinnost policie poučit cizince nebo potencionálního složitele finanční záruky o důvodech, pro které finanční záruka může připadnout státu.

Na zajištění dopadá (s výjimkami uvedenými v § 168) nově i část druhá a třetí správního řádu. Z tohoto důvodu jsou precizovány odchylky od správního řádu při vydávání rozhodnutí o zajištění. Odvolací řízení je vyloučeno s ohledem na nutnost urychleného soudního přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění.

Podle navrhované úpravy bude policie v souvislosti se správním vyhoštěním oprávněna zajistit cizince, až poté co bude posouzena vhodnost použití institutu uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Důvody zajištění cizince byly dány do souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES.

V souvislosti s transpozicí citované směrnice se zakotvuje nový způsob stanovování doby zajištění cizince. Policie při stanovení doby zajištění cizince, kterou lze opakovaně prodlužovat, bude povinna vždy vycházet z konkrétní situace, tj. např. zda byla plně prokázána totožnost a státní občanství cizince, zda je držitelem platného cestovního dokladu či zastupitelský úřad jeho domovského státu se aktivně podílí na vydání cestovního dokladu dotčenému cizinci.

Zpřesňuje se povinnost policie ustanovit zajišťovanému nezletilému cizinci bez doprovodu opatrovníka bezodkladně, a to již v průběhu řízení o zajištění. Cílem úpravy je lépe chránit práva nezletilého cizince bez doprovodu.

Nově se navrhuje upravit zajišťování nezletilých cizinců bez doprovodu, kterého bude možné zajistit jen z nejzávažnějších důvodů – ohrožení bezpečnosti státu či závažného narušení veřejného pořádku. Vzhledem k četným pokusům o zneužití postavení nezletilého cizince bez doprovodu a záměrné udávání nižšího věku se umožňuje policii, aby v případě důvodných pochybností o udávaném věku, zajistila i cizince, který tvrdí, že je nezletilým bez doprovodu, a vyčkala na výsledek zkoušky věku. Takového cizince je tedy možné zajistit z důvodů, pro které je možné zajistit dospělého cizince. Policie bude povinna zahájit úkony ke zjištění věku cizince bezodkladně po jeho zajištění.

Explicitně se policii zakotvuje povinnost poučit zajištěného cizince o právu podat návrh na propuštění ze zajištění.

K bodům 244 a 245 – k § 124b odst. 3 a § 124b odst. 4

Změna souvisí s tím, že na zajištění dopadá (s výjimkami uvedenými v §168) nově i část druhá a třetí správního řádu. Odvolací řízení je vyloučeno s ohledem na nutnost urychleného soudního přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění. V navrhovaném § 124b odst. 4 je reagováno na obecnou změnu ve stanovování doby trvání zajištění cizince. Jedná se o obdobnou úpravu, která je provedena v navrhovaném znění § 124 odst. 3

K bodu 246 – k § 125 odst. 1

S ohledem na ochranu nezletilých dětí se stanoví omezení doby zajištění v případě rodin s nezletilými dětmi na 90 dnů. V tomto případě nelze nad tuto dobu zajištění prodloužit.

K bodu 247 – k § 125 odst. 2

V souladu s citovanou směrnicí se navrhuje zákonem výslovně stanovit, ve kterých případech lze cizince zajistit i na dobu delší než 180, maximálně však na 545 dnů, tj. 18 měsíců (článek 15 odst. 6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES). Z možností daných směrnicí je navrženo využít důvod spočívající v „nedostatečné spolupráci

dotčeného státního příslušníka třetí země“. Zavedení této možnosti se navrhuje s ohledem na případy záměrného maření realizace správního vyhoštění (nikoli z objektivních důvodů jako je např. nemoc bránící realizaci vyhoštění) či ztěžování přípravy výkonu vyhoštění uváděním nepravdivých údajů, které se v praxi nezdávka objevují. V praxi nejsou výjimkou případy opakovaného uvádění nepravdivých údajů o totožnosti cizince, který nedisponuje cestovním dokladem ani jiným dokladem totožnosti. Cizincem uváděné údaje je nezbytné ověřovat ve státě občanství cizince, což může trvat i několik měsíců (totožnost se v letech 2008 a 2009 nepodařilo ověřit ve lhůtě 180 dnů u 37% zajištěných cizinců). Předpokladem takto prodloužené doby zajištění je skutečnost, že vyhoštění cizince je v prodloužené době stále uskutečnitelné. Druhý z důvodů pro prodloužení doby trvání zajištění nad dobu 6 měsíců předpokládáný Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, tj. zpoždění při získávání nezbytných dokladů ze třetích zemí, nebyl využit s ohledem na význam zásahu do osobní svobody a okruh případů, v nichž by mohla být v praxi taková možnost uplatňována.

Ustanovení o maximální době zajištění se vztahuje nejen na zajištění za účelem správního vyhoštění ale i další zajištění podle zákona o pobytu cizinců (zajištění za účelem vycestování podle § 124b, zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu podle § 129).

Odvolací řízení je vyloučeno s ohledem na nutnost urychleného soudního přezkumu zákonnosti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění.

K bodu 248 – k § 126 písm. b)

Vzhledem k povinnosti policie vydat o prodloužení doby trvání zajištění rozhodnutí je policie povinna cizince poučit o možnosti podat proti takovému rozhodnutí žalobu.

K bodu 249 – k § 126a odst. 4

V souvislosti se vztažením části druhé a třetí správního řádu na řízení podle § 126a se doplňuje potřebná speciální úprava procesu.

K bodům 250 a 251 – k § 127 odst. 1 písm. b), c)

Výslovně se upravuje postup policie v případě, že soud rozhodne v řízení podle soudního řádu správního o zrušení rozhodnutí o zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění. V takovém případě soud zároveň věc vrací policii k dalšímu projednání. V zájmu zabránění neodůvodněnému prodlužování zajištění cizince musí policie vydat nové rozhodnutí nejpozději do tří dnů od nabytí právní moci rozsudku soudu, jinak musí být zajištění ukončeno.

K bodu 252 – k § 128 odst. 3

Návrh úpravy souvisí se zajištěním transpozice čl. 10 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES.

K bodům 253 až 255 – k § 129 odst. 1; § 129 odst. 3 a § 129 odst. 4 a 5

Souvisí se zajištěním transpozice článku 6 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES. V souvislosti se vztažením části druhé a třetí správního řádu na

rozhodování podle § 129 odst. 3 se doplňuje potřebná speciální úprava procesu. Odvolací řízení je vyloučeno s ohledem na nutnost urychleného soudního přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění.

K bodu 256 – k § 131

Zpřesnění povinnosti provozovatele seznámit zajištěného cizince nejen s právy a povinnostmi pobytu v zařízení v okamžiku jeho umístění do zařízení pro zajištění cizinců, ale i s případnými změnami v průběhu zajištění cizince. Aktuální soubor práv a povinností cizinců a vnitřní řád zařízení pro zajištění cizinců musí být cizincům přístupný.

K bodu 257 – k § 134 odst. 1 písm. e)

Úprava souvisí se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Dotčené slovo stížnost se vypouští pro nadbytečnost.

K bodu 258 – k § 134 odst. 3

Navrhovaná změna odráží současnou praxi, kdy provozovatel v zařízení pro zajištění cizinců s přísným režimem pouze obstarává stravu cizinců, ostatní úkony zabezpečuje policie.

K bodu 259 – k § 135 odst. 4 a 5

Jedná se o úpravu přizpůsobující terminologii zákona o pobytu cizinců správnímu řádu.

K bodu 260 – k § 137 odst. 2

Provozovateli se umožňuje, aby v případě důvodného podezření, že cizinec obdržel nebo může mít u sebe předměty, jejichž vnášení, vyrábění nebo přechovávání je v zařízení zakázáno, požádal policii o osobní prohlídku klienta a prohlídku jeho věcí za účelem případného zajištění předmětů, jejichž přechovávání je v zařízeních pro zajištění cizinců zakázáno.

K bodu 261 – k § 138 odst. 1 písm. a) a c)

Ustanovení písmene a) upravuje poskytování zdravotní, psychologické a sociální péče. V případě zdravotní péče jsou sice stanoveny ordinační hodiny, v případě potřeby je však poskytována zdravotní péče i mimo stanovený čas. Sociální péče je v zásadě poskytována nepřetržitě a psychologická péče rovněž nepřetržitě, v případě potřeby. Původní vyjádření časového rozvrhu se tedy nahrazuje výrazem „pravidla“, které lépe vystihuje prováděnou praxi.

Obdobně v písmenu c) se slova „časový rozvrh“ nahrazují výrazem „pravidla“ u kulturních potřeb a sportovního vyžití, neboť tyto aktivity jsou výrazně proměnlivé, např. v závislosti na počasí nebo složení klientely a jejich zájmu o sportovní vyžití.

K bodu 262 – k § 138 odst. 1 zrušení písmene d)

Předmětné ustanovení se z důvodu duplicity navrhuje vypustit.

K bodu 263 – k § 138 odst. 1 nové písmeno d)

Z obdobných důvodů, které jsou uvedeny v odůvodnění změny § 138 odst. 1 písm. a) a c) se pojem „časový rozvrh“ nahrazuje výrazem „pravidla“ i v případě tohoto ustanovení, které se týká výdeje hygienických potřeb, obuvi, oděvů a prádla. Současně zpřesněno, že se jedná pouze o výdej základních hygienických potřeb.

K bodu 264 – k § 138 odst. 1 písm. i) až k)

Nově navrhovaná ustanovení mají za cíl odstranit pochybnosti o tom, co lze stanovit vnitřním řádem v zařízení pro zajištění cizinců, a dosáhnout větší transparentnosti a zvýraznění důležitosti vnitřního řádu zařízení.

K bodu 265 – k § 138 odst. 4

V návaznosti na úpravu § 131 je předmětné ustanovení nadbytečné.

K bodu 266 – k § 144 odst. 1

Navrhovaná změna týkající se zvýšení počtu návštěv v zařízení pro zajištění cizinců (dvakrát týdně 1 hodina) se přibližuje úrovni režimu v zabezpečovací detenci podle zákona o výkonu zabezpečovací detence (dvakrát týdně dvě hodiny).

K bodu 267 – k § 144 odst. 2

Návštěvy v zařízení pro zajištění cizinců probíhají za podmínek stanovených zákonem a vnitřním řádem zařízení. Navrhované doplnění tohoto ustanovení týkající se možnosti přerušení nebo ukončení návštěvy provozovatelem je obdobné režimu, jako je tomu v zákonu o výkonu zabezpečovací detence.

K bodu 268 – k § 145 odst. 2

Navrhovaná změna umožňuje vedoucímu zařízení pro zajištění cizinců řešit nakládání se zadrženými věcmi i jiným způsobem než je odeslání odesílateli na jeho náklady, neboť odesílání takových věcí mimo území České republiky je problematické a nákladné. Ve většině případů mohou totiž věci zůstat uloženy u provozovatele, který je zajištěnému cizinci vydá při ukončení zajištění.

K bodu 269 – k § 145 odst. 4

Stávající právní úprava neomezuje množství peněžních prostředků, které cizinec může čerpat na nákup věcí denní potřeby, knih, novin nebo časopisů. Navrhovanou změnou se navrhuje zákonem stanovit horní hranici peněžních prostředků, které na uvedené potřeby bude cizinec moci týdně použít; úpravou se sleduje i zjednodušení a větší transparentnost této úpravy.

K bodům 270 až 272 – k § 146 odst. 1, § 146 odst. 2 a § 147 odst. 1

Policií zajištěné peněžní prostředky jsou dány do úschovy provozovateli zařízení pro zajištění cizinců. Z tohoto důvodu se oprávnění nakládat těmito prostředky podle § 146 a 147 navrhuje svěřit provozovateli tohoto zařízení.

Současně dochází ke zpřesnění oprávnění provozovatele zařízení pro zajištění cizinců k použití uschovaných peněžních prostředků zajištěného cizince (ve smyslu § 123 odst. 1 náklady spojené se správním vyhoštěním zahrnují i náklady na pobyt cizince v zařízení pro zajištění cizinců). Z tohoto důvodu se část textu pro nadbytečnost vypouští.

K bodu 273 – k § 150

Navrhuje se, aby provozovatel zařízení pro zajištění cizinců byl oprávněn vést provozní informační systém o zajištěných a ubytovaných cizincích umístěných v zařízení, a to pro účely zajištění vnitřního provozu zařízení; provozní informační systém je zřizován v souladu s ustanovením § 2 písm. u) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, a jeho správcem je provozovatel zařízení.

Navrhovaným zněním § 150 odst. 1 jsou vymezeny kategorie údajů, které jsou v provozním informačním systému vedeny v souladu s jeho stanoveným účelem (jednak identifikační údaje cizince, citlivé údaje vážící se k informaci o cizinci, na jejímž základě jsou cizinci poskytována zvláštní plnění a služby nebo zajišťován zvláštní režim pobytu v zařízení tak, aby byla chráněna jeho základní práva, včetně ochrany života s přihlédnutím k jeho specifickému sociálnímu postavení a zdraví, údaje, jejichž zpracování je nezbytné pro plnění úkolů provozovatele souvisejících s plněním povinností a oprávnění, které má vůči cizinci podle tohoto zákona o pobytu cizinců, a se zajištěním vnitřního provozu zařízení, jeho organizací a financováním).

Rozsah vedených údajů je stanoven především s přihlédnutím k nezbytnosti zajistit zpracovatelské údaje pro plnění povinností vyplývajících ze zákona o účetnictví, a to zejména s přihlédnutím k vyúčtování finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu (většina těchto údajů má povahu účetních záznamů nebo jejich zdrojů a ověřovacích údajů). Vedení dalších údajů vyplývá z povinnosti provozovatele vytvořit řádné podmínky pro průběh případné kontroly (zákon o státní kontrole, zákon o finanční kontrole), ze zkušeností z praxe, kdy v průběhu kontrol bylo vedení těchto údajů opakovaně vyžadováno, popořadě kdy vedení těchto údajů je rozhodující pro případné následné soudní nebo správní řízení.

V odstavci 2 je stanovena doba uchování údajů, a to zejména vzhledem k povaze vedených údajů, které jsou v převážné většině účetními záznamy, nebo údaji, které s nimi bezprostředně souvisejí; s přihlédnutím k jejich povaze a účelu dalšího zpracovávání uchovávají se tyto údaje ve lhůtě umožňující jejich užití pro plnění úkolů v oblasti účetnictví a pro vytvoření podmínek pro provedení kontroly podle zákona o státní kontrole nebo podle zákona o finanční kontrole, tedy po dobu 5 let počínajících koncem účetního období, kterého se týkají; po uplynutí této doby se zlikvidují. Doba uchování vyplývá z ustanovení § 31 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Jiné údaje, než účetní záznamy, se uchovávají po dobu 5 let od data ukončení pobytu cizince v zařízení, a to s přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v odůvodnění odstavce 1.

Vzhledem k charakteru zpracovávaných údajů bude pro tento informační systém jeho správcem zpracována provozní dokumentace, ve kterém bude upraven jeho životní cyklus, účel a technické prostředky zpracovávání vedených údajů a zejména zajištění legitimit

a bezpečnosti zpracovávání osobních údajů, včetně zajištění souhlasu subjektu údajů s jejich zpracováváním tam, kde to příslušná kategorie údajů vyžaduje s přihlédnutím k pravidlům ochrany osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb.

K bodu 274 – k § 154 odst. 4 písm. a)

Legislativně technický důsledek změny § 123.

K bodu 275 – k § 156, § 157 a § 157a

Změna hmotněprávní úpravy práv a povinností fyzických a právnických osob vyvolává nutnost změn i v sankčních ustanoveních zákona, zejména z hlediska znaků objektivní stránky skutkových podstat správních deliktů. Místo nezbytných dílčích změn těchto znaků odpovídajících přesně změnám hmotněprávní úpravy je navrhována celková rekonstrukce skutkových podstat, aby právní úprava správního trestání lépe vyhovovala potřebám aplikační praxe. To je zaručeno zejména tím, že do skutkových podstat správních deliktů, jejichž znakem je nesplnění konkrétní povinnosti nebo porušení konkrétního zákazu, byly doplněny odkazy na příslušná ustanovení zákona, v nichž jsou povinnosti nebo zákazy stanoveny. Tento systém konstrukce zvláštních znaků správní odpovědnosti prakticky vylučuje jejich opakování, či překrývání, které v praxi vyvolává výkladové problémy při řešení konkrétních případů protiprávního jednání. Bez odkazů na příslušná ustanovení zákona zůstávají jen skutkové podstaty správních deliktů konstruované za účelem postihu jednání, jehož protiprávnost není stanovena v konkrétním ustanovení zákona, ale vyplývá z obsahu (podstaty) zákona nebo dokonce jen z obecných právních či morálních společenských pravidel. Uvedenou rekonstrukcí sankčních ustanovení bylo také dosaženo jejího zpřehlednění a zestručnění.

Zachována jsou společná ustanovení ke správním deliktům upravující např. podmínky, za kterých za správní delikt neodpovídá právnická osoba. Za vynaložení veškerého úsilí k zabránění porušení právní povinnosti, které bylo možno požadovat, lze považovat např. situaci, kdy letecký dopravce při provedené kontrole neodhalil padělání či pozměnění cestovního dokladu nebo víza, neboť by k tomu bylo zapotřebí speciálního vybavení, kterým dopravci nebo s nimi spolupracující subjekty běžně nedisponují.

Návrh § 157 odst. 7 a § 157a rozlišuje závažnost jednotlivých jednání dopravců, a to s ohledem na rozdílný režim na vnitřních a vnějších hranicích. Při zachování stávající sankce pro delikty související s dopravou cizince přes vnější hranice, zavádí návrh nižší sankce u deliktů vztahujících se k dopravě přes hranici vnitřní. Zároveň se navrhuje, aby v případech, kdy bude prokazatelně zjištěno, že cizinec bez víza pouze tranzituje přes území ČR do země mimo schengenský prostor, nebylo řízení o správním deliktu zahájeno. Jedná se typicky o situace, kdy cizinec cestuje leteckou linkou z jiného schengenského státu do země mimo schengenský prostor s přestupem na letišti v Praze a při výstupní kontrole je zjištěno, že (již) nesplňuje podmínky pobytu v schengenském prostoru. Vzhledem k faktu, že dopravce v dané situaci zajišťuje vycestování cizince do třetího státu, společenská nebezpečnost tohoto porušení povinnosti přepravovat cizince vždy s vízem, pokud je zákon požaduje, je malá, a proto se navrhuje ve společných ustanoveních i možnost nezahájit správní řízení o správním deliktu spočívajícím v porušení povinnosti podle § 104 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

K bodu 276 – k § 158 odst. 1 písm. g) a h)

Důsledek zavedení biometrických údajů do průkazu o povolení k pobytu. Biometrické údaje jsou uchovávány pouze aktuální, tj. obsažené v nosiči dat aktuálně platného průkazu o povolení k pobytu.

K bodu 277 – k § 158a odst. 4 až 7

Navrhovaným ustanovením § 158a odst. 4 jsou vytvořeny právní podmínky pro zřízení provozního informačního systému, jehož účelem je zpracovávání informací aktuálně souvisejících s vydáváním průkazu o povolení k pobytu, jehož správcem je Ministerstvo vnitra. Subjektem údajů, o kterém jsou v tomto informačním systému vedeny údaje, je cizinec žádající o vydání povolení k dlouhodobému anebo trvalému pobytu, prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, prodloužení platnosti průkazu o povolení k pobytu vydaného cizinci s povoleným trvalým pobytem, vydání průkazu o povolení k pobytu náhradou za průkaz ztracený, zničený, odcizený anebo poškozený nebo náhradou za průkaz o povolení k pobytu, jehož nosič dat s biometrickými údaji je nefunkční. Rozsah vedených údajů je totožný s údaji obsaženými v cizincem podané žádosti. V provozním informačním systému jsou vedeny rovněž biometrické údaje, které byly pořízeny za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu. Zdrojem údajů vedených v provozním informačním systému je obecní úřad obce s rozšířenou působností, který předává údaje nezbytné pro vydání průkazu o povolení k pobytu, včetně biometrických údajů cizince a jeho digitálně zpracovaného podpisu, neprodleně poté, kdy tyto údaje zpracuje (obecní úřad obce s rozšířenou působností tedy žádné údaje o cizincích neuchovává, přestože je jejich primárním zpracovatelem).

Doba vedení údajů v provozním informačním systému odpovídá účelu jejich zpracování, tedy odpovídá době od jejich předání obecním úřadem obce s rozšířenou působností do předání (převzetí) průkazu o povolení k pobytu cizinci; poté se veškeré vedené údaje o konkrétním subjektu údajů zlikvidují, s výjimkou biometrických údajů, které jsou předány (tedy bez replikace, neboli bez jejich současném ponechání v provozním informačním systému) do informačního systému cizinců.

V souladu s účelem tohoto provozního informačního systému je rovněž stanoveno pravidlo, že v případě nepřevzetí průkazu o povolení k pobytu, se údaje vedené o tomto subjektu údajů – cizinci, který měl být jeho držitelem – se v provozním informačním systému zlikvidují, a to včetně údajů biometrických, po uplynutí 60 dnů ode dne dodání vyrobeného průkazu o povolení k pobytu ministerstvu. Tato lhůta je stanovena s přihlédnutím ke skutečnosti, že cizinci mohlo být převzetí průkazu znemožněno z objektivních nebo subjektivních důvodů na jeho vůli nezávislých, a tedy je nutné umožnit převzetí dokladu a zpracovávání souvisejících údajů za standardních podmínek, i když v náhradní, časové omezené lhůtě (důvody spočívají rovněž v minimalizaci nákladů na případné nové zadání výroby dalšího průkazu).

K bodu 278 – k § 158a odst. 9

Zastupitelské úřady a Ministerstvo vnitra jsou zdrojovými místy údajů vedených v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli modrých karet EU (§ 37a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů). V oblasti vydávání modrých karet EU provádí zastupitelské úřady a Ministerstvo vnitra řadu procesních úkonů, u nichž je nezbytná znalost údajů vedených v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli modrých karet EU o charakteristikách těchto míst a zaměstnavatelích. Z tohoto důvodu je do § 158a navrhováno zařazení odstavce 9, kterým jsou vytvořeny právní podmínky pro

poskytování údajů z centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli modré karty EU Ministerstvem práce a sociálních věcí, a to jak Ministerstvu vnitra, tak ministerstvu zahraničních věcí (zastupitelským úřadům). Zákonem je stanoven účel užívání takto poskytovaných údajů (plnění úkolů souvisejících s vydáváním, rušením a zánikem modrých karet EU) a způsob jejich poskytování (dálkový přístup). Rozsah poskytovaných údajů odpovídá rozsahu údajů vedených v této evidenci jako údaje povinné (§ 37 zákona č. 435/2004 Sb.). V zájmu zabránění případnému nadužívání poskytovaných údajů je současně stanoveno, že využívat lze pouze rozsah údajů odpovídající plnění konkrétního úkolu.

Pro centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelené karty není provedení obdobné úpravy nutné, neboť tato evidence je zveřejněna v elektronických médiích, tedy je obecně dostupná (§ 38 zákona č. 435/2004 Sb.).

K bodu 279 – k § 159 odst. 11

V souladu se směrnicí 2009/50/ES se zakotvuje vzájemná informační povinnost členských států ohledně žádostí o modrou kartu EU.

K bodu 280 – k § 160 odst. 1

Navrhovaným ustanovením se sjednocuje způsob a uschovací lhůty údajů v informačních systémech vedených podle zákona o pobytu cizinců nejen policií, ale i Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zahraničních věcí podle § 158a.

K bodu 281 – k § 160 odst. 2 písm. a)

Ověřovací otisky prstů budou zlikvidovány po naplnění účelu jejich evidování, tj. po převzetí průkazu o povolení k pobytu cizincem.

K bodu 282 – k § 160 odst. 6

Jedná se o terminologické přizpůsobení zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 283 – k § 160 odst. 7 a 8

Doplňují se ustanovení upravující likvidaci ověřovacích otisků prstů a biometrických údajů pořízených v souvislosti s vydáváním průkazů o povolení k pobytu.

K bodům 284 až 286 – k § 160a písm. c), § 163 odst. 1 písm. d) § 163 odst. 1 písm. f) bod 1.

Souvisí se změnou organizační struktury služby cizinecké policie k 1. lednu 2013.

K bodu 287 – k § 163 odst. 1 písm. f) bod 2.

Doplňuje se kompetence Ředitelství služby cizinecké policie rozhodovat o zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění rodinnému příslušníkovi cizince, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území.

K bodu 288 – k § 163 odst. 1 písm. m)

Navrhované ustanovení upravuje oblast, kterou zakotvuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), ale jejich úpravu a provedení ponechává v kompetenci národní legislativy.

V tomto případě se jedná o žádost o udělení krátkodobého víza podanou na hraničním přechodu, který komplexně upravují články 35 a 36 vízového kodexu; určení příslušného orgánu však ponechává na národní úpravě (viz článek 4 odst. 2 vízového kodexu).

K bodu 289 - k § 163 odst. 2 písm. c)

Rozsah nákladů spojených se správním vyhoštěním cizince je upraven v § 123 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Z tohoto důvodu je navrhováno zpřesnění dikce ustanovení upravujícího působnost Policie České republiky (resp. Ředitelství služby cizinecké policie) a Ministerstva vnitra, pokud jde o rozhodování a vymáhání úhrady nákladů spojených se správním vyhoštěním zajištěného cizince.

K bodu 290 – k § 163 odst. 2 písm. d) až f)

Navrhovaná úprava písmene d) souvisí s úpravou ustanovení § 180e, které je, pokud jde o dlouhodobá víza, analogií postupu v případech neudělení krátkodobého víza, jak je upraven nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

Návrh písmene e) souvisí s transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí a zajištění realizace nově navrhovaného § 9a.

Je doplněna pravomoc policie snímat ověřovací otisky v souvislosti s vydáváním průkazu o povolení k pobytu.

K bodům 291 a 293 – k § 164 odst. 1 písm. k); § 164 odst. 1 písm. i)

Návrh souvisí s transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

K bodům 292 a 294 – k § 164 odst. 1 písm. m); § 164 odst. 1 písm. k)

Změna je vyvolána nutností založit poznámku pod čarou odkazující na § 27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

K bodům 295 až 297 – k § 164 odst. 2 písm. b) až f); § 164 odst. 2 písm. k); § 164 nový odst. 2;

Navrhované ustanovení upravuje oblast, kterou zakotvuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o

vízech (vízový kodex), ale jejich úpravu a provedení ponechává v kompetenci národní legislativy.

V tomto případě se jedná o žádost o udělení krátkodobého víza podanou na hraničním přechodu, který komplexně upravují články 35 a 36 vízového kodexu; určení příslušného orgánu však ponechává na národní úpravě (viz článek 4 odst. 2 vízového kodexu).

Doplňují se některé další kompetence inspektorátu cizinecké policie, zejména související s ustanovením § 9a. Další úpravy § 164 odst. 2 souvisejí s organizačními změnami k 1. lednu 2013.

K bodům 298 a 299 - k § 164 odst. 3

Zpřesnění působnosti oblastních ředitelství služby cizinecké policie v období do konce roku 2012.

Následně je zohledněno nové vymezení působnosti odborů specializovaných činností s účinností od 1. ledna 2013.

K bodu 300 - k § 164 odst. 4

Legislativně-technický důsledek doplnění § 164 odst. 2.

K bodu 301 - k § 165 písm. e)

Rozsah nákladů spojených se správním vyhoštěním cizince je upraven v § 123 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Z tohoto důvodu je navrhováno zpřesnění dikce ustanovení upravujícího působnost Policie České republiky (resp. Ředitelství služby cizinecké policie) a Ministerstva vnitra, pokud jde o rozhodování a vymáhání úhrady nákladů spojených se správním vyhoštěním zajištěného cizince.

K bodu 302 - k § 165 písm. n)

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se kompetentním orgánem k řízení o žádostech o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci stanoví Ministerstvo vnitra.

K bodu 303 - k § 165a odst.1 písm. g) a h)

Vzhledem k častým situacím, kdy např. dojde k prodeji nemovitosti, ve které jsou k pobytu přihlášení cizinci a tato skutečnost není novému vlastníkově známa, se zakotvuje jeho oprávnění prověřit si u Ministerstva vnitra, zda v předmětné nemovitosti jsou přihlášení k pobytu cizinci.

Je rozšiřována pravomoc ministerstva snímat ověřovací otisky prstů (§ 103 písm. t).

K bodu 304 - k § 165a odst. 2

Navrhuje se, aby v souvislosti s řízením o vydání povolení k trvalému pobytu, jako nejvyššího pobytového statusu cizince na území České republiky, byl správní orgán

k posouzení bezúhonnosti dotčeného cizince povinen vždy vyžádat opis z evidence Rejstříku trestů.

K bodu 305 - § 167 odst. 1 písm. o)

Je rozšiřována pravomoc policie snímat ověřovací otisky prstů /§ 103 písm. t)/.

K bodu 306 - k § 167 odst. 2

Na základě požadavků aplikační praxe se navrhuje rozšířit stávající oprávnění policie, aby v rámci pobytové kontroly mohla vstupovat do objektů a na pracoviště zaměstnavatele, pokud lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují cizinci, a to i bez účasti orgánů provádějících kontrolu podle zákona o zaměstnanosti. Cílem je usnadnit policii prováděných pobytových kontrol u uvedených subjektů, a tím eliminovat případy zaměstnávání cizinců bez oprávnění k pobytu na území České republiky.

K bodu 307 - k § 168

Zohledněny změny provedené v souvislosti se zajištěním postupu podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) č. 810/2009, neboť řízení související s udělováním krátkodobých víz je tímto nařízením speciálně upraveno.

Dále byly zohledněny některé další případy, na které se správní řád bude vztahovat jako celek (např. pokud jde o institut zajištění).

Současně provedeny úpravy v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek.

V tomto směru je významná změna postupu správního orgánu, pokud jde o řízení ve věci zrušení údaje o místě hlášeného pobytu cizince na území podle § 98a cizineckého zákona, která je důsledkem rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (viz usnesení č. j. 2 As 64/2005-108 ze dne 6. 2. 2007). Z uvedeného usnesení vyplývá, že právo na zvolení místa trvalého pobytu podle § 10 zákona o evidenci obyvatel je veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení se může občan dovolat ochrany podle soudního řádu správního. Nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky. Uvedený závěr Nejvyššího správního soudu je nezbytné aplikovat i na případy zrušení údaje o místě hlášeného pobytu cizince na území; z tohoto důvodu se na ustanovení § 98a cizineckého zákona bude vztahovat i část druhá a třetí správního řádu.“.

K bodům 308 a 310 - § 169 zrušení odstavce 1 a § 169 odst. 2

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Úprava doručení veřejnou vyhláškou je provedena v § 25 správního řádu. Osobní účast účastníka řízení při provádění úkonů v řízení lze zajistit využitím institutů upravených správním řádem. Upřesňuje se okamžik plnění povinnosti správního orgánu poskytnout účastníku řízení poučení související s jeho výsledkem.

K bodu 309 - k § 169 odst. 1 písm. f) a g)

V souladu se směrnicí 2009/50/ES se stanoví speciální lhůty pro vydání modré karty EU a pro vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s držitelem modré karty EU na území.

K bodu 311 - k § 169 odst. 3

Se zřetelem k tomu, že rozhodnutí o povinnosti opustit území (viz návrh § 50a) se vydává v případech, kdy cizinec má platné oprávnění k pobytu v jiném členském státě Evropské unie a není tak povinen vycestovat mimo území Evropské unie, není třeba, aby odvolání proti takovému rozhodnutí mělo odkladný účinek.

K bodu 312 – k § 169 odst. 5

Ustanovení § 85 odst. 2 správního řádu upravuje případy, kdy je možné rozhodnout o vyloučení odkladného účinku odvolání proti správnímu rozhodnutí. Tato obecná úprava v současné době dopadá i na řízení o správním vyhoštění. Vzhledem k tomu, že žaloba proti rozhodnutí o správním vyhoštění má podle § 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí, a s ohledem na čl. 13 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí se navrhuje vyloučit možnost použití § 85 odst. 2 správního řádu. Odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění tak vždy bude mít odkladný účinek. V této souvislosti lze poukázat i na § 128 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle kterého lze zajištěného cizince vyhošťovaného z území dopravit na hraniční přechod za účelem vycestování až na základě pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění, nestačí tedy předběžná vykonatelnost rozhodnutí.

K bodu 313 - k § 169 odst. 6 a 7

Rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky je, obdobně jako rozhodnutí o správním vyhoštění, druhem rozhodnutí o návratu cizince podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES a z tohoto důvodu je navrhován shodný režim pro uplatnění odvolání.

V souvislosti se zavedením institutu finanční záruky (viz § 123b odst. 6 písm. b) ve spojení s § 123c se zakotvuje možnost cizince podat proti rozhodnutí o propadnutí záruky odvolání, a to ve lhůtě do 5 dní. Odvolání se přiznává odkladný účinek, což znamená, že složená částka do konečného rozhodnutí nepropadá státu, ale ani se cizinci nevrací, pokud nebude prokázáno, že jsou splněny podmínky pro její vrácení.

K bodům 314 až 317 - k § 169 odst. 8

Upřesňuje se, že se důvody pro zastavení řízení vztahují pouze na řízení zahájená na žádost. Úprava § 169 odst. 8 písm. a) je legislativně technickým důsledkem navrhovaného zrušení § 44 odst. 1

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se stanovený okruh důvodů pro zastavení řízení rozšiřuje o případy, kdy cizinec podal žádost o vydání modré karty EU (viz § 42i zákona o pobytu cizinců), ač k tomu nebyl oprávněn. Jedná se zejména o . situace, kdy žadatel o vydání modré karty pobývá na území z některých důvodů v zákoně vyjmenovaných. Shodně jako je tomu v případě žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu se upravuje důvod pro zastavení řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu spočívající v tom, že žádost byla podána na území České republiky, ač k tomu žadatel nebyl oprávněn.

V souladu s § 66 odst.1 písm. h) správního řádu (řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví z dalších důvodů, stanovených zákonem) se vkládá nový důvod pro zastavení řízení, jehož účelem je omezení administrativní zátěže policie, resp. Ministerstva vnitra, při projednávání opakovaných žádostí o povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu, aniž by byly podloženy novými skutečnostmi, které nebyly předmětem předchozího řízení. Opakované žádosti o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu jsou podávány zejména tehdy, pokud zákon spojuje s řízením o této žádosti možnost pobývat na území České republiky. Žádosti jsou pak podávány účelově těmi cizinci, kteří nesplňují podmínky pro další pobyt na území. Cílem úpravy je zjednodušit řízení o opakovaných žádostech, a tím zkrátit dobu pobytu těchto cizinců na území související s vedeným řízením.

Současně se institut zastavení řízení zavádí i pro případy, kdy cizinec v době řízení o žádosti podané podle zákona o pobytu cizinců požádal o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Je tím zohledněna skutečnost, že zákon o pobytu cizinců se na žadatele o udělení mezinárodní ochrany nevztahuje, s výjimkou situací, kdy tak výslovně zákon o pobytu cizinců stanoví. Navrhované opatření směřuje k tomu, aby bylo nepochybné, že takový cizinec může na území pobývat pouze na základě jednoho pobytového statusu.

K bodu 318 - k § 169 odst. 12

Zpřesnění stávající dikce poslední věty tohoto ustanovení tak, aby zastupitelský úřad byl za stanovených podmínek oprávněn vyslechnout dotčeného žadatele, aniž by vyčkával pokynu příslušného správního orgánu. Správní orgán v některých případech o žádosti cizince o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu rozhoduje ještě za pobytu cizince mimo území České republiky. Tito cizinci žádost podávají na zastupitelském úřadu, který však žádost postupuje věcně a místně příslušnému správnímu orgánu (útvary služby cizinecké policie nebo Ministerstvu vnitra).

Zastupitelský úřad v těchto případech není správním orgánem příslušným k rozhodnutí v dané věci, ale pouze orgánem příslušným k přijetí žádosti. Ve smyslu stávající právní úpravy je zastupitelskému úřadu přiznáno oprávnění vyslechnout žadatele ke zjištění skutečného stavu věci pouze na základě pokynu správního orgánu příslušného k rozhodnutí o žádosti.

Na základě zkušeností z praxe se jeví jako žádoucí umožnit zastupitelským úřadům vyslechnout žadatele k některým skutečnostem nezbytným pro zjištění skutečného stavu věci, a to již v okamžiku podání žádosti. Navrhované opatření má přispět k omezení zbytečných průtahů a odstranění nadbytečných nákladů řízení.

K bodu 319 – k § 169 odst. 13 a 14

Úprava souvisí se změnou formulace povinnosti cizince podávat žádosti pouze na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je občanem, popřípadě jenž vydal cestovní doklad, jehož je držitelem, nebo ve státě, ve kterém má povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Stanoví se

postup zastupitelského úřadu v případě žádostí o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu podaných u nepříslušného zastupitelského úřadu.

Upravuje se povinnost podat žádost o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu osobně. Zastupitelský úřad bude mít možnost v odůvodněných případech od vyžadování povinnosti osobního podání žádosti upustit (např. velká vzdálenost). Ve vztahu k žádostem podávaným na zastupitelských úřadech má toto opatření eliminovat podávání žádostí bez zákonem stanovených náležitostí, které jsou následně doplňovány žadatelem či jeho zástupcem na území České republiky na základě výzvy správního orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o žádosti. Zastupitelský úřad v takovém případě nemá možnost posoudit předložené doklady s ohledem na své znalosti místních podmínek. Eliminovány mají být také případy, kdy jsou žádosti zastupitelským úřadům zasílány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb žadateli pobývajícími na území České republiky. Úprava je rovněž motivována snahou omezit závislost žadatelů na zprostředkovatelích. Pokud jde o žádosti podávané na území České republiky, souvisí povinnost podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu se zavedením biometrických údajů do průkazu o povolení k pobytu. Změna by současně měla přispět ke zkrácení doby řízení o takové žádosti.

K bodu 320 - k § 170 odst. 1

Navrhovaná úprava zohledňuje skutečnost, že udělování krátkodobých víz je upraveno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 321 - k § 170 odst. 2 a 3

Zohledněn podnět Ministerstva zahraničních věcí, aby v zákoně o pobytu cizinců bylo výslovně zakotveno oprávnění zastupitelských úřadů stanovit žadateli o udělení víza povinnost předem si dohodnout termín podání žádosti. Navrhované opatření by mělo přispět k bezproblémovému přijímání žádostí cizinců zejména na některých extrémně exponovaných zastupitelských úřadech. Úprava je inspirována čl. 9 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Lhůta 30 dnů je stanovena s ohledem na praxi zastupitelských úřadů, která potvrzuje, že přijetí a zpracování žádosti o udělení dlouhodobého víza vyžaduje větší časový prostor, než je tomu u žádostí o krátkodobá víza. Úprava má zajistit flexibilitu, transparentnost vůči žadateli a lepší organizaci práce zastupitelského úřadu.

Navrhovaná úprava zohledňuje skutečnost, že udělování krátkodobých víz je upraveno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 322 - k § 170 zrušení odstavce 9

Úprava provedena v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 450 ze dne 20. dubna 2009, kterým byla schválena Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek. Jednací jazyk upravuje § 16 správního řádu, který se použije i tehdy, pokud se nepostupuje podle části druhé a třetí správního řádu.

K bodu 323 – k § 170 odst. 10

Vypuštění tohoto ustanovení souvisí se zavedením institutu nepřipustnosti žádosti o vízum.

K bodu 324 a 325 - k § 171 odst. 1 písm. a) a k § 171 odst. 1 písm. b)

Smyslem navrhované úpravy je umožnit rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, kterým sám není občanem Evropské unie, podání žaloby proti rozhodnutí o neudělení víza a v případě občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků i žaloby proti rozhodnutí o odepření vstupu na území České republiky.

K bodu 326 - k § 171 odst. 2

Navrhované ustanovení reaguje na nález Ústavního soudu č. 47/2009 Sb., který s účinností od 13. února 2009 zrušil ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Tím došlo ke znevýhodnění občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků oproti občanům třetích států v případech, kdy jim v době platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění bylo vydáno další rozhodnutí o správním vyhoštění. Úprava ve vztahu k občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům byla rovněž vnímána jako problematická ve vztahu k čl. 31 Směrnice 2004/38/ES.

K bodům 327 a 328 - k § 172 odst. 4 až 6

Vzhledem k tomu, že Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES a zejména judikatura Evropského soudu pro lidská práva požaduje, aby v případě, kdy dojde k zajištění cizince, byl k dispozici rychlý soudní přezkum, navrhuje se stanovit lhůtu pro rozhodnutí soudu. Lhůta se zavádí i s ohledem na nepříliš dobře fungující praxi, kdy doposud byl soud o žalobě povinen rozhodnout přednostně, což ovšem ne vždy vyhovovalo požadavkům judikatury a nově i citované směrnici. Se změnou lhůty pro rozhodnutí soudu souvisí i další změny ve způsobu podávání žádostí, které mají vytvořit předpoklady pro urychlené rozhodnutí o podané žalobě. Navrhuje se změnit místní příslušnost soudů při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí o správním vyhoštění, a to vztahením k místu hlášeného pobytu žalobce, respektive podle místa, kde se žalobce, který není povinen se hlásit k pobytu zdržuje (např. v zařízení pro zajištění cizinců). Důvodem je snaha o rozložení nápadu žalob, k jejichž projednávání byl dosud příslušný pouze Městský soud v Praze. Úprava souvisí se stanovením lhůty pro rozhodnutí o žalobě.

K bodu 329 - k § 173

Upřesňuje se název dokladu vydávaného rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, tak, aby odpovídal článku 10 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Jedná se o nápravu nepřesné transpozice citované směrnice provedené zákonem č. 161/2006 Sb.; způsob transpozice byl ovlivněn tím, že návrh zákona byl připravován v době, kdy nebyl k dispozici oficiální překlad této směrnice.

Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Předmětná zpráva se

zabývá otázkou správnosti provedení implementace citované směrnice jednotlivými členskými státy. S cílem napomoci členským státům v její správné implementaci vydala Evropská Komise v červenci 2009 příslušný metodický pokyn (viz *sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – KOM(2009)313*).

Na základě výše uvedených dokumentů byly v zákoně o pobytu cizinců identifikovány některé nedostatky, které je potřebné pro zajištění správné transpozice citované směrnice odstranit.

K bodu 330 - k § 175

V souladu se směrnicí 2009/50/ES se stanoví závazek přijmout na své území cizince, kterému Česká republika vydala modrou kartu EU, pokud jeho žádost o vydání modré karty EU byla v jiném členském státě zamítnuta. Obdobně se ustanovení použije na rodinné příslušníky držitele modré karty EU (souvisí s § 44 odst. 8 zákona o pobytu cizinců). Současně se pro nadbytečnost dosavadní text zrušuje (duplicitní s článkem 10 Ústavy České republiky).

K bodu 331 - k § 176 odst. 3

Změna ustanovení souvisí s delimitací výkonu zdravotní péče od provozovatele zařízení pro zajištění cizinců (Správy uprchlických zařízení) ke Zdravotnickému zařízení Ministerstva vnitra.

K bodu 332 – k § 176 odst. 6

Návrh reaguje na dlouhodobou potřebu řešit některé otázky související s úhradou zdravotní péče poskytnuté cizinci, který je ve výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.

K bodům 333 a 334 – § 176a, § 176b a § 176 c

Vzhledem k požadavku Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES určitým kategoriím cizinců zajistit neodkladnou zdravotní péči a související léčbu nemoci se stanovuje rozsah a úhrada zdravotní péče. Standard totožný s rozsahem poskytované zdravotní péče poskytované cizincům v zařízení pro zajištění cizinců se poskytne osobám, kterým byla stanovena doba k vycestování z území v rozhodnutí o povinnosti opustit území nebo v rozhodnutí o správním vyhoštění. Péči bude hradit stát, resp. Ministerstvo vnitra pouze za předpokladu, že potřeba neodkladné zdravotní péče vznikla až po stanovení doby k vycestování z území České republiky. Cílem je nehradit poskytování péče např. za cizince, kteří si v průběhu nelegálního zaměstnání přivodili úraz, resp. byli hospitalizováni a následně jim bylo uloženo rozhodnutí o správním vyhoštění s dobou k vycestování z území České republiky.

Ustanovení upravující poskytování zdravotní péče ve zvláštních případech bylo vloženo jako nový § 176a. Legislativně technickým důsledkem tohoto postupu je vložení stávajících § 176a a § 176b jako § 176b a § 176c.

K bodu 335 – k § 177 odst. 3

Ustanovení upravující prokazování totožnosti se doplňuje v souvislosti vydáváním průkazu o povolení k pobytu obsahujícího nosič dat s biometrickými údaji.

K bodu 336 - k § 178a odst. 2

Navrhované ustanovení má za cíl definovat pojem „zletilý nezaopatřený cizinec“. Pro účely praxe se doposud vycházelo z obsahu pojmů „nezaopatřené dítě“ a „soustavná příprava dítěte na budoucí povolání“ definovaných v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Pod tuto definici však nelze zahrnout případy zletilých cizinců, kteří studují v zemi svého původu, pokud rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nebylo konstatováno, že takové studium je postaveno na roveň studia na středních nebo vysokých školách v České republice. Takové rozhodnutí je však vydáváno pro účely přiznání dávek státní sociální podpory a obdobných dávek, které jsou vypláceny ze státního rozpočtu České republiky, a pro účely zákona o pobytu cizinců je irrelevantní. V případě zletilého dítěte cizince s povoleným trvalým pobytem je však pro účely řízení o žádosti podle § 66 odst. 1 písm. d), § 42 odst. 3, § 42a odst. 1 písm. b) a c) a § 42e zákona o pobytu cizinců potřebné takové dítě považovat až do dovršení věku 26 let za nezaopatřené, pokud od dosažení své zletilosti nepřetržitě studuje na střední nebo vysoké škole v cizině, a to bez ohledu na to, že nebylo vydáno rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o tom, že jeho studium je postaveno na roveň studiu v České republice.

K bodu 337 - k § 178b až § 178d

Pro účely vydání povolení k zaměstnání se podle § 89 zákona o zaměstnanosti považuje za zaměstnání i „plnění úkolů vyplývajících z předmětu činnosti právnické osoby zajišťovaných společníkem, statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu obchodní společnosti pro obchodní společnost nebo členem družstva nebo členem statutárního nebo jiného orgánu družstva pro družstvo“. V těchto případech se však jedná o činnost, která je vykonávána mimo pracovněprávní vztah a nemá znaky závislé práce podle § 2 odst. 4 zákoníku práce. Na obchodní společnosti a družstva proto v takových případech nelze hledět jako na „zaměstnavatele“ ve smyslu zákoníku práce. Z tohoto důvodu je pro účely zákona o pobytu cizinců definováno zaměstnání shodně jako je tomu pro účely vydávání povolení k zaměstnání podle zákona o zaměstnanosti, což se promítá i do definice zaměstnavatele.

Navrhovaná změna umožní vztahovat opatření k zavedení spoluodpovědnosti zaměstnavatele za řešení situace cizince, kterému v České republice poskytl zaměstnání (viz úprava § 107 odst. 8 a § 123 odst. 2) i na výše uvedené subjekty. Změna bude mít vliv i na posuzování účelu pobytu cizince na území.

Pokud jde o ustanovení § 178c - současné znění zákona o pobytu cizinců nezná institut zániku platnosti víza či povolení k dlouhodobému pobytu v návaznosti na vydání povolení k trvalému pobytu (existuje pouze pro případy vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění – viz § 62 odst. 1 a § 46 odst. 1). Vzhledem k tomu, že z právní úpravy zákona o pobytu cizinců je zřejmé, že cizinec může na území pobývat „přechodně“ nebo „trvale“ (nemůže mít tedy fakticky souběžně dva pobytové statusy), nebyla v zákoně explicitně řešena otázka zneplatnění dosud platného pobytového oprávnění (nejedná se o zrušení platnosti – dříve vydaný doklad je nahrazen dokladem novým). Důsledkem je značná administrativní zátěž cizinecké policie, ministerstva i byrokratického zatěžování cizinců; Ministerstvo vnitra při

udělení trvalého pobytu musí cizince poučit, aby se znovu dostavil na cizineckou policii ke zrušení platnosti dříve uděleného povolení k přechodnému pobytu. Navrhuje se tak nové ustanovení, které stanoví zánik platnosti dříve vydaného povolení k pobytu přímo ze zákona udělením povolení k trvalému pobytu, jakožto „vyššího“ pobytového oprávnění.

Navrhované ustanovení pak dále řeší vztah k pobytovým oprávněním uděleným podle zákona o azylu, případně zákona o dočasné ochraně cizinců.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí v čl. 8 odst. 6 zavádí pro členské státy povinnost zavést „účinný systém pro sledování nuceného navracení.“ V této souvislosti se zakotvuje se povinnost policie, která vykonává správní vyhoštění cizince či jeho předání nebo průvoz, informovat s dostatečným předstihem Veřejného ochránce práv o tom, kdy bude v každém individuálním případě provedeno správní vyhoštění, popř. předání nebo průvoz cizince (§ 124, 129, 152, 153 zákona o pobytu cizinců). Předstih musí být dostatečný k tomu, aby se mohl ochránce kvalifikovaně rozhodnout o tom, zda provede sledování nuceného návratu (výkonu vyhoštění) či nikoli. V případě, pokud se ochránce rozhodne sledování nuceného návratu uskutečnit, je policii stanovena povinnost poskytnout ochránci součinnost takovým způsobem, aby se mohl pověřený zaměstnanec Kanceláře veřejného ochránce práv nuceného návratu fakticky zúčastnit. Samotné náklady s monitoringem ponese ochránce (letenka pro pověřeného zaměstnance apod.).

Zároveň není fakticky možné, aby ochránce fakticky prováděl sledování (doprovod) všech případů nuceného navracení dle rámec Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES (např. v roce 2008 bylo fakticky vyhoštěno 337 cizinců) Ochránce tak bude na základě zjištěných poznatků monitorovat pouze vybrané případy.

Nezbytným předpokladem pro efektivní „sledování nuceného navracení“ je přístup Veřejného ochránce práv ke správním rozhodnutím, a totéž platí i o příslušných statistických datech (jde ostatně o obdobu mechanismu, který ve vztahu k řízení o udělení mezinárodní ochrany a UNHCR zakotvuje § 39 zákona o azylu). Jde tak v rámci zákona o pobytu cizinců o rozhodování v rámci řízení dle hlavy X (Správní vyhoštění) a hlavy XI (Zvláštní opatření namísto zajištění a zajištění cizince). Analýza dat obsažených ve správních a soudních rozhodnutích umožní Veřejnému ochránci práv zodpovědně posoudit dodržování standardů stanovených Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES a rovněž tak i poskytnout dotčeným subjektům kvalifikovanou a jedinečnou zpětnou vazbu k jejich rozhodování (ke sjednocení aplikační praxe apod.). Rozhodnutí budou ochránci zasílána elektronicky prostřednictvím datové schránky (§ 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů), což nebude znamenat žádné další náklady (ve formě poštovního apod.).

K bodu 338 - k § 180 odst. 6 písm. c)

Novelizační bod zohledňuje návrh úpravy institutu cestovního zdravotního pojištění v souvislosti s navrhovanou úpravou § 180i a § 180j.

K bodu 339 - k § 180a

Zrušení předmětného ustanovení je důsledkem skutečnosti, že institut zastupování členských států při vydávání krátkodobých víz je komplexně upraven článkem 8 Nařízení

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

K bodu 340 - k § 180e

Navrhované ustanovení zajišťuje realizaci opatření stanoveného v článku 32 odst.3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), tj. realizaci práva cizince, kterému byla zamítnuta žádost o udělení krátkodobého víza, na přezkoumání důvodů jeho neudělení, a to v souladu s vnitrostátní právní úpravou. Obdobná úprava by měla být stanovena i pro případy prohlášení víza za neplatné či zrušení jeho platnosti, a to včetně určení orgánu oprávněného takové případy posuzovat.

Pro úplnost se uvádí, že obdobný institut, tj. nové posouzení důvodů odepření vstupu na území (viz stávající znění § 180e zákona o pobytu cizinců) byl do zákona o pobytu cizinců zapracován zákonem č. 161/2006 Sb., a to s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). Institut nového posouzení důvodů odepření vstupu zůstává zachován i nadále. S ohledem na podobnost tohoto institutu v oblasti víz a v oblasti podmínek vstupu, která byla opakovaně zdůrazněna během projednávání na pracovních skupinách Rady EU (podobnost formulářů, důvodů pro zamítnutí atd.), byl v praxi osvědčený institut nového posouzení důvodů (odepření vstupu na území) uplatněn i v případech zamítnutí víza, prohlášení víza za neplatné nebo jeho zrušení.

Vízový kodex v žádném směru nezavazuje členské státy k přijetí obdobného institutu pro případy neudělení dlouhodobého víza. Nicméně situace, kdy žadatel o udělení krátkodobého víza by byl oprávněn požádat o posouzení důvodů neudělení víza, aniž by obdobné právo bylo přiznáno i žadateli o udělení dlouhodobého víza, by zcela nepochybně bylo nevyvážené a diskriminační. Navíc pro účely žádosti o dlouhodobá víza je nutné předložit často mnohem více náležitostí, posouzení žádosti trvá podstatně delší dobu a správní poplatek za žádost o udělení tohoto typu víza je také vyšší. Na základě výše uvedeného se proto považuje za žádoucí umožnit nové posouzení důvodů i žadatelům o dlouhodobé vízum při jeho zamítnutí.

Pro uplatnění požadavku na nové posouzení důvodů v případě neudělení krátkodobého či dlouhodobého víza byla stanovena lhůta, která je obdobná jako je tomu v případě podání odvolání ve smyslu správního řádu. Příslušný správní orgán by takové podání měl vyřídit ve lhůtě do 30 dnů ode dne jeho doručení.

Příslušným orgánem k vyřízení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza bude Ministerstvo zahraničních věcí, resp. Ministerstvo vnitra, pokud byla žádost o vízum podána na hraničním přechodu, a v případě neudělení dlouhodobého víza Ředitelství služby cizinecké policie. Je založena možnost, aby své rozhodnutí změnil nebo zrušil orgán, který ve věci rozhodl, pokud žádosti o nové posouzení důvodů v plném rozsahu vyhoví. Úprava vychází ze skutečnosti, že autoremedura je upravena v části čtvrté správního řádu v § 156 odst. 2. Pokud bylo k žádosti o vízum uplatněno stanovisko policie nebo zastupitelského úřadu, platí i pro nové posouzení neudělení víza ustanovení § 57 odst. 4, dle kterého se toto stanovisko žadateli ani jeho zástupci nepřístupňuje.

V případě, kdy budou shledány důvody pro změnu původního rozhodnutí, tj. např. pro udělení víza, příslušný orgán bezodkladně udělí vízum, resp. umožní vstup na území České republiky.

K bodu 341 - k § 180i a § 180j

K § 180i

K odstavci 1

Úprava požadavků na zdravotní pojištění cizince po dobu jeho pobytu na území České republiky se řídí Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), tedy přímo použitelným předpisem EU..

K odstavci 2

Navrhovaná úprava řeší případy, kdy cizinec je na území České republiky pro potřeby úhrady jemu poskytnuté zdravotní péče pojištěn podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, úhrada je mu poskytována na základě mezinárodní smlouvy nebo cizinec jednoznačně prokáže, že jemu poskytnutá zdravotní péče bude uhrazena jiným způsobem (úhrada přímou platbou, na základě pozvání apod.); v těchto případech se nevyžaduje, aby byl cizinec duplicitně pojištěn ještě způsobem, jeho požadavky jsou stanoveny vízovým kodexem.

Navrhovaná úprava současně umožňuje, aby cizinec, který z objektivních a prokazatelných důvodů (tedy důvodů, které nemůže sám ovlivnit), nemohl pojištění sjednat na území státu svého pobytu, nebo cizinec uvedený v § 42b odst. 3 sjednal cestovní zdravotní pojištění na území České republiky neprodleně po svém příjezdu; lhůta je stanovena konkrétně, a to třemi dny od data příjezdu na území České republiky. Tato úprava vychází z čl. 15 odst. 5 vízového kodexu.

Navrhovaná úprava přitom současně výslovně stanoví případy, kdy se předložení dokladu o uzavření cestovního zdravotního pojištění nevyžaduje, což je úprava zcela standardní a obvyklá v rámci členských států EU; okruhy osob vyňatých z povinnosti předložit doklad o uzavření cestovního zdravotního pojištění jsou vymezeny jednak posouzením věci zastupitelským úřadem, který od povinnosti předložit doklad upustí při udělení zvláštního nebo diplomatického víza, zájmem České republiky na pobytu cizince na jejím území.

K odstavci 3

Navrhovaná úprava stanoví pravidla pro stanovení výše úhrady zdravotní péče poskytnuté cizinci na území České republiky, převoz nemocného nebo převoz tělesných ostatků mimo území České republiky, a to v souladu s výší těchto úhrad, hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění, tedy na základě seznamu zdravotních výkonů s bodovými hodnotami.

K § 180j

K odstavci 1

Navrhovaná úprava stanoví rozsah zdravotní péče, jejíž úhrada musí být zajištěna cestovním zdravotním pojištěním uzavřeným cizincem pro účely jejího poskytnutí na území České republiky, přičemž se nejedná výlučně o neodkladnou péči, ale také o dopravní výkony s jejím poskytováním spojené a případný převoz těla zemřelého mimo území České republiky.

Současně je stanovován minimální limit pojistného plnění (60 000 EUR), který vychází z dlouholetých zkušeností zdravotnických zařízení a zdravotních pojišťoven se zajišťováním úhrad poskytnuté zdravotní péče a jejich vymáháním.

K odstavci 2

Navrhované ustanovení vymezuje okruh pojišťoven, u kterých je možné sjednat cestovní zdravotní pojištění, a to jak na území České republiky, tak v cizině; toto vymezení se týká oprávnění provozovat tento druh pojištění, a tedy nést odpovědnost za podnikání v tomto oboru. Současně také umožňuje určitou míru prověření schopnosti dostát závazkům z uzavřeného pojištění, cizince přitom neomezuje ve výběru pojišťovny a specifických podmínkách uzavření pojistné smlouvy.

K odstavci 3

Rovněž pro pobyt nad 90 dnů jsou obdobně jako v § 180i odst. 2 stanoveny případy, kde se předložení dokladu o uzavření cestovního zdravotního pojištění nevyžaduje, a to shodně v případech, pokud je zdravotně pojištěn v systému veřejného zdravotního pojištění, pokud jsou náklady zdravotní péče hrazeny na základě mezinárodní smlouvy nebo pokud cizinec prokáže, že je zdravotní péče hrazena jiným způsobem.

K odstavci 4

Navrhované ustanovení výslovně zakládá povinnost sjednat cestovní zdravotní pojištění tak, aby pojistné krylo rovněž úhradu zdravotní péče poskytnuté cizinci na základě zdravotní stavu, který vznikl v přímé souvislosti s úmyslným jednáním, zaviněním nebo spoluzaviněním pojištěného nebo v důsledku požití alkoholu, omamných nebo psychotropních látek pojištěným. V těchto případech nelze zatěžovat zdravotnické zařízení vymáháním převážně vysokých nákladů poskytnuté zdravotní péče na cizinci a zatěžovat tak zdravotnické zařízení, popřípadě snižovat možnost skutečného získání těchto vynaložených prostředků.

K odstavci 5

Obdobně jako v § 180i odst. 3 se stanoví pravidla pro stanovení výše úhrady zdravotní péče poskytnuté cizinci na území České republiky, převoz nemocného nebo převoz tělesných ostatků mimo území České republiky, a to v souladu s výší těchto úhrad, hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění, tedy na základě seznamu zdravotních výkonů s bodovými hodnotami.

K odstavci 6

Navrhovanou úpravou se cizinci umožňuje předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění na dobu prvních 90 dnů svého pobytu na území České republiky ve smyslu vízového kodexu; cestovní zdravotní pojištění ve smyslu odstavce 1 (tedy individuální pojištění ve stanoveném pojistném rozsahu) je cizinec povinen uzavřít před uplynutím 90 dnů doby pobytu.

K bodu 342 – k § 180k

Návrh zákona ukládá další úkoly obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Jedná se o úkoly technického charakteru (pořízení biometrických otisků). V souladu se standardem obvyklým v jiných právních předpisech se ve společných ustanoveních stanoví, že jde o přenesenou působnost.

K bodu 343 – k § 182 odst.1 písm. b)

V návaznosti na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) se navrhuje provést úpravu zmocnění k vydání vyhlášky, která stanovuje okruh cizinců oprávněných pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě letištního průjezdního víza.

K bodu 344 – k § 182 odst.1 písm. f)

V návaznosti na navrhovanou úpravu § 53 odst. 1, podle níž má cizinec v zásadě podávat žádost o udělení dlouhodobého víza pouze na zastupitelském úřadu ve svém „domovském“ státě, se v souladu s tímto ustanovením zmocňuje Ministerstvo vnitra vydat vyhlášku, která stanoví pro cizince výjimku z této povinnosti. Oproti dnešnímu stavu, kdy vyhláška stanoví, kdo může podat žádost pouze ve svém „domovském“ státě, bude vyhláška nově upravovat, kdo naopak může podat žádost i mimo svůj „domovský“ stát.

K bodu 345 – k § 182 odst.1 písm. g) až i)

Navrhovanými ustanoveními je Ministerstvo vnitra zmocněno k vydání právního předpisu, kterým budou stanoveny technické podmínky a postup při pořizování ověřovacích otisků prstů, podrobnosti při pořizování biometrických údajů a podpisu cizince pro účely vydání průkazu o povolení k pobytu obecním úřadem obce s rozšířenou působností a vzor tiskopisu protokolu, který je zpracováván v souvislosti s pořizováním těchto biometrických údajů a podpisu. Prováděcím předpisem tak budou vymezeny postupy a náležitosti, umožňující jednotným způsobem pořídit ověřovací otisky prstů, a to i v případech anatomických nebo fyziologických zvláštností rukou cizince, pořídit biometrické údaje a podpis cizince a současně případně vyznačit pro účely vydání průkazu o pobytu k pobytu případné zvláštnosti jejich pořízení nebo důvody nemožnosti jejich pořízení, zajistit poučení cizince o účelu a lhůtách zpracování těchto údajů i podmínky jejich následné kontroly při zpracování v průkazu o povolení k pobytu.

K bodu 346 - k § 182a odst.3

V souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES se pro účely vydávání modrých karet EU (viz návrh § 42j zákona o pobytu cizinců) ukládá Ministerstvu práce a sociálních věcí povinnost vyhlášovat Sdělením ve Sbírce zákonů průměrnou hrubou roční mzdu v České republice. Průměrná hrubá roční mzda doposud nebyla stanovována.

K čl. II**K přechodným ustanovením**

Přechodná ustanovení řeší otázku řízení zahájených před účinností navrhovaného zákona tak, že tato řízení budou dokončena podle zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do dne nabytí účinnosti navrhovaného zákona, a výslovně ponechávají v platnosti průkazy o povolení k pobytu vydané před nabytím účinnosti navrhovaného zákona.

Opatření pod bodem 3 souvisí se změnou názvu dokladu vydávaného k přechodnému pobytu na území České republiky rodinným příslušníkům občanů Evropské unie, kteří sami nejsou občany Evropské unie. Ke změně názvu dokladu dochází v souvislosti s tím, že Evropská Komise v lednu 2009 vydala hodnotící zprávu k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Změna názvu dokladu je současně upravena i v návrhu.

K ČÁSTI DRUHÉ – Změna zákona o azylu

K bodům 1 a 2 - k § 2 odst. 8 a § 2 odst. 9 a 10

Definice pronásledování, resp. vážné újmy, tj. důvodů pro udělení azylu či doplňkové mezinárodní ochrany v zákoně o azylu, byla dlouhodobě kritizována zejména nevládním sektorem za to, že neobsahuje některé z definičních znaků a nedošlo tak k řádné implementaci kvalifikační směrnice. Chybělo zde zejména konstatování, že nejen pronásledování, ale i nebezpečí vážné újmy je nutné posuzovat ve vztahu k jednání soukromých subjektů, pokud země státní příslušnosti žadatele o mezinárodní ochranu není schopna či ochotna takovému jednání zabránit. Rovněž otázka možnosti vnitřního přesídlení a jeho posuzování v rámci řízení o mezinárodní ochraně nebyla upravena jednotně pro oba typy mezinárodní ochrany. Nová úprava definic pronásledování i vážné újmy doplňuje všechny jejich definiční znaky a celou úpravu přehledňuje.

K bodům 3 až 6 - k názvu Hlavy II; § 3 odst. 4; § 3c až 3f, § 3g

Postupy a podmínky udělování krátkodobých víz bude po vstupu v platnost upravovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení také taxativně stanoví typy krátkodobých víz. Krátkodobým vízem jsou podle vízového kodexu víza pro průjezd přes území členských států (schengenská spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 3 měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období.

Z tohoto důvodů nelze v zákoně o azylu ponechat vstupní vízum jakožto samostatný typ krátkodobého víza (vízový kodex takový typ víza nezná). Kromě názvu tohoto víza, vízový kodex ani co do obsahu či účelu neupravuje obdobný typ víza, který je možné vydat na území členských států či pro účely podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

„Vstupní vízum“ se proto v celém zákoně o azylu navrhuje nahradit „osvědčením“, které není krátkodobým vízem ani z formální ani z obsahové stránky.

K bodu 7 - k § 8 písm. a)

Rozšiřuje se příslušnost ministerstva k vedení dalších typů specifických řízení, vedených v souvislosti s řízením o mezinárodní ochraně. Nové typy řízení nebyly oproti jiným typům řízení, detailně uvedeným, doposud zahrnuty mezi řízení ve věci mezinárodní

ochrany, čímž zákon vzbuzoval pochybnosti o tom, zda se na jejich řízení aplikuje zákon o azylu či správní řád jako norma obecná. Z toho důvodu je třeba i tato řízení do výčtu tohoto paragrafu zahrnout.

K bodu 8 - k § 8 písm. b)

Mění se nepříliš vhodná formulace. Ministerstvo v případě každé (poprvé) podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany určuje v souladu s čl. 4 odst. 1 Nařízení Rady (ES) č. 343/2003, který členský stát je odpovědný za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. V případě, že existují indicie, že k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je příslušný jiný členský stát než Česká republika, ministerstvo postupem stanoveným v nařízení kontaktuje členský stát, o němž se domnívá, že by měl být odpovědný za posouzení žádosti podané v České republice. Teprve po obdržení odpovědi dožádaného členského státu může ministerstvo konstatovat, zda je k posouzení žádosti příslušný dožádaný členský stát nebo Česká republika.

Je tedy zřejmé, že pokud není nalezen jiný členský stát, který by byl příslušný k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané v České republice, je příslušným členským státem Česká republika. Stávající text § 8 písm. b) však evokoval poněkud jiný postup: Ministerstvo se rozhodne, že Česká republika není příslušná k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany a teprve poté prostřednictvím Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 určuje příslušný členský stát.

K bodu 9 - k § 9

Přidáním dalších typů řízení, které vede ministerstvo, by bylo nutné i do tohoto ustanovení přidat 3 nové specifické typy řízení. S ohledem na obsah ustanovení se jako vhodnější jeví zobecnění všech typů řízení na tzv. řízení vedená podle tohoto zákona.

K bodu 10 - k § 10 odst. 1

Úprava reaguje na správní praxi při podávání žádostí, kdy s ohledem na specifický cizinecký prvek nelze rozumně požadovat po žadatelích o udělení mezinárodní ochrany, aby sami, bez pomoci kvalifikované osoby a přítomnosti tlumočníka, byli schopni sami vyplnit celkem komplikovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, existující navíc pouze v českém jazyce. K sepsání žádosti dochází tudíž v rámci určitého pohovoru s žadatelem, za přítomnosti tlumočníka a kvalifikované osoby pracovníka ministerstva, který jednotlivé údaje na základě diktátu cizince do elektronického formuláře zapíše. Žádost je samozřejmě poté vytištěna, cizinec má možnost jejího přetlumočení a kontroly a tato se již v písemné podobě stane součástí spisového materiálu.

K bodu 11 - k § 10 odst. 3

Na základě výtek nevládního sektoru i správní zkušenosti přistoupil správní orgán k zavedení konkrétní lhůty, v jejímž rámci, tj. dostatečně předem (nejméně 2 pracovní dny), je cizinec informován o datu a místě konání sepsání žádosti. Úprava vychází ze skutečnosti, že informování žadatele s dostatečným předstihem může mít přitom zásadní vliv na realizaci procesních práv žadatele (zejména práva na právní pomoc v řízení), kterému se navrhovanou úpravou umožňuje dostatečně se připravit na právní úkon, kontaktovat i pro tyto účely včas

svého právního zástupce apod. V souvislosti s pevným zakotvením lhůty ustanovení rovněž zavádí povinnost cizince se k takto naplánovanému správnímu úkonu dostavit.

K bodům 12 a 13 - k § 10b nadpis; § 10b

Dochází ke zpřesnění stávající formulace. Doprava neprobíhá do příslušného členského státu, ale na hraniční přechod příslušného členského státu. Zajišťovat dopravu do vnitrozemí členského státu není Česká republika povinna. Se vstupem České republiky do Schengenského prostoru hraniční přechody nezanikly, pouze se na nich nevykonává hraniční kontrola.

K bodu 14 - k § 13 odst. 2 písm. d) a § 14b odst. 2 písm. d)

Legislativně-technická reakce na vložení nových odstavců do § 2.

K bodu 15 - k § 13 odst. 2 písm. e)

Rozšíření typu/počtu rodinných příslušníků, kterým lze z důvodů hodných zvláštního zřetele udělit azyl. Mění se tak postup, jakým dochází k legalizaci pobytu těchto osob na území, když dosud byl využíván zejména institut humanitárního azylu. V praxi se ukázalo problematické rozhodování případů, kdy jednomu ze sourozenců je udělen například humanitární azyl a vzhledem k dosavadnímu zákonnému výčtu rodinných příslušníků nebylo možné na takto udělený azyl navázat jeho nezletilé svobodné sourozence. Je vycházeno z předpokladu, že i nezletilí svobodní sourozenci mají v těchto případech právo na sloučení s celou rodinou, a proto se navrhuje rozšířit výčet rodinných příslušníků s tím, že zůstane zachováno individuální posuzování existence důvodů hodných zvláštního zřetele. Vzhledem k tomu, že jde pouze o změnu způsobu legalizace pobytu těchto osob na území, nebude mít navrhovaná úprava vliv na systém veřejného zdravotního pojištění, neboť tyto osoby do systému vstupovaly z jiného titulu.

K bodu 16 - k § 14b odst. 2 písm. e)

Rozšíření typu/počtu rodinných příslušníků, kterým lze z důvodů hodných zvláštního zřetele udělit doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny. Mění se tak postup, jakým dochází k legalizaci pobytu těchto osob na území, když dosud byl využíván zejména institut humanitárního azylu. V praxi se ukázalo problematické rozhodování případů, kdy jednomu ze sourozenců je udělena doplňková ochrana z důvodu existence vážné újmy a vzhledem k výčtu rodinných příslušníků nebylo možné na takto udělenou doplňkovou ochranu navázat jeho nezletilé svobodné sourozence. Je vycházeno z předpokladu, že i nezletilí svobodní sourozenci mají v těchto případech právo na sloučení s celou rodinou, a proto se navrhuje rozšířit výčet rodinných příslušníků s tím, že zůstane zachováno individuální posuzování existence důvodů hodných zvláštního zřetele. Vzhledem k tomu, že jde pouze o změnu způsobu legalizace pobytu těchto osob na území, nebude mít navrhovaná úprava vliv na systém veřejného zdravotního pojištění, neboť tyto osoby do systému vstupovaly z jiného titulu.

K bodu 17 - k § 18 písm. d)

Navrhovaná změna v § 18 písm. d) reaguje na skutečnost, že osobě požívající

doplňkové ochrany se bude pobyt na území České republiky povolovat. Současně je však upravována situace, kdy by například o povolení pobytu nebylo rozhodnuto včas, a tedy vazbou k ustanovení § 53a odst. 4 je upřesněno, že i v případě, kdy Ministerstvo vnitra nerozhodne o žádosti během doby, na kterou je doplňková ochrana udělena, je cizinec osobou požívající doplňkové ochrany (do nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva o prodloužení).

K bodům 18 a 19 - k § 20 odst. 1 písm. c) a § 20 odst. 2

Nová úprava ustanovení reaguje na rozšíření výčtu typů řízení o řízení o prodloužení doplňkové ochrany. Skutečnost, že osoba žádající o prodloužení doplňkové ochrany nebyla v zákoně o azylu narozdíl od ostatních označena výslovně za účastníka řízení, vzbuzovala určité pochybnosti, jaký zákon se na její postavení má aplikovat.

Dále dochází k odstranění odstavce 2, kdy namísto ustanovení o možnosti nechat se zastupovat bude platit obecná úprava ve správním řádu. Druhá věta odstavce 2 se přesouvá systematicky k doručování do § 24a odst. 3.

K bodu 20 - k § 22 odst. 1

Zpřesnění ustanovení s cílem vymezit oblast komunikace žadatele o udělení mezinárodní ochrany, na kterou mu ministerstvo bezplatně poskytne tlumočníka. Příliš obecné a vágní ustanovení o poskytnutí bezplatného tlumočníka žadateli po celou dobu řízení vzbuzovalo dojem, že tento by měl být poskytnut (a to na náklady státu) žadateli nepřetržitě, za účelem pokrytí všech jeho komunikačních potřeb, a nikoliv pouze v souvislosti s vedeným správním řízením. Toto někteří žadatelé po ministerstvu dokonce vyžadovali a s ohledem na znění zákona byla složitá argumentace, proč to není možné. Nová úprava zcela jasně vymezuje, pro jaké účely lze bezplatné tlumočení poskytnout.

K bodu 21 - k § 23 odst. 1

Přidání možnosti provedení pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany i u zjevně nepřipustných žádostí. Dosavadní právní úprava v podstatě zakazovala správnímu orgánu provést pohovor v případech, kdy lze uvažovat o zastavení řízení pro nepřipustnost žádosti. Vzhledem ke skutečnosti, že u některých případů nepostačují pro rozlišení připustnosti či nepřipustnosti žádosti informace, uvedené v samotné žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a je třeba tyto doplnit, umožňuje nová úprava v důvodných případech provedení pohovoru s tím, že řízení o žádosti se i tak při shledání zákonných důvodů může zastavit z důvodu její nepřipustnosti.

K bodu 22 - k § 23 odst. 2

Na základě výtek nevládního sektoru i správní zkušenosti přistoupil správní orgán k zavedení konkrétní lhůty, v jejímž rámci, tj. dostatečně předem (nejméně dva pracovní dny), je cizinec informován o datu a místu konání pohovoru. Úprava vychází ze skutečnosti, že informování žadatele s dostatečným předstihem může mít přitom zásadní vliv na realizaci procesních práv žadatele (zejména práva na právní pomoc v řízení), kterému se navrhovanou úpravou umožňuje dostatečně se připravit na právní úkon, kontaktovat i pro tyto účely včas svého právního zástupce apod.

K bodům 23 a 24 – k § 24 odst. 3 a § 24 odst. 4 a 5

Vypouštějí se odstavce 4 a 5, kde bude platit úprava správního řádu; narovnává se úprava lhůt pro vyzvednutí písemnosti v souladu se správním řádem.

K bodu 25 – k § 24a odst. 3

Doplnění odstavce 3 souvisí se změnou provedenou v § 20 odst. 2, odkud byla věta přesunuta.

K bodu 26 - k § 31a

S ohledem na nejasnosti je třeba jednoznačně zakotvit, doručení které osobě je rozhodující pro nabytí právní moci rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Vzhledem k možnému ztíženému kontaktu právních zástupců s žadateli a jejich vzájemné jazykové bariéry a skutečnosti, že ze samotného pravomocného rozhodnutí vyplývají závažné povinnosti i práva pouze žadateli o mezinárodní ochranu samotnému, resp. účastníku řízení (nemusí jít vždy jen o žadatele), mělo by právě doručení účastníku řízení, prováděné za přítomnosti tlumočníka, ke kterému je navíc jeho právní zástupce vždy přizván, způsobit pravomocnost a účinnost rozhodnutí.

K bodu 27 - k § 32 odst. 4

Změna ustanovení zákona co do konkrétního stanovení příslušnosti soudů reaguje na případy osob, které ač kdysi učinily prohlášení o mezinárodní ochraně v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, nyní tam již nepobývají, žádají například o prodloužení doplňkové ochrany a je tak nelogické, aby i v tomto případě byla dána stále stejná soudní příslušnost.

K bodu 28 - k § 41 odst. 3

Vzhledem ke skutečnosti, že je to ministerstvo, nikoliv policie, kdo rozhoduje o udělení či odnětí azylu, a má tudíž nejaktuálnější informace o trvání tohoto pobytového statusu a případné povinnosti cizince vycestovat do země původu, mělo by být ministerstvo tím, kdo bude po dobu trvání statusu azylanta uschovávat cestovní doklad tohoto azylanta. Po skončení statusu bude s dokladem nakládáno jako ve všech ostatních případech, tj. bude předán cizinecké policii a po odnětí nebo zániku azylu může být cestovní doklad, jehož platnost skončila, vrácen státu, který jej vydal, jako doklad nalezený na území České republiky.

K bodu 29 - k § 42 odst. 4

Vzhledem k tomu, že finanční příspěvek podle tohoto odstavce se poskytuje namísto stravy, která se poskytuje pouze žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, kteří fyzicky pobývají v azylovém zařízení, režim vyplácení příspěvku by měl být stejný jako režim poskytování stravy, tj. bude náležet jen za dobu, kdy je žadatel o udělení mezinárodní ochrany v azylovém zařízení skutečně ubytován.

K bodu 30 - k § 42 odst. 7

Ve zcela mimořádných situacích by mělo mít Ministerstvo vnitra možnost vyplatit jednorázový finanční příspěvek i žadateli o udělení mezinárodní ochrany. Tímto mimořádným příspěvkem by bylo možné řešit výjimečnou situaci úmrtí rodinného příslušníka žadatele o udělení mezinárodní ochrany, která je spojena s okamžitými mimořádnými finančními výdaji. Tyto situace nelze s ohledem na specifické postavení žadatelů řešit v rámci stávajícího dávkového systému (z něhož jsou žadatelé vyloučeni).

K bodu 31 - k § 46 odst. 1 písm. c)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) taxativně stanoví typy krátkodobých víz. Krátkodobým vízem jsou podle vízového kodexu víza pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 3 měsíce během jakéhokoliv šestiměsíčního období.

Z tohoto důvodu nelze v zákoně o azylu ponechat vstupní vízum ani vízum za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany jakožto samostatné typy krátkodobého víza (vízový kodex takové typy víz nezná). Kromě názvu těchto víz, vízový kodex ani co do obsahu či účelu neupravuje obdobné typy víza, které je možné vydat na území členských států či pro účely podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odstraňuje se proto z celého textu zákona institut víza za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany (a vstupního víza).

K bodu 32 - k § 46a odst. 5

V souvislosti s transpozicí návratové směrnice a v reakci na judikaturu zejména Evropského soudu pro lidská práva se v zákoně o pobytu cizinců přistoupilo k zalhůtování soudů v případě přezkumu zajištění cizinců v zařízeních pro zajištění cizinců. Vzhledem k tomu, že i v § 46a zákona o azylu jde o situaci obdobnou zajištění s podobným režimem, navrhuje se stejné zalhůtování jako v zákoně o pobytu cizinců. S touto změnou souvisí i změny v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, které by mělo zpracovat Ministerstvo spravedlnosti do samostatné novely tohoto zákona, které tuto lhůtu učiní realizovatelnou.

Výslovně se upravuje postup v případě, že soud rozhodne v řízení podle soudního řádu správního o zrušení rozhodnutí o povinnosti setrvat v přijímacím středisku do vycestování z území. V takovém případě soud zároveň věc vrací Ministerstvu vnitra k dalšímu projednání. V zájmu zabránění neodůvodněnému prodlužování omezení osobní svobody cizince musí Ministerstvo vnitra vydat nové rozhodnutí nejpozději do tří dnů od nabytí právní moci rozsudku soudu, jinak musí být cizinci umožněno opustit přijímací středisko.

K bodům 33 a 34 - k § 50a odst. 1

Dosavadní znění ustanovení § 50a odst. 1 zákona o azylu umožňuje poskytnutí jednorázového finančního příspěvku ve výši životního minima výlučně azylantům, kterým „bylo jako žadatelům o udělení mezinárodní ochrany poskytováno kapesné“, což je v praxi zcela nevýznamný počet osob, neboť dnes se žadatelům kapesné již téměř nevyplácí, a to s přihlédnutím k § 42 odst. 4 zákona o azylu (pokud je poskytován finanční příspěvek na stravu, kapesné žadateli nenáleží). V praxi se tak dlouhodobě prokazuje, že ustanovení § 50a odst. 1 zákona o azylu není efektivní regulací a nenaplnuje svůj původní záměr překlenout první počáteční období, než bude mít azylant zajištěn pravidelný příjem ze sociálního systému (matky s dětmi, azylanti v důchodovém věku apod.) nebo jiných zdrojů (zaměstnání apod.).

Zároveň nejružnějším skupinám azylantů není kapesné vypláceno vůbec (přesídlenci, azylanti ze zařízení pro zajištění cizinců) a tyto skupiny rovněž na finanční příspěvek nedosáhnou. Příspěvek je zároveň omezen pouze na azylanty a nikoli na osoby požívající doplňkové ochrany. Přitom tato kategorie se v kvalitativně nové situaci po udělení doplňkové ochrany potýká se stejnými problémy jako azylanti. Z uvedených důvodů je proto nově navrhováno, aby společně s rozšířením vyplácení finančního příspěvku i na osoby požívající doplňkovou ochranu bylo vyplácení finančního příspěvku spojeno také s jinou situací (podmínkou), než je vyplácení kapesného. Současně jsou vytvořeny právní podmínky pro přiznání příspěvku přesídlencům a azylantům umístěným v zařízeních pro zajištění cizinců a osobám požívajícím doplňkové ochrany, neboť i tyto se po získání kvalitativně nového statusu potýkají po přechodnou dobu se stejnými problémy jako azylanti.

K bodu 35 - k § 52

V důsledku navrhovaných četných úprav se ustanovení § 52 navrhuje nově upravit.

Navrhované drobné změny v názvu povolení k pobytu korespondují se změnou názvu vydávaného dokladu, které se v souladu s jednotným vzorem podle Nařízení Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení Rady (ES) č. 380/2008, nazývá povolení k pobytu. V souladu s termínem užívaným v zákoně o pobytu cizinců se zavádí termín průkaz o povolení k pobytu.

Dále se pokračuje v jednotnosti přístupu k osobám požívajícím mezinárodní ochrany, kdy v otázce pobytu a průkazu přechází další kompetence z policie na ministerstvo.

K písm. d) Vzhledem k větší časové náročnosti výroby a personalizace průkazu o povolení k pobytu (viz odůvodnění k ustanovení § 59) ve formě karty s integrovaným nosičem dat se mění lhůta pro podání žádosti o prodloužené platnosti průkazu o povolení k pobytu azylanta z dosavadní lhůty neurčité. Nově tato lhůta činí 90 dní, a to před uplynutím platnosti průkazu. Dalším důvodem je zajistit, že azylant na území České republiky bude mít vždy platný průkaz o povolení k pobytu, který bude navazovat na ten předešlý a to proto, že azylant nemusí vlastnit cestovní doklad a průkaz o povolení k pobytu je tak jeho jediným průkazem totožnosti a oprávněnosti pobytu na území.

Pro účely ověření pravosti průkazu o povolení k pobytu nebo ověření totožnosti se v nových písmenech h), i) a j) zavádí povinnosti azylanta strpět porovnání biometrických údajů prostřednictvím technického zařízení umožňujícího srovnání aktuálně zobrazených biometrických údajů osoby požívající mezinárodní ochrany s biometrickými údaji zpracovanými v nosiči dat nebo v případě pochybností v souvislosti s jednoznačným zjištěním totožnosti azylanta s údaji vedenými policií podle tohoto zákona strpět snímání tzv. ověřovacích otisků prstů.

Doplňuje se i povinnost azylantů převzít vyrobený průkaz o povolení k pobytu.

K bodu 36 - k § 53a a 53b

K § 53a

Změny v § 53a reflektují jednak změny související se zaváděním biometrických průkazů o povolení k pobytu v souvislosti s Nařízením Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení Rady (ES) č. 380/2008, a jednak se snaží vyrovnat se s existující

judikaturou Nejvyššího správního soudu ohledně nejasnosti povahy lhůty k podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Důsledkem je celkové zpřesnění procesu prodlužování doplňkové ochrany.

Navrhované ustanovení koresponduje se změnou názvu vydávaného dokladu, které se v souladu s jednotným vzorem podle výše uvedeného nařízení nazývá povolení k pobytu. Dosavadní průkaz oprávnění k pobytu osob požívajících mezinárodní ochrany se bude nově nazývat průkaz o povolení k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany.

Do odstavce 4 se částečně přesouvá část odstavce 1 a řeší se situace, kdy ministerstvo nerozhodne o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany v době, kdy doplňková ochrana trvá. Platí stále princip, že povolení pobývat na území se prodlužuje až do doby rozhodnutí ministerstva (fikce platnosti pobytu). Za platný se bude rovněž považovat i průkaz o povolení k pobytu. Vzhledem k tomu, že již nebude možné provádět změny do průkazu, aniž by došlo k vydání nového průkazu, bude se dosavadní průkaz považovat za platný do doby rozhodnutí ministerstva.

V odstavci 5 se zavádí povinnost dostavit se po doručení rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany pro účely vydání nového průkazu o povolení k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany na obecní úřad obce s rozšířenou působností k pořízení biometrických údajů.

Doplňuje se i povinnost převzít vyrobený průkaz o povolení k pobytu.

K § 53b

Obdobně jako u azylantů navrhované změny v názvu povolení k pobytu korespondují se změnou názvu vydávaného dokladu, které se v souladu s jednotným vzorem podle Nařízení Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení Rady (ES) č. 380/2008, nazývá povolení k pobytu. V souladu s termínem užívaným v zákoně o pobytu cizinců se zavádí termín průkaz o povolení k pobytu.

Dále se pokračuje v jednotnosti přístupu k osobám požívajícím mezinárodní ochrany, kdy v otázce pobytu a průkazu přechází další kompetence z policie na ministerstvo.

Pro účely ověření pravosti průkazu o povolení k pobytu nebo ověření totožnosti se zavádí povinnosti osoby požívající doplňkové ochrany strpět porovnání vlastních (fyzických) biometrických údajů s údaji obsaženými v průkazu o povolení k pobytu nebo v případě pochybností v souvislosti s jednoznačným zjištěním totožnosti s údaji vedenými policií podle tohoto zákona podobně jako je tomu u azylantů. Rovněž se zakládá povinnost strpět sejmutí tzv. ověřovacích otisků.

K bodu 37 - k § 56

Legislativně-technická reakce na úpravu jednotného názvu povolení k pobytu jak pro azylanta, tak pro osobu požívající doplňkové ochrany.

K bodu 38 – k názvu Hlavy VIII

Navrhované změny korespondují se změnou názvu vydávaného dokladu, které se v souladu s jednotným vzorem podle Nařízení Rady (ES) č. 380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, označuje jako povolení k pobytu, a to i v případě cizinců požívajících

doplňkové ochrany. V souladu s terminologií užívanou v zákoně o pobytu cizinců se zavádí pojem průkaz o povolení k pobytu.

K bodům 39 až 42 - k § 57 odst. 1, § 57 odst. 3, § 57 odst. 4 a § 57 odst. 5

K odstavci 1 – vzhledem ke skutečnosti, že průkazem žadatele o udělení mezinárodní ochrany může zcela logicky disponovat až osoba, která tímto žadatelem je, lze tak učinit až po zahájení samotného řízení, tj. po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Osoba, která teprve učinila úmysl o tuto ochranu požádat, žadatelem o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu ještě není. Třídenní lhůta byla ponechána pro výjimečné případy, kdy z nejrůznějších důvodů, zejména technických, nebo v případě nejasné totožnosti apod. není možné průkaz vydat bezprostředně při podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany samotné.

K odstavci 3 – v souvislosti se zrušením víza za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany bude dokladem prokazujícím oprávněnost pobytu na území průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany, a proto půjde o veřejnou listinu. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany bude oprávněn pobývat na území po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany (§ 72), je tedy zvolen stejný model jako v zákoně č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.

K odstavcům 4 a 5: V odstavci 4 se stanovuje, že do průkazu žadatele se namísto víza bude zapisovat doba jeho platnosti, která je dále určena v odstavci 5 na nejméně 60 dní s možností prodloužení. V souvislosti s povinností vydávat biometrická povolení k pobytu a vzhledem k prodlevě, která vzniká mezi rozhodnutím o udělení mezinárodní ochrany a výrobou průkazu, bude jako doklad o oprávněnosti pobytu na území v době po udělení mezinárodní ochrany do doby vydání průkazu o povolení k pobytu sloužit cestovní průkaz totožnosti. Důvodem je, že na rozdíl od „běžných“ legálně pobývajících cizinců, značná část osob požívajících mezinárodní ochrany nemá cestovní doklad a neměla by tedy doklad, kterým by se mohla do doby vydání povolení k pobytu prokazovat.

K bodu 43 - k § 58 odst. 3

Odstraňuje se neodůvodněná odchylka od správního řádu, resp. duplicita s ním.

K bodu 44 – k nadpisu Dílu 2 hlavy VIII

Základní mechanismus vydávání průkazu o povolení k pobytu je stejný jak pro azylanty tak pro osoby požívající doplňkové ochrany a z tohoto důvodu je stanoven shodně pro obě kategorie cizinců.

K bodům 45 a 46 - k § 59 a § 59a a 59b

K § 59:

Navrhované ustanovení představuje obecnou úpravu pro vydání průkazu o povolení k pobytu obsahujícího nosič dat s biometrickými údaji, která je obdobná úpravě v zákoně o pobytu cizinců pro cizince podle tohoto zákona. Průkaz o povolení k pobytu bude v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení č. 380/2008, vydáván jako samostatný doklad ve formě karty s integrovaným nosičem dat obsahujícím biometrické

údaje – údaje o zobrazení obličeje a otisky prstů. Průkaz o povolení k pobytu je veřejnou listinou.

Absence otisků prstů v průkazech o povolení k pobytu vydaných osobám mladším 6 let a osobám, u nichž z objektivních důvodů fyziologických nebo anatomických změn nelze pořídit otisky prstů, odpovídá úpravě v Nařízení Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení č. 380/2008.

Základní povinné údaje, které jsou zpracovány v průkazu o povolení k pobytu (jméno, příjmení, státní příslušnost, číslo dokladu, doba platnosti atd.) jsou stanoveny nařízením Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení č. 380/2008. Další údaje zapisované do průkazu o povolení k pobytu jsou stanoveny v ustanovení § 59 odst. 3. Rodné číslo je do průkazu o povolení k pobytu zapisováno v souladu s ustanovením § 15 písm. f) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, neboť tento průkaz je dokladem o rodném čísle ve smyslu citovaného zákona.

Změna formy průkazu o povolení k pobytu a zejména zavedení biometrických údajů představuje výraznou technologickou změnu v postupu vydávání průkazů o povoleních k pobytu, která vyžaduje zcela novou koncepci vydávání těchto dokladů.

Pořizování biometrických údajů je možné spolehlivě zajistit pouze prostřednictvím sofistikovaných technických zařízení (kabiny s fotografickou technikou a snímačem otisků prstů). Navrhované znění počítá s využitím kapacit uvedených technických zařízení, které byly instalovány na obecní úřady obcí s rozšířenou působností v souvislosti se zahájením vydávání cestovních dokladů s nosičem dat obsahující biometrické údaje státním občanům České republiky [zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 136/2006 Sb.]. V zájmu rovnoměrného zatížení obecních úřadů s rozšířenou působností se navrhuje umožnit pořízení biometrických údajů pouze na místně příslušném obecním úřadě s rozšířenou působností podle místa hlášeného pobytu cizince na území České republiky.

Personalizaci („vyplnění“) dokladů ve formátu samostatné karty s integrovaným nosičem dat obsahujícím biometrické údaje v zásadě nelze zajistit stávajícím decentralizovaným způsobem, tedy místně příslušným orgánem rozhodujícím o vydání povolení k pobytu. Průkazy o povolení k pobytu tak budou personalizovány centrálně.

Nově navržený postup pro vydání průkazu povolení k pobytu obecně zahrnuje následující kroky:

- udělení mezinárodní ochrany,
- žádost o vydání průkazu s doložením skutečností,
- pořízení biometrických údajů na obecním úřadu s rozšířenou působností, předání veškerých údajů centrálnímu pracovišti (osobní účast azylanta/osoby požívající doplňkové ochrany),
- výroba a personalizace dokladu, předání vyhotovených dokladů příslušnému orgánu,
- převzetí průkazu.

Při prodloužení platnosti povolení k pobytu, prodloužení platnosti průkazu k pobytu, vydání nového průkazu v případě změn údajů, ztráty, zničení průkazu apod. se vždy vydá nový doklad a uplatní obdobný postup jako při vydání dokladu prvního.

Lhůta pro vydání povolení k pobytu se s ohledem na nutnost předání údajů centrálnímu pracovišti a zpětnému předání dokladů na příslušný orgán navrhuje stanovit v délce 30 dnů ode dne pořízení biometrických prvků obecním úřadem obce s rozšířenou působností (tedy zpracovatelsky shodný postup a lhůty pro výrobu vlastního dokladu, jako je tomu u cestovních dokladů obsahujících nosič dat s biometrickými údaji, které jsou vydávány státním občanům České republiky).

Obdobně jako v případě cestovního dokladu podle § 61 se zavádí oprávnění azyllanta, resp. osoby požívající doplňkové ochrany požádat o ověření funkčnosti nosiče dat a správnosti osobních údajů zpracovaných ve vydávaném průkazu o jeho držiteli, včetně údajů biometrických, při převzetí průkazu (odst. 9), jakož i oprávnění kdykoli požádat o ověření funkčnosti nosiče dat (odst. 10).

S přihlédnutím k povaze biometrických údajů a zvláštnímu právnímu režimu bezpečnosti jejich zpracovávání je zákonem výslovně stanoven účel, pro který lze biometrické údaje výlučně využívat. Využití biometrických údajů se omezuje pouze na případy ověřování pravosti průkazu o povolení k pobytu a ověření totožnosti cizince. Zpracování údajů je možné pouze způsobem uvedeným v zákoně.

Navrhovanými ustanoveními odstavce 13 je Ministerstvo vnitra zmocněno k vydání právního předpisu, kterým budou stanoveny technické podmínky a postup při pořizování ověřovacích otisků prstů, podrobnosti při pořizování biometrických údajů a podpisu cizince pro účely vydání průkazu o povolení k pobytu obecním úřadem obce s rozšířenou působností a vzor tiskopisu protokolu, který je zpracováván v souvislosti s pořizováním těchto biometrických údajů a podpisu. Prováděcím předpisem tak budou vymezeny postupy a náležitosti, umožňující jednotným způsobem pořídit ověřovací otisky prstů, a to i v případech anatomických nebo fyziologických zvláštností rukou cizince, pořídit biometrické údaje a podpis cizince a současně případně vyznačit pro účely vydání průkazu o pobytu k pobytu případné zvláštnosti jejich pořízení nebo důvody nemožnosti jejich pořízení, zajistit poučení cizince o účelu a lhůtách zpracování těchto údajů i podmínky jejich následné kontroly při zpracování v průkazu o povolení k pobytu. Zmocnění k vydání prováděcího předpisu je obdobné jako zmocnění v zákoně o pobytu cizinců, neboť v praxi se bude jednat o shodné postupy a zpracovatelské úkony.

K § 59a

Navrhovaným ustanovením se stanoví doba platnosti průkazu o povolení k pobytu vydávaného azyllantovi (obecně 10 let, osobě mladší 15 let se vydává průkaz s dobou platnosti 5 let) nebo osobě požívající doplňkové ochrany (doba, po kterou je povolen pobyt na území). Současně je určena působnost Ministerstva vnitra k vydávání a prodlužování platnosti průkazu o povolení k pobytu.

Navrhovaným zněním odstavce 4 je stanovena povinnost azyllantům a osobám požívajícím doplňkové ochrany dostavit se na obecní úřad obce s rozšířenou působností poté, kdy se přihlásili k pobytu, a to ke zpracování údajů nezbytných pro vydání (výrobu) průkazu o povolení k pobytu.

K § 59b

Navrhovaným ustanovením je řešen postup vydání nového průkazu o povolení k pobytu v případě prodloužení platnosti průkazu o povolení k pobytu, vydání průkazu za průkaz ztracený, zničený, odcizený nebo poškozený. Ve všech uvedených případech se vydá průkaz nový, a to na základě aktuálně pořízených biometrických údajů a podpisu určeného k digitálnímu zpracování.

K bodu 47 - k § 60

Zpřesnění terminologie s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí s cílem používání jednotné terminologie obdobně jako v zákoně o pobytu cizinců.

K odstavci 1 písm. b) Vzhledem ke skutečnosti, že žaloba proti rozhodnutí o odnětí azylu má odkladný účinek, stejně jako případná podaná kasační stížnost, je třeba ponechat v platnosti průkaz azylanta i po dobu tohoto řízení a zneplatnit jej až po vykonatelnosti rozhodnutí.

K odstavci 2 – vzhledem ke skutečnosti, že ministerstvo je v současné době jediným orgánem příslušným pro vydání průkazu povolení k pobytu azylanta, je vhodné tuto skutečnost zakotvit jednoznačně i do tohoto paragrafu.

K bodu 48 – k Hlavě VIII Dílu 3 a § 60a a 60b

Zrušení tohoto dílu, včetně § 60a a 60b souvisí s novou úpravou vydávání biometrických povolení k pobytu. Azylanti i osoby požívající doplňkové ochrany budou mít stejné povolení k pobytu, není tedy třeba zachovat pro osoby požívající doplňkové ochrany odlišnou úpravu.

K bodům 49 a 50 - k § 65 a § 65a odst. 2

Důvodem doplnění ustanovení § 65 zákona o azylu je snaha o překlenutí období, kdy azylant nebo osoba požívající doplňkové ochrany ještě není držitelem průkazu o povolení k pobytu (obsahujícího nosič biometrických dat) a zároveň nemůže svou totožnost prokázat jiným způsobem – tj. cestovním dokladem vydaným domovským státem. V praxi toto bude znamenat, že cestovní průkaz totožnosti se vždy vydá azylantovi, neboť jím se s ohledem na § 41 odst. 3 zákona o azylu jejich cestovní doklad nevrací. V případě osob požívajících doplňkové ochrany se vydá cestovní průkaz totožnosti pouze těm, kteří nedisponují platným cestovním dokladem vydaným domovským státem. Pro doplnění je vhodné zmínit, že období do vydání průkazu o povolení k pobytu bude cca třicetidenní. Cestovní průkaz totožnosti si azylant, resp. osoba požívající doplňkové ochrany, převezme spolu s rozhodnutím o udělení azylu, resp. doplňkové ochrany a do cestovního průkazu totožnosti bude ministerstvem následně vyznačeno i místo hlášeného pobytu (§ 78 zákona o azylu).

K bodu 51 - k § 70

V dosavadním znění § 70 se odstavec 2 zrušuje, neboť Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zajišťuje kurzy českého jazyka realizované v rámci Státního integračního programu pouze koncepčně a metodicky, a tedy znění odstavce 2 je objektivně nefunkční. Navíc formu organizace výuky v současné době navrhuje Ministerstvo vnitra, které rovněž tuto výuku zabezpečuje finančně.

K bodu 52 - k § 71

Ustanovení § 71 je zcela přepracováno, a to nejenom s přihlédnutím k nezbytnosti stanovení podmínek pro vedení biometrických údajů v informačních systémech vedených podle zákona o azylu, ale rovněž s přihlédnutím k nezbytnosti vedení provozních informačních systémů, které slouží k zajištění provozu azylových zařízení ochrany práv a povinností v nich žijících cizinců nebo k vedení údajů určených k bezpečnému a přesnému zpracování údajů vedených o držitelích cestovních dokladů, průkazů o povolení k pobytu nebo cestovního průkazu totožnosti, včetně jejich využívání pro ověřování pravosti těchto dokladů, zjišťování totožnosti jejich držitelů a ověřování jedinečnosti vazby mezi vydaným dokladem a jeho držitelem.

Nově navrhované znění § 71 současně reaguje na potřeby praxe tam, kde se jako účelné dlouhodobě projevuje potřeba vedení například evidencí přestupců správních deliktů podle zákona o azylu, informačních systémů o žadatelích nebo držitelích cestovních dokladů, průkazů o povolení k pobytu a cestovních průkazů totožnosti.

Upřesněny jsou rovněž podmínky využívání údajů z evidencí a informačních systémů vedených podle § 71 zákona o azylu státními orgány, zpravodajskými službami a Policií České republiky, a to jednak s přihlédnutím k dostupnosti těchto údajů, pokud jsou využívány k zajištění ochrany bezpečnosti státu a zjištění jejich zájmů, jednak s přihlédnutím k ochraně těchto údajů a zamezení jejich případného nadužívání.

Upřesněny jsou rovněž podmínky uchovávání a likvidace údajů vedených v informačních systémech podle § 71 zákona o azylu.

K odstavci 1

V dosavadním znění § 71 odst. 1 dochází jednak k drobným terminologickým úpravám v písmenu g) [nově písmeno f)], jednak k doplnění nových evidencí, a to „evidence správních deliktů projednaných podle zákona o azylu“-a „evidence cizinců, v jejichž případě se postupuje podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství“.

Současně byly v zájmu účelného zpracovávání souvisejících údajů spojeny evidence cizinců, kteří učinili prohlášení o mezinárodní ochraně, a evidence obrazových záznamů pořízených podle § 4c odst. 1 a § 47 odst. 1 [evidence vedené podle dosavadního znění odstavce 1 písm. a) a e)].

Evidence správních deliktů projednaných podle zákona o azylu je informační zdrojem pro jakákoliv řízení, kde je posuzováno rovněž dodržování právního řádu České republiky cizincem, míra společenské integrace cizince apod., a to nejenom ve vztahu k uplatňování práv povinností podle zákona o azylu, ale například také ve vztahu k řízení podle zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Evidenci cizinců, v jejichž případě se postupuje podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství, je vedena v zájmu zajištění postupů podle Nařízení Rady (ES) č. 343/2003, tedy také postupů, ve kterých cizinec nepožádal na území České republiky o udělení mezinárodní ochrany, a je tedy třeba řešit evidenci těchto cizinců. Jde například o osoby, které na území České republiky nepožádaly o udělení mezinárodní ochrany, avšak podaly takovou žádost v jiném členském státě, ale Česká republika je v jejich případě příslušná k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany například z důvodu vydaného víza. Ministerstvo v těchto případech přijímá od jiných členských států žádosti o převzetí cizince (žadatele o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě). Naopak je možné

podle výše uvedeného nařízení do jiného členského státu předat cizince, který byl na území České republiky zadržen v souvislosti s neoprávněným pobytem a současně je zjištěno, že tento požádal o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě.

Ministerstvo tak při postupu podle Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 zpracovává i osobní údaje státních příslušníků třetích zemí, kteří na území České republiky nepožádali o udělení mezinárodní ochrany, ale tuto žádost podali v jiném členském státě. Nařízení samotné ani jeho prováděcí předpis [Nařízení Komise (ES) č. 1560/2003] přímo neukládá členským státům povinnost evidovat tyto případy, z jeho textu lze však tuto povinnost dovodit.

K odstavci 2

Navrhovaným ustanovením se stanoví rozsah údajů, které jsou zpracovávány v evidencích uvedených v § 71 odst. 2.

K odstavcům 3 a 4

Navrhovaným ustanovením se Ministerstvu vnitra (resp. Správě uprchlických zařízení) stanovuje oprávnění vést provozní informační systém, jehož je současně správce. V zájmu vytvoření evidenčních podmínek pro plnění vnitřních úkolů správce vyplývajících především z jiných prvních předpisů jsou vedeny údaje související s poskytováním ubytování a dalších služeb, a to v zájmu zajištění provozu těchto zařízení, vedení účetních záznamů souvisejících s provozem zařízení, zajištění ochrany práv a právem chráněných zájmů ubytovaných cizinců apod. (účelem tohoto informačního systému je například zpřehlednění informačních zdrojů o typu stravy s přihlédnutím k odůvodněným zvyklostem nebo zdravotnímu stavu cizince, podmínek jeho ubytování s přihlédnutím ke zvyklostem náboženským). Vzhledem k povaze tohoto informačního systému Ministerstvo vnitra vydá provozní řád, ve kterém upraví životní cyklus tohoto informačního systému, účel a technické prostředky vedení informačního systému, podmínky bezpečného zpracovávání údajů a další kritéria jejich využívání (např. zdroje údajů, případné možnosti poskytování těchto údajů apod.).

V odstavci 3 jsou vymezeny kategorie údajů, které jsou pro shora uvedené úkoly správce provozního informačního systému vedeny, a to jednak osobní údaje identifikující žadatele o udělení mezinárodní ochrany, kteří jsou hlášeni k pobytu v azylovém zařízení, a v něm ubytované osoby, včetně údajů citlivých; vedení citlivých údajů je přísně omezeno na zpracovatelský účel sledující ochranu zdraví subjektu údajů a jejich základních práv. Dále jsou zpracovávány údaje, jejichž zpracování je nezbytné pro plnění úkolů ministerstva souvisejících s plněním povinností a oprávnění, které má vůči uvedeným fyzickým osobám podle tohoto zákona, a se zajištěním vnitřního provozu azylového zařízení, jeho organizací a financováním. Rozsah vedených údajů je stanoven jednak s přihlédnutím k nezbytnosti zajistit zpracovatelské údaje pro plnění povinností vyplývajících ze zákona o účetnictví, a to především s přihlédnutím k vyúčtování finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu (většina těchto údajů má povahu účetních záznamů nebo jejich zdrojů a ověřovacích údajů). Vedení dalších údajů vyplývá z povinnosti Ministerstva vnitra vytvořit řádné podmínky pro průběh případné kontroly (zákon o státní kontrole, zákon o finanční kontrole), ze zkušeností z praxe, kdy v průběhu kontrol bylo vedení těchto údajů opakovaně vyžadováno, popořadě kdy vedení těchto údajů je rozhodující pro případné následné soudní nebo správní řízení.

V odstavci 4 je stanovena doba uchování údajů v předmětném provozním informačním systému, a to vzhledem k povaze vedených údajů, které jsou v převážné většině účetními záznamy, nebo údaji, které s nimi bezprostředně souvisejí; s přihlédnutím k jejich povaze a

účelu dalšího zpracovávání uchovávají se tyto údaje ve lhůtě umožňující jejich užití pro plnění úkolů v oblasti účetnictví a pro vytvoření podmínek pro provedení kontroly podle zákona o státní kontrole nebo podle zákona o finanční kontrole, tedy po dobu 5 let počínajících koncem účetního období, kterého se týkají; po uplynutí této doby se zlikvidují. Jiné údaje, než účetní záznamy, se uchovávají po dobu 5 let od data po ukončení hlášení pobytu cizince v azylovém zařízení nebo ukončení ubytování cizince v azylovém zařízení, a to s přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v odůvodnění odstavce 3.

K odstavci 5

Uvedené ustanovení koresponduje s dosavadním zněním § 71 odst. 3 větou první zákona o azylu. Jedná se o standardní ustanovení stanovující účel vedení evidencí uvedených v odstavci 1; údaje vedené v těchto evidencích mohou být využívány Ministerstvem vnitra výlučně pro účely plnění jeho úkolů, které jsou mu svěřeny zákonem o azylu.

K odstavci 6

Uvedené ustanovení je zpřesněním dosavadního znění § 71 odst. 3 věty druhé zákona o azylu. Stanoví se jím jednoznačné podmínky pro poskytování údajů z evidencí podle § 71 odst. 1 zákona o azylu státním orgánům tak, aby tyto údaje byly poskytovány vždy výlučně pro plnění konkrétního zákonného důvodu, na základě žádosti, která je posuzována co do oprávněnosti požadovaného rozsahu údajů vzhledem k tomuto konkrétnímu úkolu, a s přihlédnutím k případnému aktuálnímu požadavku neposkytovat požadované údaje přihlédnutím k ochraně zájmů a bezpečnosti státu.

K odstavcům 7 a 8

Navrhovaným ustanovením se rozšiřuje okruh evidencí vedených Policií České republiky o evidenci azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany, kteří jsou držiteli průkazu o povolení k pobytu. Zdrojem údajů v této evidenci je obdobná evidence, kterou vede Ministerstvo vnitra, avšak nikoliv o držitelích, ale o žadatelích o vydání těchto průkazů; v této evidenci se vedou stanové údaje do doby, kdy azylant nebo osoba požívající doplňkové ochrany převezme průkaz o povolení k pobytu, a neprodleně poté se údaje předají do evidence podle odstavce 7 písm. d). Policie tak vede údaje, které současně využívá pro účely pobytové kontroly, včetně ověřování totožnosti azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany a ověřování pravosti jimi předkládaných dokladů. Ministerstvo pak údaje z této evidence využívá, což je účelné i vzhledem ke kapacitě sítí a úložišť, v nichž jsou tyto údaje zpracovávány.

K odstavci 9

Navrhované ustanovení vychází z dosavadního znění úpravy téhož účelu (§ 71 odst. 2 věta druhá zákona o azylu), nově se v zájmu zajištění efektivnosti poskytování údajů zpravodajským službám a Policii České republiky umožňuje jejich poskytování z určených evidencí nepřetržitým a dálkovým přístupem, s výjimkou údajů poskytovaných z evidencí azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany, kterým byl vydán průkaz o povolení k pobytu (odstavec 8). Tato evidence je provozním informačním systémem podle § 2 písm. u) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a slouží k plnění vnitřních úkolů Ministerstva vnitra, přičemž podmínky jejího vedení nemusí vždy aktuálně odpovídat požadavku na poskytování požadovaného rozsahu údajů dálkovým a nepřetržitým přístupem. Z tohoto důvodu bude Ministerstvu vnitra údaje z této evidence poskytovat Zpravodajským službám České republiky v rozsahu odpovídajícímu plnění konkrétního uvedeného úkolu na základě žádosti. Poté, kdy tyto údaje budou předány do evidence vedené dle odst. 7 písm. d), získají

Zpravodajské služby České republiky přístup k plnému rozsahu těchto údajů poté, kdy byly souborně zpracovány a předány z evidence vedené podle odstavce 8, a to formou dálkového a nepřetržitého přístupu. Úprava vychází z principů ochrany zpracování osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb. a respektuje přitom práva příjemce údajů [§ 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.].“.

K odstavci 10

Stanoví se struktura informačních systémů, jejichž je Ministerstvo vnitra správcem, a to pro subjekty údajů:

- azylant žádající o vydání cestovního dokladu azylanta obsahujícího nosič dat s biometrickými údaji,
- azylant, kterému byl vydán cestovní doklad podle § 61 odst. 4,
- azylant nebo osoba požívající doplňkové ochrany, kterým byl vydán cestovní průkaz totožnosti.

Současně se stanoví rozsah údajů vedených v těchto informačních systémech.

K odstavci 11

S obdobným účelem, jako je tomu v § 71 odst. 8, se Ministerstvu vnitra umožňuje vést provozní informační systém o azylantech a o osobách požívajících doplňkové ochrany žádajících o vydání průkazu o povolení k pobytu, prodloužení platnosti průkazu o povolení k pobytu, vydání průkazu o povolení k pobytu náhradou za průkaz ztracený, zničený, odcizený anebo poškozený nebo náhradou za průkaz o povolení k pobytu, jehož nosič dat s biometrickými údaji je nefunkční, a to v rozsahu žádosti podané azylantem nebo osobou požívající doplňkové ochrany. Tento informační systém má „pracovní povahu“ a slouží jako informační zdroj o všech případech a jejich právních důvodech, kdy je azylantu nebo osobě požívající dočasné ochrany vydáván první nebo každá další nové průkaz o povolení k pobytu obsahující nosič dat s biometrickými údaji. Údaje v tomto informačním systému se vedou krátkodobě, a to od okamžiku, kdy nastanou důvody opravňující azylanta nebo osobu požívající doplňkové ochrany, resp. od kterých je mu ve stanovené lhůtě uložena povinnost dostavit se na obecní úřad obce s rozšířenou působností ke zpracování údajů nezbytných pro vydání („výrobu“) tohoto průkazu, tedy včetně pořízení údajů biometrických a pořízení podpisu, který je určen k dalšímu digitálnímu zpracování.

V uvedeném informačním systému se vedou rovněž ověřovací otisky prstů azylanta, popřípadě osoby požívající doplňkové ochrany, a to s přihlédnutím k důslednému ztotožnění uvedených osob po celou dobu od shora uvedeného rozhodného okamžiku až do převzetí vydaného průkazu o povolení k pobytu, kdy se s využitím ověřovacích otisků prstů a biometrických údajů vedených jak v nosiči dat průkazu o povolení k pobytu, tak v informačním systému, ověřuje pravost vydaného průkazu a jeho jedinečná vazba k fyzické osobě, jíž je předáván.

K odstavci 12

Tímto ustanovením je určen zpracovatel biometrických údajů a digitálně zpracovaného podpisu do informačního systému podle § 71 odst. 11; vzhledem k tomu, že pro průkazy o povolení k pobytu, obsahující nosič dat s biometrickými údaji je pro pořizování biometrických údajů cizinců využíván stávající systém podávání žádostí o vydání cestovních pasů obsahující nosič dat s biometrickými údaji státními občany České republiky, je tímto zpracovatelem obecní úřad obce s rozšířenou působností.

K odstavci 13

Údaje vedené v provozním informačním systému podle § 71 odst. 1 se předávají do evidence podle § 7 písm. d) tak, aby v této evidenci byly vedeny údaje o subjektech údajů a jim vydaných průkazech o povolení k pobytu, tedy jako kontrolní mechanismus. Předávány nejsou ověřovací otisky prstů, a to vzhledem k jejich účelu, který je splněn při předání průkazu prověřením individuální jedinečné vazby a ztotožněním žadatele a subjektu, jemuž je průkaz předáván (viz odůvodnění k § 71 odst. 1), které jsou likvidovány neprodleně po převzetí průkazu o povolení k pobytu jeho držitelem.

K odstavci 14

Stanoví se maximálně možné lhůta, po kterou se ponechávají v informačním systému podle § 71 odst. 11 údaje vedené o subjektu údajů, a to včetně údajů biometrických a digitálního zpracování podpisu, v případě, že si azylant nebo osoba požívající dočasné ochrany ve stanovené lhůtě nepřevezme průkaz o povolení k pobytu, a to vzhledem k možnosti existence objektivní překážky pro převzetí průkazu.

K odstavci 15

Obdobně, jako je tomu u dosavadní úpravy, se stanovují technické podmínky zpracovávání údajů v informačních systémech a evidencích podle § 71. Biometrické údaje je možné zpracovávat výlučně v elektronické podobě, přičemž podle povahy jejich zpracování a míře zajištění jejich ochrany je zřejmé, že elektronická podoba zpracování vylučuje pro účely jejich využívání podle zákona o azylu jejich ukládání na volné nosiče dat.

K odstavcům 16 a 17

Stanoví se lhůty uchovávání údajů v informačních systémech a evidencích podle § 71 odst. 7 a 10 písm. a), a to s přihlédnutím k účelu zpracování těchto údajů a jejich povaze a vzhledem k plnění povinností České republiky vůči EU a v zájmu zajištění její bezpečnostní strategie a koncepce v oblasti předcházení a odhalování trestné činnosti. Biometrické údaje se likvidují vždy neprodleně poté, kdy pomine účel jejich zpracování, tedy po skončení platnosti dokladu, do jehož nosiče dat byly zpracovány.

Lhůty zpracování údajů v předmětných informačních systémech byly stanoveny s přihlédnutím k zajištění jednotného přístupu zpracovávání osobních údajů v informačních systémech, které jsou vedeny v souvislosti s pobytem cizinců na území České republiky, bez ohledu na jejich právní postavení. Stanovené lhůty proto korespondují se lhůtami, které jsou pro obdobné účely stanoveny pro uchovávání údajů vedených v informačních systémech vedených podle zákona č. 326/1999 Sb., a bylo by tedy nedůvodné, aby lhůty pro zpracovávání údajů v informačních systémech vedených v obecném smyslu slova o cizincích (zákon č. 325/1999 Sb. a zákona č. 326/1999 Sb.) byly rozdílné, i když účel jejich zpracování je obdobný.

Lhůty stanovené pro uchování údajů vedené o azylantech nebo osobách požívajících doplňkové ochrany vychází důsledně z potřeb a povinností, které Česká republika má vůči jednotné azylové a migrační politice Evropské unie (včetně poskytování údajů za účelem předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a za účelem ochrany hospodářských zájmů České republiky nebo Evropské unie) nebo které je nutné zachovat v zájmu zajištění jejich bezpečnostních zájmů.

Současně bylo nutné přihlížet k tomu, že pobyt azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území České republiky je spojen s celou řadou finančních plnění ze

strany státu (zdravotní pojištění, úhrada pobytu v azylových zařízeních, „kapesné“, motivační odměny apod.), a tedy některé z vedených údajů je nutné považovat za účetní záznamy ve smyslu zákona o účetnictví, které je nutné uchovávat po dobu 5 let (§ 31 a § 32 zákona o účetnictví), neboť slouží jako zdrojové údaje pro účetní doklady nebo ověřovací údaje pro účetní doklady; tyto údaje přitom nejsou v potřebném rozsahu totožné s údaji, které jsou vedeny v provozních informačních systémech, jejichž správcem je Ministerstvo vnitra nebo provozovatel azylového zařízení (tyto údaje se týkají zajištění provozu těchto zařízení).

K bodu 53 - k § 72

Postupy a podmínky udělování krátkodobých víz bude po vstupu v platnost upravovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení také taxativně stanoví typy krátkodobých víz. Krátkodobým vízem jsou podle vízového kodexu víza pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 3 měsíce během jakéhokoliv šestiměsíčního období.

Z tohoto důvodu nelze v zákoně o azylu ponechat vstupní vízum ani vízum za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany jakožto samostatné typy krátkodobého víza (vízový kodex takové typy víz nezná). Kromě názvu těchto víz, vízový kodex ani co do obsahu či účelu neupravuje obdobné typy víza, které je možné vydat na území členských států či pro účely podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odstraňuje se proto z celého textu zákona institut víza za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany (a vstupního víza). Namísto vydávání víza se konstruuje stejný mechanismus jako je v zákoně č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, kdy oprávnění k pobytu na území je dáno již samotným řízením o udělení mezinárodní ochrany a nebude se tak již vydávat vízum. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany tak bude oprávněnost pobytu prokazovat pouze průkazem žadatele o udělení mezinárodní ochrany.

K bodu 54 - k § 73 odst. 5

V souvislosti s transpozicí návratové směrnice a v reakci na judikaturu zejména Evropského soudu pro lidská práva se v zákoně o pobytu cizinců přistoupilo k zalhůtování soudů v případě přezkumu zajištění cizinců v zařízeních pro zajištění cizinců. Vzhledem k tomu, že i v § 73 jde o situaci obdobnou zajištění s podobným režimem, navrhuje se stejné zalhůtování jako v zákoně o pobytu cizinců.

Výslovně se upravuje postup v případě, že soud rozhodne v řízení podle soudního řádu správního o zrušení rozhodnutí o nepovolení vstupu na území. V takovém případě soud zároveň věc vrací Ministerstvu vnitra k dalšímu projednání. V zájmu zabránění neodůvodněnému prodlužování omezení osobní svobody cizince musí Ministerstvo vydat nové rozhodnutí o nepovolení vstupu nejpozději do tří dnů od nabytí právní moci rozsudku soudu, jinak musí být cizinci umožněn vstup na území.

K bodu 55 - k § 73 odst. 6

Doplňuje se povinnost Ministerstva vnitra po celou dobu setrvání žadatele o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku na letišti zkoumat, zda důvody pro nepovolení vstupu na území i nadále trvají. Úprava je obdobou § 46a odst. 4 zákona o azylu.

K bodům 56 až 60 - k § 78 odst. 1, § 78 odst. 1 písm. a), § 78 odst. 2, § 78 odst. 3 a § 78a

Jde o sladění úpravy hlášení pobytu v případě osob, jimž je udělena některá z forem mezinárodní ochrany. Vzhledem ke skutečnosti, že je to v obou případech ministerstvo, které vede řízení o udělení obou typů mezinárodní ochrany, vydává příslušné průkazy a má tak naprosto nejaktuálnější údaje o azylantech nebo osobách požívajících doplňkové ochrany, měla by na ministerstvo přejít rovněž pravomoc hlášení jejich pobytu. Tím spíše, že v případě trvalých pobytů jako takových již tato pravomoc poslední novelou přešla.

Zároveň se navrhuje prodloužení lhůty, do které je azylant či osoba požívající doplňkové ochrany povinna se přihlásit k pobytu na ministerstvu či ohlásit změnu svého pobytu. Jde o reakci na správní zkušenost, kdy v rámci 3denní lhůty je v některých případech obtížné zkompletovat veškeré potřebné dokumenty pro toto přihlášení a dostavit se na příslušné pracoviště ministerstva.

K bodu 61 – k § 79 odst. 4

Navrhuje se rozšířit možnost přechodného bydlení v integračních azylových střediscích i na určité kategorie osob s udělenou doplňkovou ochranou. Na tyto osoby se nevztahuje státní integrační program v oblasti bydlení. V praxi však tyto osoby, které před udělením doplňkové ochrany pobývaly v pobytových střediscích, čelí těžko překonatelným obtížím s obstaráním si vlastního bydlení, zejména po první přechodnou dobu. Navrhuje se tak umožnit přechodné bydlení na dobu 3 měsíců po udělení doplňkové ochrany v integračních azylových střediscích i těmto osobám. Ubytování si budou hradit podobně jako azylanti.

K bodu 62 – k § 79 odst. 6

Vzhledem k tomu, že v azylovém zařízení je možné povolit poskytnutí stravy a ubytování i dalším osobám, je vhodné je zavázat i některými povinnostmi vyplývajícími z pobytu v tomto typu zařízení, jak je navrhováno v odstavci 6.

K bodu 63 - k § 85a odst. 1

Jedná se o reakci na skutečnost, že podle zákona o pobytu cizinců se bude vydávat tzv. národní vízum dlouhodobé, krátkodobé vízum se vydává podle přímo použitelného Schengenského vízového kodexu.

K bodu 64 - k § 85b

Postupy a podmínky udělování krátkodobých víz bude po vstupu v platnost upravovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení také taxativně stanoví typy krátkodobých víz. Krátkodobým vízem jsou podle vízového kodexu víza pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 3 měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období.

Z tohoto důvodů nelze v zákoně o azylu ponechat vstupní vízum ani vízum za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany jakožto samostatné typy krátkodobého víza (vízový kodex takové typy víz nezná). Kromě názvu těchto víz, vízový kodex ani co do obsahu či účelu neupravuje obdobné typy víz, které je možné vydat na území členských států či pro

účely podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odstraňuje se proto z celého textu zákona institut víza za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany (a vstupního víza). Není proto ani možné platnost víza územně omezit.

K bodu 65 - k § 87 odst. 7

Nařízení Komise (ES) č. 1560/2003, kterým se provádí Nařízení Rady (ES) č. 343/2003, stanoví jako jeden ze způsobů provádění (transferu) i eskortu žadatele (čl. 7 odst. 1 písm. c). Ministerstvo může podle § 87 odst. 7 stávajícího zákona o azylu o provedení dopravy (transferu) požádat Policii České republiky. Za vhodnější se z hlediska právní jistoty považuje zakotvit otázku způsobu provádění transferů policií přímo do zákona o azylu a neponechávat ji pouze na komunitárním, byť přímo závazném, právním předpise.

K bodu 66 - k § 87a odst. 4

Jde o vyplnění stávající mezery v zákoně (obdobná úprava je ve stávajícím § 3c - resp. navrhovaném § 3g - § 54a odst. 2 a v § 87a), kdy je třeba řešit postavení cizince, jehož řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno z důvodu nepřipustnosti jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle §10a písm. b).

K bodům 67 a 68 - k § 89 odst. 2 a § 91

Návrh zákona ukládá další úkoly obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Jedná se o úkoly technického charakteru (pořízení biometrických otisků). V souladu se standardem obvyklým v jiných právních předpisech se ve společných ustanoveních stanoví, že jde o přenesenou působnost.

K bodu 69 - k § 92b odst. 1

Postupy a podmínky udělování krátkodobých víz bude po vstupu v platnost upravovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení také taxativně stanoví typy krátkodobých víz. Krátkodobým vízem jsou podle vízového kodexu víza pro průjezd přes území členských států (schengenské spolupráce) nebo pro předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 3 měsíce během jakéhokoliv šestiměsíčního období.

Z tohoto důvodu nelze v zákoně o azylu ponechat vstupní vízum ani vízum za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany jakožto samostatné typy krátkodobého víza (vízový kodex takové typy víz nezná). Kromě názvu těchto víz, vízový kodex ani co do obsahu či účelu neupravuje obdobné typy víz, které je možné vydat na území členských států či pro účely podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odstraňuje se proto z celého textu zákona institut víza za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany a vstupního víza.

Na řízení o udělení přetrvávajících víz bude dopadat pouze část čtvrtá správního řádu.

K bodu 70 - k § 92c

Umožňuje se Správě uprchlických zařízení vést evidenci osob ubytovaných v azylových zařízeních v souvislosti s poskytováním ubytování a dalších služeb. Vzhledem k tomu, že Správa uprchlických zařízení již dnes vyplácí příspěvky azylantům podle § 50a, je

vhodné, aby vyplácela příspěvky i osobám požívajícím doplňkové ochrany a žadatelům o udělení mezinárodní ochrany.

K bodu 71 – § 93, 93a a 93b

Změna hmotněprávní úpravy práv a povinností fyzických a právnických osob vyvolává nutnost změn i v sankčních ustanoveních zákona, zejména z hlediska znaků objektivní stránky skutkových podstat správních deliktů. Místo nezbytných dílčích změn těchto znaků odpovídajících přesně změnám hmotněprávní úpravy je navrhována celková rekonstrukce skutkových podstat, aby právní úprava správního trestání lépe vyhovovala potřebám aplikační praxe. To je zaručeno zejména tím, že do skutkových podstat správních deliktů, jejichž znakem je nesplnění konkrétní povinnosti nebo porušení konkrétního zákazu, byly doplněny odkazy na příslušná ustanovení zákona, v němž jsou povinnosti nebo zákazy stanoveny. Tento systém konstrukce zvláštních znaků správní odpovědnosti prakticky vylučuje jejich opakování, či překrývání, které v praxi vyvolává výkladové problémy při řešení konkrétních případů protiprávního jednání. Bez odkazů na příslušná ustanovení zákona zůstávají jen skutkové podstaty správních deliktů konstruované za účelem postihu jednání, jehož protiprávnost není stanovena v konkrétním ustanovení zákona, ale vyplývá z obsahu (podstaty) zákona nebo dokonce jen z obecných právních či morálních společenských pravidel. Uvedenou rekonstrukcí sankčních ustanovení bylo také dosažení výrazného její zpřehlednění a zestručnění.

K bodu 72 – příloha 2

Navrhuje se nově upravit vzor průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem je, že na nový průkaz žadatele se nebudou dále uvádět jeho nezletilé děti, ty budou mít vlastní průkaz.

K čl. IV

K přechodným ustanovením

Přechodná ustanovení řeší otázku řízení zahájených před účinností navrhovaného zákona tak, že tato řízení budou dokončena podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti navrhovaného zákona, a výslovně ponechávají v platnosti průkazy o povolení k pobytu, resp. oprávnění k pobytu vydané před nabytím účinnosti navrhovaného zákona.

K ČÁSTI TŘETÍ – Novela zákona č. 274/2008 Sb.

Navrhované změny zákona o pobytu cizinců je nezbytné zohlednit i v zákoně č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, kterým k 1. lednu 2013 dojde ke změně působnosti v oblasti vydávání povolení k dlouhodobému pobytu z policie na Ministerstvo vnitra. Výjimkou je pouze bod 4, kde navrhovaná úprava § 157b odst. 4 odpovídá jak stávající situaci, tak i situaci po 1. lednu 2013.

K ČÁSTI ČTVRTÉ – Novela zákona o správních poplatcích

K bodům 1 až 6 – položka 116, 144, 144A a 162 sazebníku správních poplatků

Nařízení Rady (ES) č. 380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ukládá členským státům povinnost zavést do praxe jednotné povolení k pobytu, jehož součástí bude paměťové médium obsahující zobrazení obličeje a dvou otisků prstů držitele povolení. Pro zavedení těchto dokladů do praxe jsou citovaným nařízením stanoveny termíny, a to konkrétně, pokud jde o údaje o zobrazení obličeje v termínu do 20. května 2011 a pro otisky prstů v termínu do 20. května 2012. Ministerstvo vnitra počítá s tím, že k nezbytným změnám dojde v jednom termínu, a to k 1. květnu 2011.

Současně se zavedením uvedených biometrických průkazů o povolení k pobytu se doporučuje navýšit správní poplatek související s jejich vydáváním. Důvodem jsou zejména následující skutečnosti:

1. nutnost dodržet všechny technické parametry dokladu tak, jak byly stanoveny citovaným nařízením a prováděcí technickou specifikací jednotného vzoru povolení k pobytu, což v praxi znamená vyšší výrobní náklady,
2. složitý a z hlediska zapojených subjektů koordinačně náročný proces správního rozhodování,
3. nároky spojené s provozem a údržbou infrastruktury, kterou bude nutné provozovat,
4. počet vydávaných průkazů o povolení k pobytu.

Výše správního poplatku se navrhuje s ohledem na kalkulace dokladů s biometrickými údaji, které jsou již vydávány (viz položka 115 Sazebníku poplatků), nebo jejichž vydávání je v současnosti připravováno (tj. občanské průkazy se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem).

Navrhovaná výše správních poplatků souvisejících se zavedením průkazů o povolení k pobytu obsahujících nosič dat s biometrickými údaji se sice v porovnání s cenami ostatních dokladů s nosičem dat obsahujícím biometrické údaje může zdát vyšší, ale je nezbytné zohlednit skutečnost, že držitelé těchto průkazů bude nepoměrně menší počet osob, než je tomu v případě cestovních dokladů vydávaných státním občanům České republiky a občanských průkazů.

Nově je navrhováno zavedení poplatku v souvislosti s pořízením biometrických údajů na pracovišti obecního úřadu obce s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze úřadu městské části určeného Statutem hlavního města Prahy, neboť pro vydávání průkazů o povolení k pobytu s nosičem dat, který obsahuje biometrické údaje, bude využita jejich bezpečně provozovaná infrastruktura. Tento poplatek by měl být příjmem obce.

Navrhovanou novelou se současně navrhuje zohlednit skutečnost, že Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu společenství o vízech (vízový kodex) stanovuje výši poplatků souvisejících s udělením krátkodobého víza (viz článek 16).

V souvislosti se zajištěním transpozice Směrnice Rady 2009/50/ES o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci, bude do praxe zaveden nový druh povolení k dlouhodobému pobytu –

tzv. modrá karta EU. Výše správního poplatku se navrhuje stanovit obdobně jako je tomu v případě tzv. zelené karty.

K ČÁSTI PÁTÉ – Novela zákona o certifikaci veřejných dokladů s biometrickými údaji

Role Národní certifikační autority pro systém průkazů k pobytu (PKP) bude představovat zabezpečení průkazů k pobytu, s možností instalace aplikací při jeho vydání i po vydání s využitím systému GlobalPlatform a infrastruktury pro správu životního cyklu elektronické části dokladu. Základní aplikací na kontaktním čipu PKP bude aplikace pod správou ministerstva a policie, ve které mohou být zapsány vybrané údaje týkající se držitele dokladu, vedené v cizineckém informačním systému (CIS). Tyto údaje musí být zabezpečeny proti neoprávněnému přístupu a neoprávněné modifikaci. Současně musí být umožněno, aby oprávněné osoby měly k těmto údajům přístup ve stanoveném rozsahu. Pro tyto bezpečnostní mechanismy je možné použít postupy, které jsou používány, nebo připravovány k použití, pro elektronické pasy s biometrickými prvky s tím, že budou aplikovány na kontaktní čip.

Zabezpečení autenticity údajů uvedených v nosiči dat (kontaktním čipu) identifikačního dokladu je nutné zjistit, zdali údaje jsou autentické – pravé a nezměněné. Prostředkem k tomu je kontrola elektronického podpisu těchto údajů, s využitím certifikátu veřejného klíče. Ministerstvo jako vydavatel musí k tomuto účelu zřídit technickou a organizační entitu „ID .. Signer“, která bude oprávněna provádět elektronický podpis údajů zapisovaných do příslušného dokladu (PKP). „ID .. Signer“ bude provádět elektronický podpis s pomocí privátních kryptografických klíčů, k jejichž párovým veřejným klíčům budou vydávány certifikáty. Tyto certifikáty bude vydávat vyhrazená kořenová certifikační autorita CSCA .. CZE , která bude technicky a organizačně začleněna do struktury Národní certifikační autority podle zákona č. 197/2009 Sb. Certifikáty CSCA ..CZE a „ID ..Signer“ musí být k dispozici příslušného zařízení určeného pro kontrolu. Na rozdíl od biometrických údajů je možno realizovat i změnu těchto údajů (zpřesnění zapisovaných údajů do průkazu o povlní k pobytu v důsledku doplnění údajů v cizineckém informačním systému). Na rozdíl od systému biometrických údajů, které na základě certifikátů vydávaných Národní certifikační autoritou podle zákona č. 197/2009 Sb. podepisuje výrobce elektronických pasů, PKP_Signer zřejmě nebude součástí infrastruktury výrobce dokladu (STC - Document signer), ale ministerstvo, které bude poskytovat zabezpečení dat podle navrhované novely zákona č. 197/2009 Sb.

Pozn.:

Příklad řízeného přístupu k údajům:

Přístup k údajům umístěným v aplikaci Cizinecké policie bude mít pouze oprávněná osoba vybavená přenosným nebo pevným terminálem. Přístup ke čtení údajů bude umožněn na základě certifikátů ověřitelných na kontaktním čipu. Tyto certifikáty budou vydávány v rámci infrastruktury pro řízení přístupu, která bude jednodušší než v případě zabezpečení biometrických údajů zejména proto, že kontaktním čipem budou zabezpečena data policie, odpadá tedy komplikovaná křížová certifikace se zahraničními národními autoritami, kterou bude nezbytné vybudovat pro kontrolu biometrických dat v bezkontaktním čipu. Kontaktní čip navíc nevyžaduje systém ochrany šifrováním proti nepozorovanému elektromagnetickému čtení a odposlouchávání (skimming a eavesdropping), jako je u bezkontaktního čipu. Infrastruktura pro řízení přístupu s využitím certifikátů bude dvouúrovňová. Kořenová certifikační autorita CSCA ROOT CZE VA bude vydávat certifikáty pro PCR-VA, které budou dále vydávat certifikáty pro oprávněnost čtení příslušných dat v kontaktním čipu. Tato

certifikace bude technicky a organizačně začleněna do infrastruktury NCA podle navrhované novely zákona č. 197/2009 Sb.

Systém PCR-VA budou organizačně a technicky provozovány CIS v kompetenci policie s možností provozovat jednu, nebo více PCR-VA, v závislosti na organizačních potřebách.

Všechny certifikáty ověřitelné na čipu se vydávají s relativně krátkou dobou platnosti, neodvolávají se a nepoužívají se seznamy odvolaných CV certifikátů na základě Certifikační politiky NCA.

K ČÁSTI ŠESTÉ – Novela zákona o zaměstnanosti

K bodu 1 – § 5 písm. b) bod 4.

V souladu s článkem 14 směrnice 2009/50/ES je nutné zajistit rovné zacházení ve srovnání se státními příslušníky členského státu, který modrou kartu EU vydal, a to i pokud jde o přístup k dávkám v nezaměstnanosti. Z tohoto důvodu je nutné umožnit cizincům-držitelům modrých karet EU vstup do evidence uchazečů o zaměstnání. Podle § 25 zákona o zaměstnanosti je podmínkou možnosti být uchazečem o zaměstnání adresa místa pobytu na území České republiky. Ustanovení § 5 písm. b) bod 4. zákona o zaměstnanosti se proto doplňuje o definici pojmu „bydliště“ u cizince, který není občanem Evropské unie, ani jeho rodinným příslušníkem a ani rodinným příslušníkem občana České republiky, a který je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci, vydaného podle jiného právního předpisu, a to jako „adresa uvedená jako místo pobytu v agendovém informačním systému cizinců“.

K bodu 2 – § 5 písm. e) bod 2.

Navrhovaná úprava je transpoziční úpravou směrnice 2009/50/ES.

K bodu 3 – § 6 odst. 1 písm. j)

Vzhledem k tomu, že cizincům vymezeným směrnicí 2009/50/ES má být vydáno pouze jedno povolení, zahrnující současně povolení k pobytu i povolení k zaměstnání [viz definice modré karty EU v článku 2 písm. c) směrnice 2009/50/ES], navrhuje se u modrých karet EU uplatnit obdobný postup jako u zelených karet. Ministerstvo vnitra by vydávalo modrou kartu EU s přihlédnutím k tomu, že situace na trhu práce bude umožňovat, aby volné pracovní místo bylo obsazeno cizincem.

K bodu 4 – § 29 písm. h)

Držitel modré karty EU je oprávněn být veden jako uchazeč o zaměstnání v souvislosti s uplatněním práva na rovné zacházení v oblasti dávek v nezaměstnanosti, a to v souladu s článkem 14 odst. 1 písm. e) a g) směrnice 2009/50/ES; proto je nezbytné upravit způsob ukončení vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání u držitelů modrých karet EU v případech, kdy bude platnost modré karty EU zrušena.

K bodům 5 a 6 - § 37a odst. 3 a 4

Navrhovaným ustanovením § 37a odst. 3 se rozšiřuje výčet údajů, které je Ministerstvo vnitra povinno vyznačovat do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držitelé zelené karty o údaj „den převzetí potvrzení o splnění podmínek pro vydání zelené karty“ tak, aby bylo zajištěno předávání a užívání kompletního souboru informací k dosažení účelu, který je sledován institutem vydávání zelených karet, a to v návaznosti na odstavec 4 téhož paragrafu (sledování obsaditelnosti v evidenci vedených pracovních míst ve vazbě na konkrétního cizince s možností provádění kontroly jemu uložených povinností).

K bodu 7 – § 37b

Obdobně jako je tomu u zelených karet, stanoví se Ministerstvu práce a sociálních věcí povinnost vést centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držitelé modrých karet EU, a to ve stejném rozsahu údajů, které jsou vedeny v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držitelé zelených karet. Se zařazením pracovního místa do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držitelé modré karty EU musí zaměstnavatel udělit souhlas.

Zdrojem údajů vedených v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držitelé modrých karet EU jsou zastupitelský úřad České republiky a Ministerstvo vnitra, a to s obdobnými povinnostmi, které jsou jim stanoveny pro vyznačování údajů v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držitelé zelených karet.

Ministerstvu práce a sociálních věcí je umožněno, aby do evidence volných pracovních míst obsaditelných držitelé modrých karet EU nezařadilo volné pracovní místo u zaměstnavatele, kterému byla v období posledních 12 měsíců před podáním žádosti o modrou kartu EU pravomocně uložena pokuta za umožnění výkonu nelegální práce, a dále volné pracovní místo, pokud by jeho obsazení cizincem ohrozilo situaci na trhu práce; z tohoto důvodu také lze volné pracovní místo z evidence vyřadit. Ministerstvu práce a sociálních věcí je tak vytvořen nástroj pro regulaci trhu práce v souladu se zájmy jeho politiky zaměstnanosti a pro vytváření podmínek zajištění práv podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod v rámci rovných a spravedlivých podmínek uchazečů o práci.

K bodu 8 – § 37b odst. 4

Navrhované ustanovení je úpravou korespondující s navrhovaným zněním § 37b odst. 4, pro který je navrhován účinnost od 1. prosince 2010. V novelizačním bodě 8 je ustanovení § 37b odst. 4 navrhováno s účinností od 1. května 2011, přičemž rozhodným skutečností pro splnění informační povinnosti Ministerstva vnitra vůči Ministerstvu práce a sociálních věcí není vydání modré karty EU, ale vydání potvrzení o splnění podmínek pro vydání modré karty EU. Součástí sdělovaných údajů bude po 1. května 2011 také údaj o pracovním místě, pro které byla modrá karta EU vydána; rozsah ostatních sdělovaných údajů zůstává shodný jako u znění § 37b odst. 4, který bude účinná od 1. prosince 2010.

K bodu 9 – k poznámce pod čarou č. 41 (§ 61)

Jedná se o legislativně – technickou úpravu související s úpravou zákona o správních poplatcích.

K bodu 10 – § 66

Stejně jako u zelených karet není zaručeno, že držitel modré karty EU by byl přidělen k uživateli ve smyslu § 38a odst. 2 zákoníku práce, u něhož by skutečně vykonával práci vyžadující vysokou kvalifikaci. Navrhovanou úpravou je proto shodně jako u režimu zelených karet EU stanoveno, že agentura práce nemůže dočasně přidělit k výkonu práce u uživatele zaměstnance, kterému byla vydána modrá karta EU; umožnění přidělování zaměstnance-držitele modré karty EU k uživateli ve smyslu § 38a odst. 2 zákoníku práce by mohlo znamenat obcházení právní úpravy požadované směrnicí 2009/50/ES.

K bodu 11 – § 86

Navrhovanou úpravou je stanovena povinnost zaměstnavatele oznámit úřadu práce záměr zaměstnávat zahraniční zaměstnance a tento záměr projednat s úřadem práce (zejména počty cizinců, které by chtěl zaměstnávat, druh práce a předpokládanou dobu výkonu práce), a to jako podmínku umožnění získávání zaměstnanců ze zahraničí na volná pracovní místa, která nelze v rámci vnitrostátního trhu práce obsadit jinak. Pro podnikatele je tento režim mnohem flexibilnější, než získávání povolení k zaměstnávání cizinců, přitom však úřadům práce umožňuje regulaci trhu práce a ochranu jeho legitimních zájmů.

Tato oznamovací povinnost zaměstnavatelů a projednání záměru zaměstnávat zahraniční zaměstnance se nevztahuje na případy, kdy regulace trhu práce vůči určitým kategoriím cizinců je s přihlédnutím k právu EU vyloučena nebo by byla neúčelná nebo s přihlédnutím k realizaci dalších institutů pobytu cizince na území České republiky by v praxi přinášela obtíže. Zaměstnávat cizince bez splnění oznamovací povinnosti a projednání záměru jejich zaměstnávání s úřadem práce lze, pokud se jedná o cizince, kterému je vydáváno povolení k zaměstnání bez ohledu na situaci na trhu práce, u kterého se povolení k zaměstnání nevyžaduje, který žádá o prodloužení již existujícího povolení k zaměstnání nebo který bude zaměstnán jako držitel zelené karty nebo modré karty EU.

K bodům 12 až 15 – § 87 odst. 1; § 88 odst. 1 a 2

Jedná se o úpravy v souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES.

K bodům 16 a 17 - § 89

V souvislosti s návrhem novely zákona o pobytu cizinců (§ 44) došlo ke změně § 89, a to v tom smyslu, že žadatel o vydání zelené karty nebo modré karty EU může být zaměstnán už ode dne převzetí potvrzení o splnění podmínek pro vydání zelené karty nebo modré karty EU; současně je stanoveno, že může být zaměstnáván ode dne vydání tohoto potvrzení do ukončení řízení o jeho žádosti o vydání zelené karty nebo modré karty EU (v této době je povinen převzít již vyrobený průkaz o povolení k pobytu s nosičem dat obsahujícím biometrické údaje, resp. pokud by doba ode dne převzetí potvrzení o splnění podmínek pro vydání zelené karty nebo modré karty EU do převzetí průkazu o povolení k pobytu překročila lhůtu 60 dnů a žadatel by neoznámil, že v převzetí průkazu mu brání překážky, jejichž vznik je nezávislý na jeho vůli, do doby zastavení řízení o povolení pobytu).

Vzhledem k dikci § 89 je zřejmé, že pro plnění povinností, které z něho vyplývají úřadům práce, popřípadě dalším orgánům s působností v oblasti zaměstnanosti a regulace trhu práce, musí jim být dostupné údaje, umožňující efektivní ověřování doby platnosti pobytu a doby řízení o vydání zelené karty nebo modré karty EU. Tyto údaje budou s účinností od 1. ledna 2011 úřadům práce pro výkon státní správy na úseku zaměstnanosti poskytovány v souladu s § 147c odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti Ministerstvem vnitra nebo Policií

České republiky z agendového informačního systému cizinců [viz položky podle § 147c odst. 4 písm. h) a i) zákona o zaměstnanosti, podle kterých jsou úřadům práce poskytovány údaje o čísle a platnosti oprávnění k pobytu a údaj o počátku pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu – struktura zpracování těchto údajů pak poskytuje informační hodnotu, kterou úřady práce potřebují pro realizaci ustanovení § 89].

K bodu 18 - § 92

Navrhovaná změna je provedena v návaznosti na úpravy provedení v § 86.

K bodu 19 - § 98

Navrhovaná změna v uvozující větě i v nově doplňovaném písmenu r) souvisí s transpozicí směrnice 2009/50/ES. Úprava zajistí ve smyslu čl. 15 směrnice 2009/50/ES volný přístup na trh práce pro rodinné příslušníky držitele modré karty EU, a rozšíří tak okruh cizinců, kteří v České republice podle platných právních předpisů mohou pracovat bez povolení k zaměstnání, zelené karty nebo modré karty EU.

K bodu 20 - § 102 odst. 1

Jedná se o úpravu v souvislosti s transpozicí směrnice 2009/50/ES a v souvislosti s navrhovanou změnou v § 98 zákona o zaměstnanosti.

K bodu 21 - § 126 odst. 4

Úprava zohledňuje transpozici směrnice 2009/50/ES (zavedení institutu modré karty EU) a rozšiřuje okruh informací, které bude Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytovat celním úřadům pro řádné provádění kontrol nelegální práce.

Navrhovanou úpravou je současně zajišťována provázanost s § 87 zákona o zaměstnanosti, kdy celním orgánům vzniká oprávnění kontrolovat také plnění oznamovací povinnosti zaměstnavatelů. Pro plnění kontrolních úkolů jsou celním úřadům Ministerstvem práce a sociálních věcí poskytovány údaje o povoleních k zaměstnání vydaných úřady práce a o dalších souvisejících informacích týkajících se cizinců.

K bodu 22 - § 145

Dosavadní úprava, stanovující úřadu práce působnost v oblasti rozhodování o vydání povolení k zaměstnání cizince na více místech výkonu práce, se rozšiřuje o povinnost úřadu práce nejprve projednat záměr účely vydání takového povolení, a tedy rozhodnutí vydat na základě nepochybně zřejmého účelu, který byl pro pracovní trh shledán prospěšným.

K bodu 23 - § 147c odst. 4 písm. t)

Vzhledem k tomu, že cizinci bude vydávána jen jedna modrá karta EU a případné změny zaměstnavatelů na ní nebudou zaznamenávány, je pro účely kontroly zaměstnávání cizinců nutné zajistit, aby úřady práce mohly z agendového informačního systému cizinců získat i informace o aktuálním zaměstnavateli a pracovním místě držitele modré karty EU.

K ČÁSTI SEDMÉ – Novela zákona o státní sociální podpoře

Navrhovaná úprava transponuje čl. 14 odst. 1 písm. e) směrnice 2009/50/ES, kterým se držitelům modrých karet EU přiznává právo na rovné zacházení v oblastech sociálního zabezpečení tak, jak jsou vymezeny nařízením (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství.

K ČÁSTI OSMÉ – Novela zákona o sociálních službách

Navrhovaná úprava je adaptačním ustanovením zákona o sociálních službách k zajištění přímé použitelnosti Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 a Nařízení EP a Rady (ES) č. 883/2004, kdy zákon o sociálních službách vymezuje okruh osob oprávněných k poskytování sociálních služeb a příspěvku na péči a mezi tyto oprávněné osoby řadí rovněž občany členského státu Evropské unie, pokud jsou hlášeni na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li jim nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropských společenství, a rodinné příslušníky občana členského státu Evropské unie, pokud jsou hlášeni na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li jim nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropských společenství. U obou těchto kategorií se nyní toto definování oprávnění k poskytování sociálních služeb a příspěvku na péči omezuje na případy, kdy přímo použitelný předpis Evropských společenství (nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 a nařízení EP a Rady (ES) č. 883/2004) stanoví jinak, tedy nikoliv na případy, kdy jim nárok na sociální výhody vyplýval z přímo použitelného předpisu Evropských společenství.

Obdobně je pak stanoveno pro kategorii cizinců, kteří jsou držiteli povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie, pokud jsou hlášeni na území České republiky k dlouhodobému pobytu podle zvláštního právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, přičemž přímo použitelnými předpisy Evropské unie, které by toto oprávnění omezovaly, jsou nařízení Rady (EHS) č. 859/2003 a nařízení (EHS) č. 574/72.

Nově doplněnými kategoriemi cizinců, kteří jsou oprávněni k poskytování sociálních služeb a příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, jsou cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem vědeckého výzkumu podle zvláštního právního předpisu, a cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zvláštního právního předpisu (zajištění provázanosti s ustanovením § 42f a § 42i zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. .../2010 Sb., která jsou transpozičními, resp. adaptačními ustanoveními vůči právu EU - směrnici Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu, nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, nařízení Rady (EHS) č. 1612/65, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 a nařízení Rady (ES) č. 859/2003).

K ČÁSTI DEVÁTÉ – Novela zákona o pomoci v hmotné nouzi

Navrhovanou novelou se transponuje čl. 9 odst. 3 písm. d) směrnice 2009/50/ES, podle kterého mohou členské státy odejmout modrou kartu EU nebo odmítnout prodloužit její platnost, pokud držitel modré karty EU požádal o sociální pomoc. O tomto kroku rozhoduje Ministerstvo vnitra, sociální pomoc je však v kompetenci orgánů pomoci v hmotné nouzi. Z tohoto důvodu je nutné nastavit systém informování policie prostřednictvím orgánu pomoci v hmotné nouzi, která následně informace předá Ministerstvu vnitra.

K bodu 1 – poznámka pod čarou č. 10 (§ 16 odst. 2)

Jedna se o legislativně-technickou úpravu související s transpozicí směrnice 2009/50/ES.

K bodu 2 – k § 16 odst. 2

Pro posuzování neodůvodnitelné zátěže pro systém pomoci v hmotné nouzi je navrhováno nové definování osoby, kterou nelze považovat za zátěž tohoto systému. Definice nenavrhována v zájmu jednoznačnosti posuzování individuálních případů a jejich potřebnosti pro poskytnutí pomoci v hmotné nouzi, popřípadě pro posouzení důvodů, které je z této pomoci vylučují, a tedy by pro systém byly bezdůvodnou zátěží. Účelem je především vyloučení případů, které lze jednoznačně v souvislosti s dalšími právními předpisy označit na základě obecných charakteristik jako osoby do systému zařazované důvodně, a tedy s přihlédnutím k institutu pomoci v hmotné nouzi do systému zařazované bez dalšího posuzování. Úprava je navrhována v souvislosti s jednáním s Evropskou komisí o transpozici směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, v rámci kterého upozornila Evropská komise na skutečnost, že určité kategorie osob si ponechávají statut pracovníka, i když nejsou dočasně výdělečně činné. Jedná se o bývalé zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné splňující podmínky uvedené v čl. 7 odst. 3 této směrnice. Tyto osoby jsou stále v postavení osob zaměstnaných nebo osob samostatně výdělečně činných a není možné u nich posuzovat neodůvodnitelnou zátěž pro systém pomoci v hmotné nouzi, resp. tyto osoby nemohou být nikdy neodůvodnitelnou zátěží.

K bodům 3 a 4 – k § 61

Rozšiřuje působnost pověřeného obecního úřadu o informační povinnost osobám, které tyto informace využijí pro řešení hmotné nouze nebo k jejímu předcházení; tyto informace se cizinci s povoleným dlouhodobým pobytem na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zvláštního právního předpisu sdělují písemně (zajištění srozumitelnosti a další využitelnosti těchto informací). Pověřený obecní úřad je dále povinen písemně sdělovat Policii České republiky, že cizinec, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zvláštního právního předpisu, podal žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc.

K bodům 5 a 6 – k § 62

Obdobná povinnosti, jako jsou v § 61 stanoveny pověřenému obecnímu úřadu, jsou v § 62 stanoveny obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

K ČÁSTI DESÁTÉ – Novela zákona o sociálním zabezpečení

V souvislosti s jednáním s Evropskou komisí o transpozici směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států upozornila Evropská komise na skutečnost, že určité kategorie osob si ponechávají statut pracovníka, i když nejsou dočasně výdělečně činné. Jedná se o bývalé zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné splňující podmínky uvedené v čl. 7 odst. 3 této směrnice. Tyto osoby jsou stále v postavení osob zaměstnaných nebo osob samostatně výdělečně činných a není možné u nich posuzovat neodůvodnitelnou zátěž, resp. tyto osoby nemohou být nikdy neodůvodnitelnou zátěží.

Ustanovení zákona o sociálním zabezpečení vymezující okruh osob, které se nepovažují za neodůvodnitelnou zátěž pro systém sociální péče, se proto doplňují v souladu s uvedeným ustanovením směrnice.

K ČÁSTI JEDENÁCTÉ – Novela zákoníku práce

Navrhovanou úpravou je zajišťován soulad právního řádu, konkrétně vazba mezi navrhovaným zněním § 44 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb. a § 48 zákoníku práce, ve kterém je nutné doplnit nový důvod skončení pracovního poměru cizince uplynutím doby, na kterou bylo vydáno povolení k zaměstnání ve zvláštních případech (zelená karta) nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci (modrá karta EU).

K ČÁSTI DVANÁCTÉ – Novela živnostenského zákona

Navrhovaná změna navazuje na návrh novely živnostenského zákona, který je součástí návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se snižováním administrativní zátěže podnikatelů a který je v současné době projednáván v komisích Legislativní rady vlády.

K bodům 1 a 2 - § 10

V novelizačním bodě 1 se jedné o legislativně- technickou úpravu související se změnou navrhovanou podle novelizačního bodu 3 (úprava poznámkového aparátu).

V novelizačním bodě 2 je nově specifikován okruh osob, kterým živnostenský úřad potvrdí splnění podmínek pro provozování živnosti vydáním výpisu zahraničním fyzickým osobám; nadále se toto potvrzení nebude vázat na příslušnost k členským státům EU, ale na záměr provozovat živnost prostřednictvím organizační složky svého podniku na území České republiky, což je zobecňující definice vyhovující potřebám praxe a koncepci vytváření podnikatelského prostředí v České republice.

K bodu 3 - § 47 odst. 7 a 8

Úprava navazuje na změny provedené v zákoně o pobytu cizinců a změny provedené v obchodním zákoníku, které je nutné promítnout do živnostenského zákona. Právo provozovat živnost vznikne dnem doložení dokladu prokazujícího udělení dlouhodobého víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu živnostenskému úřadu, u kterého byla živnost ohlášena; touto úpravou jsou částečně eliminovány případy zneužívání institutu dlouhodobého pobytu účelem podnikání, když následně skutečně zahájení podnikání a související přihlášení se do systému sociálního a nemocenského pojištění a daňového systému zůstává v úrovni kontrolních mechanismů státu.

K bodu 4 - § 48 odst. 2

Jedná se o terminologickou úpravu přesněji vymezující povahu vydávané listiny.

K bodům 5 až 7 - § 57

Úprava v § 57 odst. 1 písm. d) souvisí se současně prováděnou novelizací obchodního zákoníku, kterou je nutné promítnout rovněž do živnostenského zákona.

Úprava navrhovaná v § 57 odst. 2 upřesňuje dosavadní právní úpravu důvodů, na jejichž základě nezaniká živnostenské oprávnění uplynutím doby, na kterou bylo vydáno; nově se nahrazuje dosavadní „důvod“ „změna data ukončení provozování živnosti“ důvodem, směřujícím k pokračování živnosti“. Tato úprava byla nutné s přihlédnutím k pobytovému účelu „podnikání“, kdy původní důvod byl vzhledem ke své nejednoznačnosti zneužíván k prodlužování pobytu, i když následně nebyl naplněn jeho účel. Z obdobných důvodů je upřesněno ustanovení § 57 odst. 2.

K ČÁSTI TŘINÁCTÉ – Novela zákona o státní statistické službě

Navrhovaná úprava bezprostředně souvisí s úpravami provedenými v živnostenském zákoně a zajišťuje do 31. 12. 2009 podmínky pro přidělování identifikačního čísla také zahraničním právnickým osobám; po uvedeném datu bude identifikační číslo přidělováno ze základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci.

K ČÁSTI ČTRNÁCTÉ – Novela obchodního zákoníku

V souvislosti se stanovením podmínek pro povolování pobytu cizinců na území České republiky, jehož účelem je podnikání na území České republiky, je navrhována úprava § 21 odst. 5, a to doplněním definice zahraničních osob, kterým nevzniká oprávnění podnikat na území České republiky ke dni zápisu této osoby, popřípadě organizační složky jejího podniku, do obchodního rejstříku, ale kterým toto oprávnění vzniká za podmínek stanovených živnostenským zákonem (tímto ustanovením jsou vytvořeny nástroje pro účinnou kontrolu, aby cizinci, kterým bylo uděleno povolení k pobytu na území České republiky za účelem podnikání, skutečně začali podnikat a vznikla jim povinnost stát se účastníky systému sociálního zabezpečení a správy daní).

K ČÁSTI PATNÁCTÉ – Novela zákona o soudních poplatcích

Ustanovení § 11 odst. 2 zákona o soudních poplatcích je novelizováno jednak z hlediska legislativně technického, kdy termín „cizinec v řízení o přiznání statutu uprchlíka“ je nahrazen vhodnějším termínem „cizinec v řízení o udělení mezinárodní ochrany“, a to v souladu s úpravou obsaženou v zákoně o azylu. Dále se pak zavádí nové osvobození od soudních poplatků pro cizince, kteří jsou na základě správního rozhodnutí zajištěni, resp. zbaveni osobní svobody, a to v případech, že žádají o soudní přezkum zákonnosti takového rozhodnutí dle soudního řádu správního nebo soud žádají o propuštění na svobodu z důvodu, že nejsou splněny zákonné podmínky pro trvání zajištění (dnes v řízení podle § 200o a násl. o.s.ř.). Jeví se jako správné i účelné tyto cizince, kteří byli zbaveni rozhodnutím správního orgánu jednoho z nejvýznamnějších základních lidských práv, a to osobní svobody, osvobodit od soudních poplatků v daných řízeních, aby v těchto případech neexistovala zákonná překážka pro možnost rychlého uplatnění jejich práv u soudu a tedy, aby nedocházelo k průtahům v řízení díky rozhodování o jejich žádostech o osvobození od soudní poplatků. Ve většině případů je navíc žádostem vyhověno, neboť zajištění cizinci většinou nemají dostatek finančních prostředků. Z obdobných důvodů se navrhuje osvobodit od soudních poplatků i cizince v řízení o oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany. Jedná se pouze o doplnění v návaznosti na § 17 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. Zavedení osvobození od soudních poplatků zrychlí výše uvedená řízení, čímž bude nakročeno i k transpozici tzv. návratové směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, která členským státům ukládá rozhodovat v daných případech urychleně.

K ČÁSTI ŠESTNÁCTÉ – Novela školského zákona

Navrhované znění souvisí se zajištěním transpozice směrnice 2009/50/ES.

K ČÁSTI SEDMNÁCTÉ – Novela zákona o obecní policii

Strážníci obecních a městských policií jsou dle zákona o obecní policii oprávněni požadovat prokázání totožnosti v případech stanovených zákonem. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí. Proto v některých případech postačuje zjištění totožnosti i ústním prohlášením osoby. Ověřit sdělené údaje může strážník, v případě státních občanů České republiky, respektive občanů obce, kde obecní policie plní úkoly podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona, z informačního systému obecního úřadu obce s rozšířenou působností dálkovým a nepřetržitým způsobem. Teprve v případě nesrovnalostí nebo pochybnostech o správnosti vedených údajů je v praxi nutné, aby předmětná osoba byla předvedena na služebnu Policie ČR k ověření totožnosti. Jedná se o velmi efektivní způsob ověřování informací, který nezatěžuje obecní policii a ani Policii ČR. Strážníci obecních a městských policií se však při své činnosti setkávají nejen se státními občany České republiky, ale i s cizinci, jejichž evidenci nevede obecní úřad obce s rozšířenou působností, ale Policie ČR nebo je Policii ČR takováto evidence zpřístupněna nebo jsou jí z ní poskytovány údaje. V tomto případě dochází vždy k předvedení osoby ke zjištění její totožnosti na Policii ČR. Takovýto způsob zjišťování informací je neefektivní, zdlouhavý,

může být problematický i vůči osobě, jejíž totožnost má být ověřena, a zbytečně zatěžuje Policii ČR. Navrhuje se proto nové oprávnění obecní policie, které jí umožní vyžadovat poskytnutí konkrétního rozsahu údajů z informačního systému Policie ČR o totožnosti cizince.

Navrhovaná úprava rovněž vychází z v praxi četných případů, kdy při zjišťování totožnosti cizince prostřednictvím dokladu o povolení k pobytu na území ČR nemá strážník obecní policie možnost zjistit, že konkrétnímu cizinci byl ukončen pobyt na území nebo byl správním orgánem nebo soudem vyhoštěn. Navrhuje se proto v rozsahu poskytovaných údajů stanovit vedle údajů ověřujících totožnost fyzické osoby stanovit také jako poskytovaný údaj údaj o druhu a adrese místa pobytu na území České republiky, popřípadě adrese, na kterou mají být doručovány písemnosti podle jiného právního předpisu, údaj o čísle a platnosti oprávnění k pobytu, počátku pobytu, popřípadě datu ukončení pobytu na území České republiky, údaj o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům a údaj o správním nebo soudním vyhoštění a době, po kterou není cizinci umožněn vstup na území.

K ČÁSTI OSMNÁCTÉ – Novela zákona o Veřejném ochránci práv

K bodu 1 - § 1 odst. 6

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí v čl. 8 odst. 6 zavádí pro členské státy povinnost zavést „účinný systém pro sledování nuceného navracení“ (*právní řád České republiky pro tyto případy užívá termínů „sledování zajištění cizinců a sledování výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, u kterých bylo rozhodnuto o vzetí do vyhošťovací vazby“, přičemž pro účely zákona o Veřejném ochránci práv se pro tyto úkony zavádí souhrnné označení formou legislativní zkratky „sledování vyhoštění“*).

Vzhledem k tomu, že veřejný ochránce práv již dnes „provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí ..., s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením“ (§ 1 odst. 3 zákona o veřejném ochránci práv), kam mimo jiné spadají i zařízení pro zajištění cizinců (§ 1 odst. 4 písm. b) téhož zákona) a že se jeho působnost vztahuje s výjimkou úkonů v rámci trestního řízení i na Policii ČR (§ 1 odst. 2, resp. 6 zákona o veřejném ochránci práv), představuje nejvhodnější subjekt pro zajištění efektivního monitoringu dodržování pravidel pro „navracení, vyhoštění, používání donucovacích opatření, zajištění a zákazy vstupu“ stanovených Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES. Působnost ochránce se tak již dnes částečně dotýká oblastí regulovaných touto směrnicí (jde zejména o podmínky zajištění – kapitola IV. návratové směrnice, rozhodování policie ve věci správního vyhoštění apod.). Rozšíření kompetencí ochránce přirozeně navazuje na jeho dosavadní aktivity (půjde zejména o monitoring faktického vyhošťování, navracení a vyhoštění nezletilých osob bez doprovodu, využívání tzv. alternativ k zajištění, dodržování zákazu diskriminace v odst. 21 Preambule směrnice v návaznosti na působnost ochránce ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací od 1. prosince 2009 atd.). Nad rámec Směrnice Evropského parlamentu

a Rady 2008/115/ES bude ochránce monitorovat i výkon trestu vyhoštění u cizinců, u kterých bylo rozhodnuto o vzetí do vyhošťování vazby.

K bodu 2 - § 21a odst. 1 a 2

K tomu, aby mohl ochránce efektivně vykonávat svoji novou působnost, je zapotřebí upravit procesní postup při výkonu nové agendy. Jako nejvhodnější se jeví (s určitými odchylkami danými specifiky nové agendy) využít procesní úpravy pro návštěvy zařízení (§ 21a, resp. 15 a 16 zákona). Aplikace ustanovení § 15 a 16 by měla ochránci zajistit bezproblémovou součinnost všech dotčených orgánů (ministerstvo vnitra – odbor azylové a migrační politiky, služba cizinecké policie, správa uprchlických zařízení) za účelem efektivního výkonu jeho nové působnosti.

Zároveň je vhodné zachovat pro návštěvy zařízení pro zajištění cizinců postup podle § 21a zákona o veřejném ochránci práv (v tomto ohledu se předpokládají intenzivnější systematické návštěvy těchto zařízení několikrát ročně ze strany veřejného ochránce práv). I nadále bude možné využívat stávající procesní mechanismus vyřizování individuálních podnětů pro vyřizování stížností cizinců na podmínky v zařízeních pro zajištění cizinců, popř. směřujících proti rozhodnutím ve věci správního vyhoštění (§ 9 a násl. zákona o Veřejném ochránci práv).

Po provedeném monitoringu bude ochráncem vypracována jednou ročně zpráva, která bude zaslána dotčeným orgánům k vyjádření. S ohledem na konkrétní okolnosti případu může zpráva obsahovat doporučení nebo návrhy na opatření k nápravě. V případě, pokud shledá ochránce přijatá opatření jako nedostatečná, může využít standardní sankční mechanismus podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práva (vyrozumění nadřízeného úřadu, informování veřejnosti).

K bodu 3 - § 23 odst. 2

Je vhodné rozšířit stávající mechanismus zveřejňování zpráv z návštěv zařízení i na zprávy ze sledování nuceného navracení. Kromě zpráv z prováděného sledování individuálních případů bude ochránci umožněno zpracovávat i např. tematicky zaměřené zprávy na určitou oblast upravenou návratovou směrnicí, popř. zpráv obsahujících komplexnější vyhodnocení dodržování standardů stanovených návratovou směrnicí včetně zobecňujících závěrů a doporučení. Poznatky zjištěné ochráncem při sledování nuceného navracení budou součástí každoroční souhrnné zprávy o činnosti pro Poslaneckou sněmovnu (§23 odst. 1 zákona o Veřejném ochránci práv).

K ČÁSTI DEVATENÁCTÉ - Novela zákona o registrovaném partnerství

Jedná se o terminologickou úpravu tak, aby byla zjištěna terminologická konzistence zákona o registrovaném partnerství a zákona o azylu.

K ČÁSTI DVACÁTÉ – účinnost

Navrhovaná účinnost je odvozována od lhůty nezbytné pro zajištění transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech

v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (do 24. prosince 2010).

Pozdější účinnost je navrhována v případě ustanovení, kterým bude zajištěna realizace Nařízení Rady (ES) č.380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č.1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí - (tj. zavedení biometrických prvků do „povolení k pobytu“) stanovuje povinnost zavést průkazy o povolení k pobytu s biometrickým zobrazením obličeje nejpozději do dvou let a s otisky prstů nejpozději do tří let od přijetí příslušných technických specifikací. Tyto specifikace byly vydány rozhodnutím Komise K(2009)3770 ze dne 20. května 2009. Uvedené lhůty tak uplynou 20. května 2011 pro biometrické zobrazení obličeje, resp. 20. května 2012 pro otisky prstů. Vzhledem k dostupnosti technických zařízení umožňujících pořízení biometrického zobrazení obličeje i otisků prstů se navrhuje zavést oba biometrických údaje současně, a to k 1. květnu 2011.

V případě ustanovení dotýkajících se změny působnosti v oblasti povolování dlouhodobých pobytů, se navrhuje odložit jejich účinnost k 1. lednu 2013 (tj. k datu stanovenému zákonem č. 274/2008 Sb.).